

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 450

Türk Petrol Kanunu Tasarısı ile Sanayi, Ticaret,
Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Raporu
(1/725)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/725 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Genel Gerekçesi 4
- Madde Gerekçeleri 6

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu 13

• Muhalefet Şerhleri 24

• Tasarı Metni 31

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 31

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

21/12/2012

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-519/5486

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 24/9/2012 tarihinde kararlaştırılan “Türk Petrol Kanunu Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/725)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Cumhuriyetimizin kurulmasından sonra Dünyada ve özellikle Ortadoğuda önemli hidrokarbon rezervlerinin keşfedilmesiyle birlikte, coğrafik yakınlığı nedeniyle ülkemiz de petrol potansiyeli bakımından uluslararası yatırımcıların dikkatini çekmiş ve 1954 yılında petrol faaliyetleri ile ilgili ilk defa geniş ve kapsamlı bir kanuni düzenleme yapılarak 6326 sayılı Petrol Kanunu yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanun petrolün aranması, üretimi, iletimi rafinajı, depolanması toptan satışı ile ilgili hususları kapsamaktadır. Her ne kadar 1954 yılından beri çeşitli tarihlerde ülkemizde uygulanan ekonomik politikalara ve ihtiyaçlara göre Kanunda bazı değişiklikler yapılmış ise de, aradan geçen sürede çok sayıda değişik mevzuatın düzenlenmesi ile Petrol Kanunu içerisindeki birçok husus bu mevzuatlarla çelişir hale gelmiştir. Bugün itibarıyla piyasa faaliyetleri kapsamına giren rafineri, iletim, depolama ve pazarlama faaliyetlerinin Petrol Kanunu kapsamından çıkmış olması, diğer mevzuatla Kanunun uyumunun sağlanması ve yaklaşık 58 yıldır hedeflenen seviyeye gelememiş olan petrol arama ve üretim faaliyetlerinin artırılması için yeni bir petrol kanunu hazırlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde bugüne kadar 5040 adet ruhsat başvurusu yapılmış, bunlardan 3190 adedi bir başka ifade ile yüzde 63’ü 229 yerli yabancı şirket tarafından çalışılmıştır. Bu şirketlerin yüzde 77’sini yabancı yatırımcılar yüzde 33’ünü ise yerli yatırımcılar oluşturmuştur. 2011 yılı sonu itibarıyla verilen ruhsatların yaklaşık yüzde 30’unda 1700 adet arama kuyusu açılarak petrol ve doğal gaz aranmıştır. Bunun sonucunda 118 adet ham petrol, 51 adet doğal gaz sahası olmak üzere 169 adet üretim sahası keşfedilmiştir. Arama kuyularındaki keşif isabet oranı yaklaşık yüzde 10 olup yatırımcılar açısından

Ülkemiz riski yüksek ülkeler sınıfında değerlendirilmektedir. Keşfedilen rezerv miktarı bakımından ise ham petrolde yerinde rezerv miktarı 1 milyar ton olup 2011 yılı sonu itibarıyla bunun 183,2 milyon tonu, bir başka ifade ile yüzde 18'inin üretilbilir olduğu hesaplanmaktadır. Doğal gazda ise rezerv rakamlarımız yok denecek kadar azdır. Halen 2,4 milyon ton olan yıllık ham petrol üretimimizin 30 milyon ton olan yıllık tketimimize katkısı yüzde 8'dir. Günlük ham petrol üretimi yapan kuyu sayısı ortalama 1000 civarında olup kuyu başına yapılan günlük üretim ise ortalama 45 varil seviyesindedir. Ortalama retim derinliği minimum 1500 metre ile 3000 metre arasında değişen üretim kuyularımızdaki günlük üretim verimi ise minimum 1 varil ile maksimum 700 varil arasında değişmektedir.

Görüleceği üzere bugüne kadar elde ettiğimiz sondaj ve üretim rakamları sahip olduğumuz petrol potansiyelinin varlığı hakkında henüz negatif veya pozitif yönde kesin bir fikir verebilecek nitelikte değildir.

Öte yandan arama yatırımlarındaki maliyetlere bakacak olursak kararlarda n araştırmalar dahil 2500-3000 metre derinlikte bir kuyunun maliyetinin 3-5 milyon ABD Doları, denizlerde ise su derinliğine bağlı olarak 10 ila 200 milyon ABD Doları seviyesinde gerekleştii dikkate alındığında arama ve üretim yatırımlarının özellikle son zamanlarda potansiyeli daha fazla olan denizlerimizde daha kapsamlı ve uzun vadeli olarak teşvik edilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında edinilen sonuçlar ve tecrübeler; Dünyadaki benzerlerine uygun olacak şekilde, yerli ve yabancı sermayenin petrol arama ve üretim faaliyetlerine daha fazla katılımını sağlamak için; işlemlerin sadeleşmesi, maliyetinin azaltılması, yatırım indirimi ve vergi istisnası, yabancı yatırımcılar için sermaye ve kar transferi kolaylıkları gibi teşvik unsurlarını içeren, ruhsat başvuru aşamasını ve değerlendirme sürecini, hak sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini günün koşullarına ve objektif kriterlere göre düzenleyen yeni bir kanun yapılması gereği ortaya çıkarmıştır.

Bu kapsamda Tasarıda, ruhsat başvuru ve değerlendirilmesinin yerli ve yabancı yatırımcılar için rekabetçi, şeffaf, güvenli ve istikrarlı bir ortam içerisinde yapılmasını ve yatırımların hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde sürdürülerek ülkemiz petrol kaynaklarının bir an önce ekonomiye kazandırılmasını sağlamak amacıyla;

- Türkiye'nin kara ve deniz olmak üzere 2 petrol bölgesine ayrılması,
- Petrol aramaları için sondaj öncesi jeolojik ve jeofizik data alımı ve bu data ların yatırımcılara pazarlanmasına imkân verecek şekilde uzman kişi ve kuruluşlarca n araştırmalar yapılması,
- Aynı başvuru alanına başka başvuruların da rekabetçi ve şeffaf bir şekilde yapılmasına imkân vermek üzere 90 gün süre verilmesi,
- Her bir arama ruhsatının taahhüt edilen iş ve yatırım programı karşılığında verilmesi,
- Arama ruhsatı başvurularında daha objektif ve ölçülebilir kriterlerin belirlenmesi,
- Arama ruhsatının verilii ve süre uzatımlarında taahhüt edilen iş ve yatırım programının tutarının yüzde 2'sinin teminat olarak verilmesi,
- Petrol potansiyeli yüksek olan ve Genel Müdürlükçe belirlenecek ruhsatsız alanların açık artırma usulü ile arama ruhsatı olarak verilmesi,
- Arama ruhsatlarının büyüklüğünün ve şeklinin coğrafi grid sistemi ile uyumlu herkes tarafından kolayca ulaşılabilen belirli ölçekte üretilmiş pafta sisteminde belirlenmesi,
- Arama ruhsatlarının kanuni sürelerinin kararlarda 5, denizlerde 8 yıl olarak belirlenmesi,

- En az 1 arama kuyusunun açılmasının taahhüt edilmesi karşılığında ruhsat sürelerinin uzatılması,
 - Devlet hissesinde hesaplanması karmaşık olan kuyubaşı fiyatı yerine herkes tarafından bilinebilen; ham petrolde piyasa fiyatı, doğal gazda ise toptan satış fiyatının esas alınması,
 - Üretim ve pazarlama güçlüğü olan ağır graviteli ham petrol üretiminin teşvik edilmesi,
 - Özellikle doğal gaz için stratejik öneme haiz olan yeraltı depolama faaliyetlerine ilişkin uygulamada yaşanan tereddütleri giderecek düzenleme yapılması,
 - Kullanma hakkı sona eren işletme ruhsatlarındaki üretimin devamlılığını sağlamak ve Hazinesin gelir kaybını önlemek üzere üretim sahasında kurulu tesis ve malzemenin mülkiyetinin yeni işletmeciyeye verilmesi,
 - Kanunun amacını gerçekleştirmek üzere daha caydırıcı cezai ve idari yaptırımlar uygulanması,
 - Piyasa ve vergi kanunlarında yapılan değişikliklerle sektörün teşvik edilmesi,
 - Kazanılmış hakların korunması,
 - Mevcut ruhsat durumunun Kanunda belirlenen şekil ve esaslara kısa sürede uydurularak faaliyetlerin hızlandırılması ve yeni yatırımcılar için boş alanlar yaratılması amacıyla geçişin teşvik edilmesi,
 - Yaşanan sıkıntıları da dikkate alarak yabancı yatırımcılar için sermaye ve kar transferlerinde kolaylıklar sağlanması,
 - Yatırım indirimi ve vergi muafiyetleri getirilmesi,
 - Petrol işlemleri için gerekli personel, ekipman ve malzemelerin yurtiçi ve yurtdışından temini ile ilgili kolaylıklar getirilmesi,
- öngörülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Anayasadaki düzenlemeye paralel olarak petrol kaynaklarımızın Devletin hüküm ve tasarrufunda olduğu vurgulanmıştır.

Madde 2- Madde ile, Kanunun amacı ve kapsamı belirlenmiştir.

Madde 3- Madde ile, Kanun metninde yer verilen bazı terim ve kavramların açıklamasına yer verilmiştir. Bu suretle terimlerin uygulamada gösterdikleri anlamlardan farklı yorumlanmaması amaçlanmıştır.

Madde 4- Madde ile, mevcut uygulamaya göre 18 petrol bölgesine ayrılmış olan ülkemizde, karasuları içinde yapılan aramalara, karadaki hükümlerin uygulanması, denizlerdeki yatırım ve operasyonları süreç yönünden olumsuz yönde etkilemektedir. Bu konuda bugüne kadarki uygulamalarda görülen aksaklıklar da gözönüne alınarak kara ve deniz bölgelerini ayıran sınır kıyı çizgisi olarak belirlenmiş ve Türkiye arazisinin kara ve deniz bölgeleri olarak 2 petrol bölgesine ayrılması benimsenmiştir. Bunun yanı sıra petrol aramacılığı yönünden özellik arz etmesi nedeniyle kapalı alanlarda petrol işlemleri yapılabilmesi için kapalı alanın aramalara açılması, aramaya açık olan ve üzerinde bir hak bulunmayan alanın tekrar kapatılması, karasuları dışındaki denizlerde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgelerde verilecek ruhsatlar ve araştırma izni için Kanunda belirlenmiş sürelerden ve haklardan az olmamak üzere; araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı verilmesi, devri ve süre uzatımı hususlarında Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması amaçlanmıştır.

Ayrıca askeri yasak ve güvenlik bölgelerinin özelliği nedeniyle bu alanların petrol aramasına açılmadan önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünün alınması hususu öngörülmüştür.

Madde 5- Madde ile, arama ruhsatları da dahil sınırları belirlenmiş alanlarda petrol varlığına yönelik arama sondajı hariç araştırma yapılabilmesine ve bu araştırmalardan toplanan verilerin ticari amaçlı olarak ilgi duyan yatırımcılara yurtiçinde ve yurtdışında doğrudan izin sahibi tarafından pazarlamasına olanak sağlanmıştır. Araştırma izinlerinden bir defaya mahsus olmak üzere, hektar başına alınacak ücret ve bu ücrete ilişkin artış usulü belirlenmiştir. Böylece, araştırma izni kapsamında yapılacak detay jeolojik ve jeofizik etütler ile aranmamış veya az aranmış alanların yatırımcılar tarafından değerlendirilerek daha kısa sürede sonuca ulaşılacak yatırım kararlarını vermelerine yardımcı olunması amaçlanmıştır.

Madde kapsamında söz konusu çalışmalar neticesinde elde edilecek verilerin araştırmacılarca Genel Müdürlüğe verileceği ve bu verilerin gizli tutulma süreleri belirlenmiştir.

Ayrıca, verilecek araştırma izni ile ilgili olarak başvuru sahibi ile Genel Müdürlük arasında araştırma izni kapsamında yer alması gereken hususların yönetmelikte düzenleneceği öngörülmüştür.

Madde 6- Madde ile, arama ruhsatının arayıcıya sağladığı haklar ile getirdiği yükümlülükler düzenlenmiş olup, petrol hakkı sahibinin arama faaliyetlerini arama ruhsatında yapabileceği gibi ruhsat alanındaki faaliyetinin kapsamıyla ilgili olarak ruhsat alanı dışında da bu faaliyetlerini başkalarının hakkını engellemek kaydıyla yapabilmesine olanak sağlanmıştır. Ayrıca, arama faaliyetleri sonucunda petrollü olarak tamamlanan arama ve tespit kuyularından işletme ruhsatı alınıncaya kadar bu arama ruhsatının yürürlüğü süresince söz konusu kuyulardan üretim yapabilmesine ve petrollü sahanın yer altındaki büyüklüğünün ortaya çıkarılması faaliyetlerine imkân verilmiştir.

Ayrıca arama ruhsatlarının azami ve asgari büyüklüklerini tarifleyen, evrensel standartlara uygun, coğrafik grid sisteminin bir parçası olan pafta esasına göre ruhsat verilmesi öngörülerek ruhsat sınırlarının pafta sınırlarına göre belirlenmesini esas alan düzenleme getirilmiştir. Böylece arama ruhsatlarının değişik geometrik şekilde ve çok sayıda kenar ve köşelerden oluşması yerine, eşit bloklar şeklinde, ruhsatlar arasında herhangi bir boşluk oluşturmayacak ve kullanıcılar tarafından da kolay bir şekilde anlaşılacak şeffaf bir ruhsatlandırma sistemi getirilmesi sağlanmıştır.

Maddede ruhsatların ilk verilışindeki kanuni süreleri ve sonrasında yapılabilecek süre uzatımları ile bu uzatımların şartları belirlenmiştir.

Ayrıca maddenin son fıkrasında daha önce süresi bitmiş ruhsatlar kapsamında yapılmış olan her türlü petrol işleminden elde edilen ve Genel Müdürlüğün uhdesinde bulunan, bir başka ifadeyle “açık arşiv” olarak bilinen verilere dayanılarak aramaya açık alanlarda, Genel Müdürlükçe petrol bulunması ihtimali olan alanların tespit edilmesi halinde, bu alanların yatırımcılara açık artırma ile ruhsatlandırılması amaçlanmıştır.

Madde 7- Madde ile, gerçek ve tüzel kişilere petrol hakkının verilmesinde değerlendirilecek objektif kriterler arasında, başvuranların mali yeterliliklerinin yanı sıra, taahhüt ettikleri iş ve yatırım programının önemli bir kısas olarak gözönüne alınacağı, böylece ruhsat spekülasyonlarının önüne geçilerek ciddi yatırımcıların sektörde faaliyet göstermelerine fırsat verilmesi amaçlanmıştır. Petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan ilk arama ruhsatı başvurusunu müteakip aynı alana yurtiçinden ve yurtdışından diğer yatırımcıların da başvuru yapabilmesine imkân vermek üzere doksan gün süre verilmesi, bu sürede yapılacak bütün başvuruların gizli tutularak yatırımcılar arasında rekabet oluşturulması amaçlanmıştır.

Mevcut uygulamada edinilen tecrübelerden hareketle, aynı başvuru alanıyla kısmen çakışan ve yatırımcılar tarafından verilen iş programlarının birebir karşılaştırılmasının mümkün olamadığı başvurularla doksan günlük sürenin sonunda aynı alana yapılacak başvuruların değerlendirmeye alınmaması öngörülmüştür.

Ayrıca Kanunun en önemli yenilikçi unsurlarından birisini oluşturan ruhsatın ilk verilisinde ve daha sonra yapılacak süre uzatımlarında, ruhsatta taahhüt edilecek iş programının karşılığı olan mali yatırım tutarının belirli bir oranının idareye teminat olarak verilmesi, taahhüt edilen bu çalışma programının gerçekleşmesi durumuna göre yapılan yatırım tutarının esas alınmasıyla belirlenecek teminat tutarının yatırımcıya iade edilmesi, hiç arama yapılmamış veya daha az arama yapılmış alanlarda arama faaliyetlerinin teşvik edilmesi gereken kara ve deniz alanlarında ve geleneksel olmayan arama yöntemlerinde alınacak yatırım teminatının alınıp alınmaması, alınacak ise oranının belirlenmesinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yetkili kılınması hususları düzenlenmiştir.

Madde 8- Madde ile, işletme ruhsatının arama ruhsatında yapılacak ve Genel Müdürlükçe tescil edilecek bir keşif sonucu verilmesi amaçlanmış olup verilecek işletme ruhsatının keşfedilen belirli bir petrollü arazi ile sınırlandırılacağı, işletme ruhsatı alabilmek için yönetmelik hükümlerine göre başvurulacağı belirtilmiştir. Ayrıca işletme ruhsatının verilmesinden sonra varsa arta kalan sahanın kanuni süresinin sonuna kadar arama ruhsatı olarak aynı şartlarla devam edeceği belirtilerek işletmecinin sahip olduğu petrollü arazinin civarında arama yatırımlarının sürekliliğinin sağlanması ve bu alanlarda da olabilecek petrol potansiyelinin değerlendirilmesine fırsat verilmesi amaçlanmıştır.

Maddede usul ve esasları yönetmelikle düzenlenecek iş ve yatırım programı dikkate alınarak işletme ruhsatının yirmi yıllık süre için verileceği, bu sürenin sonunda ekonomik üretimin devam edeceğine ilişkin verilen üretim programının uygun bulunması halinde, iki defa onar yıllık sürelerle uzatılacağı hususları düzenlenmiştir.

Ayrıca; üzerinde hak sahipliği bulunmayan bir sahanın işletme ruhsatına konu olabilmesi müzayede ile mümkün kılınmıştır. Bu maddede işletme ruhsatı sahiplerine ürettiği petrolü nakletmesi için boru hattı izni verilmesi ile sahipleri farklı birbirine komşu üretim sahalarının birleştirilmesine ilişkin düzenleme de yapılmıştır.

Madde 9- Madde ile, petrol hakkı sahibinin ürettiği petrolden Kanunda tanımlanan birim bazında Devlet hissesi adı altında yüzde 12,5 oranında bir pay alınması amaçlanmıştır. Devlet hissesinin hesaplanmasında ham petrolde 5015 sayılı Kanunda yerli ham petrol için düzenlemesi yapılan piyasa fiyatı, doğal gazda ise üretici tarafından dağıtım şirketlerine ve serbest tüketicilere yapılan satış fiyatı esas alınmıştır.

Ayrıca madde kapsamında bir teşvik unsuru olarak düşük graviteli ham petrol üretimini teşvik amacıyla düzenleme yapılmış ve üretilen petrolden hangi durumlarda Devlet hissesi alınmayacağı belirtilmiştir.

Ülkemizde son zamanlarda artan doğal gaz tüketiminin arz güvenliğini sağlamak amacıyla üretim sahalarının yeraltı depolama sahası olarak kullanılmasında üreticilere öncelik verilmesi, üretim sahalarındaki yerinde kalan ve üretilmeyen petrol ve doğal gazdan Devlet hissesinin hangi koşullarda alınacağına, üretim sahalarında inşa edilmek üzere piyasa mevzuatlarına göre yeraltı doğal gaz depolama veya enerji üretim santralleri lisans başvuruları yapıldığında bunlardan hangisine öncelik verileceğinin belirlenmesi konusunda Bakanlığa yetki veren düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, petrol sahalarında üretilecek karbondioksitin, üretim artırma projelerinde petrol hakkı sahipleri tarafından kullanılabilmesi imkânı getirilmiştir.

Madde 10- Madde ile, petrol hakkı sahibinin petrol işlemleri için kendisine gerekli olan özel mülkiyete, Devlete veya Hazineye ait bir arazinin kullanma hakkını nasıl elde edebileceğine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Aynı madde kapsamında arama ve işletme ruhsatının kapsadığı arazi üzerinde petrol işlemleri için gerekli olabilecek suyun aranması ve kullanılmasına ilişkin petrol hakkı sahibinin hakları ile birbiriyle sınırı olan petrol hakkı sahiplerinin komşuluk ilişkilerine dair hükümlerin yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

Madde 11- Madde ile, petrol hakkı sahibinin araştırma izni, arama ve işletme ruhsatını terk etme usulü düzenlenmiştir.

Petrol hakkı sahibinin arama ruhsatında ve ekonomik olarak üretimin tamamen sona erdiği işletme ruhsatında hakkının sona ermesinden itibaren altı ay sonunda varsa araziden kaldırmadığı taşınır veya taşınmazın mülkiyetinin arazinin sahibine intikal edeceği düzenlenmiştir. Arazi sahibinin bunu kabul etmemesi durumunda yapılacak işlemler de ayrıca belirtilmiştir.

Üretimi ekonomik şekilde devam eden, ancak kullanma hakkı sona eren bir işletme ruhsatını yeni bir işletmecinin devralması durumunda, üretim sahalarındaki petrol üretiminin ve Hazine gelirinin devamlılığını sağlamak amacıyla, arazideki yeraltı ve yerüstü tesislerinin yeni işletmeciye devri; bunun mümkün olmadığı durumlarda ise bu tesislerin ekonomik bir şekilde değerlendirilmesi için Bakanlığa bedelsiz verilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 12- Madde ile, petrol hakkı sahiplerinin safi kazançları üzerinden ödemekle mükellef bulundukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamının yüzde 40 oranını geçemeyeceği düzenlenmiştir.

Ayrıca, petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemleri yanında diğer faaliyetlerde de bulunması durumunda, petrol işlemlerine ilişkin faaliyetleri için ayrı kayıt ve muhasebe, ayrı beyanname düzenleyerek vergilendirilecekleri, aralarında bir ortaklık oluştursalar bile ayrı ayrı vergiye tabi olacakları düzenlenmiştir. Yabancı şirketlerin ithal etmiş oldukları sermayelerini, getirdikleri döviz cinsinden, ancak transfer tarihindeki kur üzerinden transfer edinceye kadar elde ettikleri gelirlerini Devlet hissesi hariç kurumlar ve gelir vergilerinden istisna edebilecekleri, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu gereğince kurum kazancının tespitinde mükellefler tarafından hasılatın indirilebilecek giderlerden başka, petrol hakkı sahiplerinin hangi indirimleri yapacağı, masrafların amortisman yolu ile itfa olunacağı, hangi giderlerin aktifleştirilmesinin petrol hakkı sahibinin tercihi bırakılacağı hususları düzenlenmiştir.

Madde 13- Madde ile, yüksek maliyetli ileri teknolojik yatırım gerektiren petrol şirketlerinin petrol işlemlerinde kullanmaya zorunlu oldukları ve Genel Müdürlükçe uygun bulunan, malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı, kara, deniz ve hava vasıtalarını gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden, dahilde alınan her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olarak ithal edebilmeleri kolaylığı getirilmiştir. Öte yandan ülkemizde yerli petrol arama ve üretim endüstrisinin gelişimine bağlı olarak bu kapsamda ithal edilen malzemelerden yurtiçinde üretilenlerin kullanılmasını öne çıkarmak amacıyla Bakanlar Kuruluna malzemelerin kapsamını belirleme yetkisi verilmiştir.

Petrol arama üretim sektöründe ülkemizin ihtiyaç duyacağı kule kapasitesinin artırılması ve faaliyetlerin kesintisiz sürdürülebilirliği için enerjinin başka bir segmenti olan ve benzer teknolojiyi kullanan jeotermal sektörünün gelişimine ve ihtiyaçlarına katkı sağlamak ve petrol sektöründeki atıl makine kapasitesinin değerlendirmek amacıyla petrol hakkı sahiplerinin ithal ettikleri malzemelerden sadece sondaj kuleleri ve bunların tamamlayıcı unsuru sayılabilecek ekipmanlarının Bakanlık izniyle jeotermal sektöründe de kullanılabilmesi öngörülmüştür.

Madde 14- Madde ile, kapsamında yabancı sermayeli şirketlerin, arama yatırımları için ithal ettikleri tescil edilmiş sermayelerinin yurtdışına transferinde uygulanan kur garantisi, 1996 yılında Sayıştay tarafından verilen karar üzerine durdurulmuştur. Bu konuda sektör içerisinde bazı tereddütler hasıl olduğundan gerekli düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre yabancı şirketlerin ithal etmiş oldukları sermayelerini, Devlet hissesi hariç kurumlar ve gelir vergisinden muaf tutularak getirdikleri döviz cinsinden ve transfer tarihindeki kur üzerinden yurtdışına transfer etmelerine imkân verilmiştir. Bu kapsamda varsa henüz transferi gerçekleşmemiş sermayenin transferinin yapılabilmesi de düzenlenmiştir.

Madde 15- Madde ile, sektörde çalıştırılacak yabancı personel için şirketlere kolaylık sağlamak üzere düzenleme yapılmıştır.

Madde 16- Madde ile, şirketin petrol işlemlerini gerçekleştirmesinde karşı karşıya kalacağı doğal afetler ve savaş halinde de hak ve yükümlülüklerinin bu durumun devamı süresince korunması veya askıya alınması amaçlanmıştır.

Madde 17- Madde ile, Kanunun amacının kısa sürede gerçekleştirilebilmesi için petrol işlemleriyle ilgili olabilecek konularda kamu kurum ve kuruluşlarının yetki alanına giren hususların öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırılması amaçlanmıştır.

Madde 18- Madde ile, petrol hakkı talep eden kişilerin, Türkiye’de adres göstermesine ve petrol hakkının elde edilmesinden itibaren temsilci, müşterek temsilci ve bunların yerleşim yerlerini ve bunlarda meydana gelebilecek değişiklikleri bildirmelerine ilişkin yükümlülükleri ile bu yükümlülüklerini yerine getirme süreleri belirlenerek, idarenin petrol hakkı sahibine yapacağı her türlü tebligat ve duyurularının petrol hakkı sahibinin kanuni temsilcisi aracılığıyla zamanında yerine ulaşması amaçlanmıştır.

Madde 19- Madde ile, petrol hakkı sahibinin yapacağı faaliyetlere ilişkin tüm hesap ve kayıtları tutmaya, belge ve numuneleri saklamaya mecbur olduğu hususu düzenlenmiştir. Bakanlık personeli veya ihtiyaç halinde uzmanlık gerektiren diğer konularda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilecek personel ile petrol işlemini kanunun koyduğu hükümlere, verilen hakkın niteliğine ve varsa koyulan özel şartlara uygun yapıp yapılmadığını her safhada denetlemeye, izlemeye ve tecrübeler edinmeye yetkili kılınmıştır. Petrol hakkı sahiplerinin, görevlilere yapacakları denetimler esnasında gerekli kolaylığı sağlayacakları hususu belirtilmiştir.

Aynı madde kapsamında petrol işlemlerinden elde edilecek her türlü veri, numune, bilgi ve belgelerin sektörün ve talep edenlerin istifadesine sunulabilmesi için bu verilerin açık hale gelmesine ilişkin süreçler belirlenmiştir. Genel Müdürlüğün bu verileri yurtiçinde ve yurtdışında Kanunun amacına uygun şekilde tanıtımı ve pazarlayabilmesi, yatırımcılara endüstrinin gereklerine uygun hizmetleri sunabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Böylece ülkemizin petrol potansiyelinin ekonomiye kazandırılabilmesi için arama faaliyetleri yapmak üzere ülkemize gelecek yabancı sermayeli yatırımcılara, yerli yatırımcılara ve araştırma ve geliştirme yapacak araştırmacılara ilk elden doğru şekilde bilgi ulaştırılması amaçlanmıştır.

Madde 20- Madde ile, Kanun hükümlerine göre alınmış ve alınacak tüm haklarda başvuru sahibi veya hak sahipleri arasında çıkabilecek anlaşmazlıkların itiraz üzerine öncelikle Bakanlık tarafından sonuçlandırılacağı düzenlenmiştir. Ayrıca, Bakanlık tarafından alınan başvuru, araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatından doğan haklara tesir eden kararlara karşı açılacak davaların ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görüleceği düzenlenmiştir.

Madde 21- Madde ile, Genel Müdürlüğün ruhsat ve izinlerle ilgili başvuru esnasında ve sonrasında petrol hakları ile ilgili petrol sicili tutacağı ve bu petrol siciline nelerin kaydedileceği hususları düzenlenmiştir. Araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak şartlar ve kısıtların, Genel Müdürlükçe öncelikle değerlendirileceği ve altmış gün içinde sonuçlandırılacağı, petrol hakkı sahibi olabilmek için yapılacak başvuruların usul ve esasları, başvuruya eklenecek belgeler ve bu belgelerin nitelik ve kapsamı, kayıtlara ilişkin düzeltmeler belirtilerek, bu hususlara ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

Yine aynı maddede arama ve işletme ruhsatları ve bunlardan doğan petrol haklarının, bu hakların arama veya işletme sahasının herhangi bir parçasına karşılık gelenlerinin, petrol siciline kaydedilmekle birlikte, taşınmazlar üzerinde yapılabilecek satış, rehin ve benzeri akitlere konu olabileceği, petrol hakkının kullanılmasını icap ettiren ve usulüne uygun olarak petrol siciline tescil edilmiş bulunan hakkın sahibinin, kendi haklarının kapsamı nispetinde petrol hakkı sahibinin haklarına da sahip, aynı zamanda onun yükümlülükleri ile sorumlu olacağı hususlarına yer verilmiştir.

Ayrıca, bölgelerin ve açık sahaların tespitini ve değişikliklerini, petrol hakkı sahipliği ile ilgili kararların ilanını, müşterek faaliyetlerde operatörlük anlaşması tescilini zorunlu kılan düzenlemeler yapılmıştır.

Öte yandan, şirketin sermayesinin kontrolünü etkileyen ancak Kanuna göre yapılması gereken tescil işlemine tabi kılınamayan bir petrol hakkının ve özellikle işletme ruhsatlarının yurtiçi ve yurtdışındaki hisse devir işlemlerinin Bakanlığın ön iznine tabi olması ve bu uygulamaya ilişkin hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Madde 22- Maddede petrol işlemlerinin ancak Kanun kapsamındaki izin ve ruhsatların alınarak yapılabileceği, kimlere petrol hakkı verilebileceği, petrol hakkı sahibinin petrol işleminin her aşamasında araziye eski haline getirmesi zorunluluğu yanında, arazinin sahibine, varsa arazi üzerindeki tesislere ve ürüne verdiği zararı tazmin etmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca madde kapsamında, faaliyetler esnasında halkın yaşamını, doğayı ve çevreyi etkileyebilecek tehlikeli bir fiilin önlenmesine ilişkin tedbirler ile ortaya çıkabilecek zarar ve ziyan için kullanılmak üzere petrol hakkı sahibinin petrol hakkını elde etmesinden önce Genel Müdürlüğe vereceği teminat tutarlarına ve bu tutarların belirlenmesinde esas alınacak göstergelere, teminatların güncel seviyede korunabilmesi ve teminatların tutarının Bakanlar Kurulu tarafında yeniden belirlenebileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Maddenin son fıkrasında yabancı sermayeli şirketlerinin, Türk Ticaret Kanununa tabi kılınmakla birlikte Türkiye'deki faaliyetleri bakımından ülkemizde yerleşik sayılmaları öngörülmüş ve bunların petrol hakkı sahibi olmasından sonra Türkiye'de şube tescillerini yapılabilmesindeki bürokratik süreçler azaltılarak ülkemizde yatırım yapmaları daha cazip hale getirilmiştir.

Madde 23- Madde ile, Kanunda belirtilen yasaklar ile izin ve ruhsatlarda yazılı kayıt ve şartlara uymayanlar ile petrol işlemi esnasında ortaya çıkacak tehlikeli fiiller nedeniyle uygulanacak para cezaları caydırıcılığı sağlamak amacıyla günümüz koşullarına göre düzenlenmiştir.

Madde 24- Madde ile, petrol hakkı sahiplerinin Kanundaki yükümlülüklerini süresinde yerine getirmemesi veya kısmen yerine getirmesi, bu riayetsizliğin devam etmesi, kendilerine uygulanan idari para cezalarının da sonuçsuz kalması durumlarında Kanundaki yükümlülüklerine ve/veya hakları ile ilgili koyulan şartlara uymaları için ihtar mekanizmaları dahil, hakların iptaline kadar varan bir idari yaptırım uygulanması amaçlanmıştır.

Madde 25- Madde ile, Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenleneceği öngörülmektedir.

Madde 26- Madde ile, ülkemizde hükümetler tarafından kalkınmada öncelikli yörelerdeki yatırımlara verilen teşvik ve desteklerden bu yörelere yatırım yapan petrol hakkı sahiplerinin de faydalandırılması amaçlanmıştır.

Madde 27- Madde ile, bazı kanunlarda yapılan değişiklikler ile yürürlükten kaldırılan hükümlere yer verilmiştir.

Geçici Madde 1- Madde ile mevzuata göre alınmış mevcut arama ve işletme ruhsatlarındaki kazanılmış hakların korunması amaçlanmıştır. Fıkraaya ayrıca mülga 6326 sayılı Kanunda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına verilmiş olan mevcut sahalarla ilgili üretim haklarının sahalardaki üretimin sonuna kadar elinde kalması amaçlanarak ilave yapılmıştır.

Mülga 6326 sayılı Kanundaki bölgesel sondaj yükümlülüğü düzenlemesi, birçok yatırımcıyı aynı bölgede sahip olduğu diğer ruhsatlarında arama yapmaksızın en fazla bir veya birkaç ruhsatında altı ayda bir sondaj açmaya zorlamaktadır. Bu durumda, Türkiye’deki toplam ruhsatların ancak üçte birinde arama faaliyeti yapılabildiği uygulamada görülmektedir. Bu nedenle, mevcut yatırımcıların talebi halinde verecekleri yeni iş programları ile ciddi arama yapacakları yeni ruhsatlarını belirlemelerine fırsat verilerek, bu ruhsatların bu Kanunun hükümlerine tabi olmak üzere kendilerine yeniden verilebilmesi amaçlanmıştır. Böylece, petrol potansiyeli olduğu bilinen Güneydoğu Anadolu ve Trakya bölgelerinde başvuruya açık ruhsat alanları oluşturulması, mevcut ruhsatlarında en kısa sürede bu Kanuna uyarlanabilmesi hedeflenmiştir.

Ayrıca madde kapsamında mülga 6326 sayılı Kanuna göre alınmış üretim sahalarındaki boru hatlarının işletme ruhsatına eklenmesi hususları düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrasında ise ilgili yönetmeliğin hazırlanması ve Kanunun öngördüğü diğer hazırlıkların yapılarak uygulamada bir sorun yaşanmaması için bir yıl süre ile yeni arama ruhsatı başvurusunun alınmayacağı düzenlenmiştir.

Geçici Madde 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte başlamış olan ve mülga 6326 sayılı Kanun kapsamında alınan bir belge ile ilgili olarak, yapımı devam eden projeler tamamlanıncaya kadar ithalat, ihracat ve kamulaştırma haklarının yürürlüğünün devam edeceği düzenlenmektedir.

Geçici Madde 3- Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren, yeni yönetmelik ve diğer mevzuat yürürlüğe girinceye kadar, Petrol Tüzüğü’nün, Genel Müdürlük tarafından çıkarılmış olan tamim ve genelgelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin Genel Müdürlükçe uygulanmasına devam edileceği belirtilmektedir.

Geçici Madde 4- Bu düzenleme ile ülkemizde yabancı personel çalıştıran işletmecilere mülga 6326 Sayılı Petrol Kanununda ve Petrol Tüzüğü’ndeki hükümler doğrultusunda getirilen Türk vatandaşlarını yurtiçinde ve yurtdışında eğitime yükümlülüğü kapsamında Genel Müdürlükçe tespit edilmiş ancak bu yükümlülüklerini henüz yerine getirmemiş olan işletmecilerin eğitim mükellefiyetlerini yerine getirmeleri amaçlanmıştır.

Madde 28- Yürürlük maddesidir.

Madde 29- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

26/3/2013

Esas No: 1/725

Karar No: 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

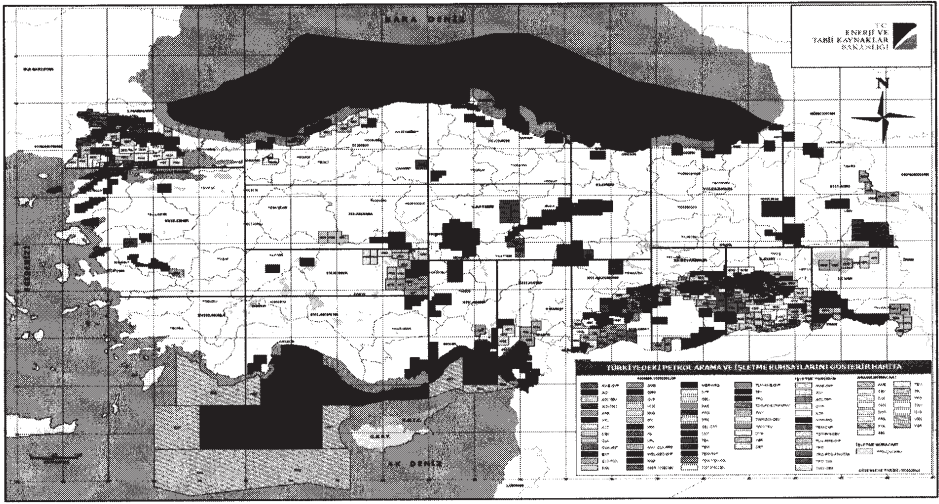
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca, 21/12/2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 25/12/2012 tarihinde tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 1/725 esas numaralı "Türk Petrol Kanunu Tasarısı"; Komisyonumuzun 19, 20, 21 ve 26 Mart 2013 tarihlerinde Hükümeti temsilen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner YILDIZ ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü (TPAO), Petrol Platformu Derneği (PETFORM), Enerji Hukuku Araştırma Enstitüsü, PETROL-İŞ Sendikası, Petrol Mühendisleri Odası, Türkiye Petrol Jeologları Derneği, Jeofizik Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, Doğan Enerji, Çalık Enerji, Alaaddin Middle East Ltd, TransAtlantic Petroleum Ltd., Marsa Turkey B.V., Tiway Turkey Limited ve PERENCO temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı, 24 üncü Dönem 3 üncü Yasama Yılı'nın 23 ila 26 ncı birleşimlerinde incelenip görüşülmüştür.

Ülkemizin Cumhuriyet sonrası döneminde 24/3/1926 tarihinde kabul edilen 792 sayılı Petrol Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bütün petrol ve petrol bileşiklerinin tabi olduğu madenlerin aranması ve işletilmesi hakkı, Maden Kanunu hükümlerine uyulmak koşulu ile Hükümete verilmiştir. 20/6/1935 tarihinde çıkarılan 2804 sayılı Kanun ile "Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü" (MTA) kurulmuş ve Petrol Arama ve İşletme İdaresi de Petrol Grubu Direktörlüğü adı altında bu enstitüye bağlanmış ve petrol aramalarına yurt düzeyinde ara verilmeden devam edilmiştir.

1954 yılına kadar Türkiye'de petrol aramaları için 84 milyon lira harcanmış, 20 yıllık dönemde 37 adet arama, 7 adet tespit, 13 adet üretim ve 19 adet test kuyusu olmak üzere toplam 76 adet kuyu açılmış, 76.402 metre sondaj yapılmış ve toplam 95.881 ton petrol üretilmiştir.

Ülkemizdeki petrol potansiyelinin araştırılarak ekonomiye kazandırılması için 7/3/1954 tarihinde 6326 sayılı Petrol Kanunu ile petrol arama ve üretim faaliyetleri yanında petrolün işlenmesi, depolanması ve iletimini de kapsayan geniş kapsamlı bir yasal düzenleme yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanunla petrol politikamızda yeni bir dönem başlamış, petrol aramalarının yerli ve yabancı özel girişim eliyle yapılması öngörülmüş ve "Türkiye Petrolleri A.O." kurulmuştur.

6326 sayılı Petrol Kanunu'nda Ülkemiz arazisi, 18 petrol bölgesine ayrılmıştır. Bu bölgeleri gösteren ruhsat haritası aşağıda sunulmuştur.

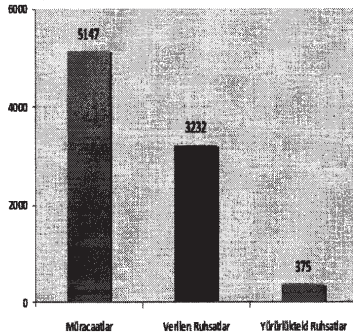

Mevcut sistemde ortalama 3 milyon hektarla sınırlandırılan her bir ruhsat bölgesinde şirketlere tek bir sondaj mükellefiyeti ile maksimum 8 adet ruhsat alma hakkı tanınmıştır. Uygulamada şirketler bu haklarını her durumda maksimum seviyede kullanmak istemekte ve azami sayıda ruhsat alma eğilimine girmektedirler. Ruhsatlar ve yükümlülükler mevcut Kanunda bölgesel bazda düzenlendiğinden ruhsatların çoğunluğunda hiçbir faaliyet yapılmamakta bu surette bu alanlar diğer yatırımcılara da kapatılmış olmaktadır. Bu sistemde yatırımcı bölgedeki bir ruhsat için sondaj açma yükümlülüğünü yerine getirmedeğinde, bu bölge içindeki diğer ruhsatlarının tamamını kaybetmektedir. Denizlerde verilen arama ruhsatları, belirlenmiş bu petrol bölgelerinin uzantılarında da karadaki ruhsatlara uygulanan süre ve yükümlülükler tabi olduğundan, bu durum denizlerdeki yatırım ve operasyonları da süreç yönünden olumsuz etkilemektedir.

Ülkemizde bugüne kadar 5147 adet ruhsat başvurusu yapılmış, bunlardan 3232 adedi bir başka ifade ile % 63'ü 375 yerli ve yabancı şirket tarafından çalışılmıştır.

Arama ve Üretim Faaliyetleri

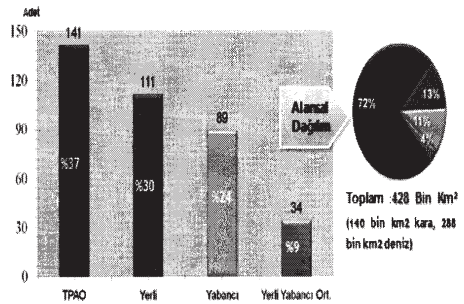
Ruhsat Hareketleri...
Adet

● 1954 yılından bugüne kadar yapılan arama ruhsat başvurularının %63'ü yatırımcılara verilmiştir.

Arama ve Üretim Faaliyetleri

Arama Ruhsatları Dağılımı (2012)

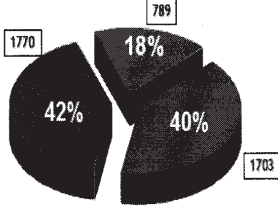

● Toplam : 375 Adet (304 kara, 71 deniz)

2012 yılı sonu itibarıyla verilen ruhsatların yaklaşık %30'unda 1770 adet arama kuyusu açılarak petrol ve doğal gaz aranmıştır. Bunun sonucunda 120 adet ham petrol, 54 adet doğal gaz sahası olmak üzere 174 adet üretim sahası keşfedilmiştir. Arama kuyularındaki keşif isabet oranı, yaklaşık yüzde 10 olup, yatırımcılar açısından ülkemiz riski yüksek ülkeler sınıfında değerlendirilmektedir.

Arama ve Üretim Faaliyetleri

Kuyuların Cinslerine Göre Dağılımı-Adet- (1934-2012)

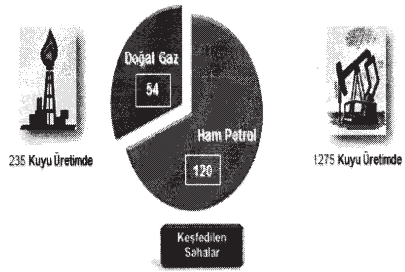

Toplam Kuyu : 4 262 Adet
Toplam Metraj : 7,94 Milyon Metre

● Açılan kuyularda yapılan ortalama metraj 1,864 metredir.

Arama ve Üretim Faaliyetleri

Petrol ve Doğal Gaz Sahası Keşifleri (1934-2012)

● Toplam 1770 arama kuyusu sonucunda 174 sahada ham petrol ve doğal gaz keşfi yapılmıştır. Keşif isabet oranı yaklaşık %10'dur. Son 10 yıllık dönemde 20 adet Ham petrol, 30 adet doğal gaz sahası olmak üzere toplam 50 adet saha keşfedilmiştir.

Keşfedilen rezerv miktarı bakımından ise ham petrolde yerinde rezerv miktarı 1 milyar ton olup 2011 yılı sonu itibarıyla bunun 183,2 milyon tonu, bir başka ifade ile % 18'inin üretilebilir olduğu hesaplanmaktadır. Halen, 2,4 milyon ton olan yıllık ham petrol üretimimizin, 30 milyon ton olan yıllık tüketimize katkısı % 8'dir. Günlük ham petrol üretimi yapan kuyu sayısı ortalama 1000 civarında olup kuyu başına yapılan günlük üretim ise ortalama 45 varil seviyesindedir. Ortalama üretim derinliği minimum 1500 metre ile 3000 metre arasında değişen üretim kuyularımızdaki günlük üretim verimi ise minimum 1 varil ile maksimum 700 varil arasında değişmektedir.

Bugüne kadar elde edilen sondaj ve üretim rakamları petrol potansiyelimizin varlığı hakkında yeterli bilgi elde edilememiştir. Karalarda ön araştırmalar dahil 2500-3000 metre derinlikte bir kuyunun maliyetinin 3-5 milyon ABD Doları, denizlerde ise su derinliğine bağlı olarak 10 ila 200 milyon ABD Doları seviyesinde gerçekleşmektedir.

ORTALAMA SONDAJ MALİYETLERİ

Sondajın Konumu	Ortalama Sondaj Derinliği	Maliyet (ABD Doları)
Karalar	2500 - 3000	3 - 5 Milyon
Denizler	500-1000 m (10 - 30 m)	5 - 10 Milyon
	Orta Derinlikte (100 - 500 m)	30 Milyon
	Derin Derinlikte (500 m - Üzeri)	200 Milyon

Bu veriler dikkate alındığında arama ve üretim yatırımlarının özellikle son zamanlarda potansiyeli daha fazla olan denizlerimizde daha kapsamlı ve uzun vadeli olarak teşvik edilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Ülkemiz enerji sektörünün yeniden yapılandırılması sürecinde, Elektrik Piyasası Kanunu ve Doğal Gaz Piyasası Kanunu çıkarılmıştır. Ayrıca petrolün arama ve üretimi dışındaki, depolama, rafineri, taşıma, iletim, dağıtım ve pazarlama faaliyetlerini düzenleyen 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ise 4/12/2003 tarihinde kabul edilmiştir. Bu Kanunun, 6326 sayılı Kanunun içerisinde yer alan bazı faaliyetleri kendi bünyesine almış olması nedeniyle, Petrol Kanunu güncelliğini kaybetmiş üstelik yeni mevzuatla çelişir hale gelmiştir.

Diğer yandan, Avrupa Birliği mevzuatına uyum amacıyla mevzuatımızda gerekli düzenlemelerin yapılması, petrol arama ve üretim faaliyetlerinin artırılması için bazı ilave teşvik edici tedbirlerin getirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, diğer ülke uygulamaları ve 6326 sayılı Kanun kapsamında edinilen sonuçlar ve tecrübeler ile yerli ve yabancı sermayenin petrol arama ve üretim faaliyetlerine daha fazla katılımını sağlamak için; işlemlerin sadeleşmesi, maliyetinin azaltılması, yatırım indirimi ve vergi istisnası, yabancı yatırımcılar için sermaye ve kar transferi kolaylıkları gibi teşvik unsurlarını içeren, ruhsat başvuru aşamasını ve değerlendirme sürecini, hak sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini günden koşullarına ve objektif kriterlere göre düzenleyen Tasarı hazırlanmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Petrol kaynaklarının Devletin hüküm ve tasarrufunda olmasının,
- Ruhsat başvuru ve değerlendirilmesinin yerli ve yabancı yatırımcılar için rekabetçi, şeffaf, güvenli ve istikrarlı bir ortam içerisinde yapılmasının ve yatırımların hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde sürdürülerek, Ülkemiz petrol kaynaklarının kısa zamanda ekonomiye kazandırılmasının,
- Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı olmak üzere üç çeşit ruhsat verilmesinin,
- Ülkemiz arazisinin kara ve deniz olmak üzere iki bölgeye ayrılmasının, denizlerin ise kendi arasında "karasuları içi" ve "karasuları dışı" şeklinde düzenlenmesinin,
- Arama ruhsatlarının sınırları ve büyüklüğünün uluslararası kabul görmüş coğrafi grid sistemi ile uyumlu hale getirilmesinin,
- Memleket ihtiyacı için yerli ham petrolün piyasa fiyatı üzerinden rafinerilerce satın alınmasına ilişkin Bakanlar Kuruluna düzenleme yetkisi verilmesinin,
- Arama ruhsatları da dahil sınırları belirlenmiş alanlarda petrol varlığına yönelik arama sondajı hariç araştırma yapılabilmesinin ve bu araştırmalardan toplanan verilerin ticari amaçlı olarak ilgi duyan yatırımcılara sunulmasının,
- Daha uzun ön araştırma ve yatırım süreci gerektiren data alt yapısının yeterli olmadığı az aranmış alanlar ve geleneksel yöntemlerin dışında yeni metotlarla kaya gazı/petrolü aranması yöntemleri dikkate alınarak, arama ruhsat süresinin karalarda 5 yıl, denizlerde 8 yıl olarak belirlenmesinin,
- Arama ruhsatı başvurularında daha objektif ve ölçülebilir kriterlerle değerlendirme yapılması amacıyla başvuru esnasında taahhüt edilen iş ve yatırım programı karşılığı karalarda % 2 teminat verilmesinin, deniz alanlarında verilecek ruhsatlarda taahhüt edilen yatırım tutarının % 1 'i oranında teminat verilmesinin,

- Her bir arama ruhsatının taahhüt edilen iş ve yatırım programı karşılığında verilmesinin, arama ruhsatının verilişi ve süre uzatımlarında taahhüt edilen iş ve yatırım programının tutarının yüzde 2'sinin teminat olarak verilmesinin,

- En az 1 arama kuyusunun açılmasının taahhüt edilmesi karşılığında ruhsat sürelerinin uzatılmasının,

- İlk arama ruhsat başvuru alanı ilan edilerek, aynı başvuru alanına başka başvuruların da rekabetçi bir şekilde yapılabilmesine imkan vermek üzere başvurmak isteyenlere 30/5/1994 tarihli ve 94/22 AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine de uyumlu olarak, 90 gün süre tanınmasının, bu sürede yapılacak bütün başvuruların gizli tutularak yatırımcılar arasında rekabet oluşturulmasının,

- Ruhsat spekülasyonlarının önüne geçilerek ciddi yatırımcıların sektörde faaliyet göstermelerine fırsat verilmesi amacıyla gerçek ve tüzel kişilere petrol hakkının verilmesinde değerlendirilecek objektif kriterler arasında, başvuranların mali yeterliliklerinin yanı sıra, taahhüt ettikleri iş ve yatırım programının önemli bir kıstas olarak gözönüne alınmasının,

- İşletme ruhsatının yirmi yıllık süre için verilmesi, bu sürenin sonunda ekonomik üretimin devam edeceğine ilişkin verilen üretim programının uygun bulunması halinde, iki defa onar yıllık sürelerle uzatılmasının,

- Devlet hissesinin hesaplanmasında ham petrolde piyasa fiyatı, doğal gazda ise toptan satış fiyatının esas alınmasının,

- İşletme ruhsatı sahiplerine ürettiği petrolü nakletmesi için boru hattı izni verilmesi ile sahipleri farklı birbirine komşu üretim sahalarının birleştirilebilmesinin,

- Petrol hakkı sahibinin ürettiği petrolden Kanunda tanımlanan birim bazında Devlet hissesi adı altında 1/8'i oranında bir pay alınmasının,

- Üretim ve pazarlama güclüğü olan ağır graviteli ham petrol üretiminin teşvik edilmesinin,

- Petrol hakkı sahiplerinin safi kazançları üzerinden ödemekle mükellef bulundukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamının %40 oranını geçmemesinin,

- Yaşanan sıkıntıları da dikkate alarak yabancı yatırımcılar için sermaye ve kar transferlerinde kolaylıklar sağlanmasının; yatırım indirimi ve vergi muafiyetleri getirilmesinin,

- Kanunun amacını gerçekleştirmek üzere, daha caydırıcı cezai ve idari yaptırımlar uygulanmasının,

- Kanun hükümlerine göre alınmış ve alınacak tüm haklarda başvuru sahibi veya hak sahipleri arasında çıkabilecek anlaşmazlıkların itiraz üzerine öncelikle Bakanlık tarafından sonuçlandırılmasının,

- Bakanlık tarafından alınan başvuru, araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatından doğan haklara ilişkin kararlara karşı açılacak davaların ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülmesinin,

- Petrol hakkı sahibinin petrol işleminin her aşamasında araziye eski haline getirmesi zorunluluğu yanında, arazinin sahibine, varsa arazi üzerindeki tesislere ve ürüne verdiği zararı tazmin etmesinin,

- Hükümetler tarafından kalkınmada öncelikli yörelerdeki yatırımlara verilen teşvik ve desteklerden bu yörelere yatırım yapan petrol hakkı sahiplerinin de faydalandırılmasının,

• Türkiye'de, petrol işleminde gerekli olan ve altı ayı geçmeyen süre için çalışacak yabancı personelin, 4817 sayılı Kanun'dan muaf olabilmesi amacıyla çalışma izinlerinin, Enerji Bakanlığı'nın uygun görüşü ve İçişleri Bakanlığı'nın iznine bırakılmasının,

• Denizlerimizdeki petrol potansiyelini araştırarak olan yabancı bayraklı sismik, sondaj ve araştırma gemilerinin ve özel ekipmanlarının denizlerimizde çalışmasını teşvik amacıyla, Kabotaj Kanunu'ndan muaf tutulmasının,

• Kazanılmış hakların korunmasının,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonunda Tasarı'nın tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

■ 1954 yılında yürürlüğe giren Petrol Kanunu'nun zaman içerisinde çıkarılan piyasa yasalarıyla çelişir hale gelmesi nedeniyle yeniden yapılandırılmasının zorunluluk arz ettiği,

■ Tasarı ile Türkiye'de fazla sayıda kuyu açılmasının önünün açılacağı,

■ Türkiye'de bilinmeyen ve çıkarılamayan petrol rezervlerimizin çıkarılarak Ülke ekonomisine kazandırılmasının önemli olduğu,

■ Türkiye'nin bir yılda tükettiği petrolün 1,5 katı kadar rezervimiz bulunduğu bu sebeple yatırımların teşvikinin önem arz ettiği,

■ Başvuranlar için eşit ve rekabetçi bir ortam yaratmak ve Avrupa Birliği normlarına uyum sağlamak amacıyla, petrol hakkının elde edilmesinde yapılacak başvurular için yatırımcılara 90 günlük başvuru süresi tanındığı,

■ Tasarının kanunlaşması ile TPAO'nun normal bir şirket statüsüne düşerek uluslararası rekabette diğer şirketlerle aynı konumda olacağı, Ülkemizin ulusal bir petrol şirketinin bulunmayacağı, TPAO'nun süreç içerisinde diğer şirketlerle rekabet edemeyeceği ve giderek piyasadaki etkisinin azalacağı,

■ Tasarıyla, Ülkemiz ham petrol-doğal gaz ithalat bağımlılığı ve ekonomimize getirdiği mali yük dikkate alınarak, hidrokarbon kaynaklarımızın milli menfaatlere uygun olarak hızlı, etkili ve sürekli bir şekilde aranması, bulunması, üretilmesi ve ekonomimizin istifadesine sunulmasının hedeflendiği,

■ Tasarının en temel amaçlarından birinin aramanın teşvik edilmesi ve mümkün olduğu kadar bütün kaynaklarımızın değerlendirilmesi olduğu,

■ Düzenleme ile petrol rezerv ve sahalarımızın uluslararası rekabete açık hale getirileceği; TPAO'yla ilgili millî hassasiyetlerimiz de dikkate alınarak TPAO'nun yapısının daha da güçlendirilmesi gerektiği,

■ Tasarının amaç maddesinde, ulusal petrol stratejisinin ruhunu vurgulaması açısından "Türkiye Cumhuriyeti" ifadesinin muhafaza edilmesinin önemli olduğu,

■ "Araştırma izni" alan firmanın elde ettiği bilgileri Genel Müdürlüğe eksik ve yanlış vermesinin ve bilgi gizlemesinin yaptırıma bağlanması gerektiği,

■ Arama ruhsatında verilen "altı aylık" ek sürenin yeterli olamayacağı, petrol sondajlarının 2.000 ila 4.000 metreye kadar yapıldığı, bu sebeple ek sürenin "on iki aya" kadar uzatılması gerektiği böylece, yatırımcıya daha güvenilir bir ortam sunulacağı,

■ Diğer ülkelerdeki uygulamalara uygun olarak müzayedesini Bakanlıkça uygun görülmemeyen işletme ruhsatlarının, TPAO'ya verilmesi gerektiği,

■ Ruhsatların çoğunluğuna sahip olan TPAO'nun, "devlet hakkı" ödemesinden muaf tutulduğu, ruhsat sahasının kapsadığı alanda hektar başına yıllık alınan devlet hakkı tutarının çok düşük olması nedeniyle uygulamada hem idareye hem de petrol hakkı sahiplerine fazladan iş yükü getirmemesi için arama yatırımlarına bir teşvik unsuru olması amacıyla devlet hakkının kaldırıldığı,

■ İşletme hakkı sona eren sahaların, işletme ruhsatı verilmek üzere, "Bakan" onayıyla değil petrol kaynaklarının bir devlet politikası ve millî menfaatler noktasındaki karar neticesiyle "Bakanlar Kurulu" onayı ile müzayedeye çıkarılması gerektiği,

■ İşletmecilere konsorsiyum ve oligopol oluşturma imkanı tanıyacak düzenlemenin madde metninden çıkartılması gerektiği,

■ Denizlerde yapılan yatırımların yüksek olması da dikkate alınarak devlet hakkının sabit bir rakama bağlanmasının doğru olmayacağı, Ülkemizin jeolojik farklılıklarının böyle bir esnekliği gerektirdiği, bu sebeple 1/8 devlet hissesinin belirli oranlar dahilinde esnek bir şekilde dönüştürülmesinin ülke menfaatleri açısından uygun olacağı,

■ Petrol sektörü, bütün dünyada ileri teknolojinin en yoğun olarak kullanıldığı ve devamlı kendisini yenileyen alanlardan birisi olduğundan, bu sektörü düzenleyen ve denetleyen kuruluşlarda çalışan personelin de en az denetlediği şirketlerdeki kadar konularında uzman kişilerden oluşmasının ve bu personele uygun ücretlendirmenin yapılmasının gerektiği,

■ Petrol başvuruları ile ilgili olarak Bakanlık tarafından alınan kararlara karşı ilk derece mahkemesi olarak Danıştay da değil idare mahkemelerinde dava açılması gerektiği,

■ Petrol gibi stratejik ve ekonomik öneme sahip bir kaynağın aranması ve üretilmesi esnasında, ulusal çıkarların gerektirdiği hallerde (gelecekte Kıbrıs ve çevresinde, Ege Denizinde yapılacak arama, üretim faaliyetleri için) devletin gerektiğinde kullanabileceği şirket olarak TPAO'nun mevcut yapısının korunması gerektiği,

■ Tesislerin çalışmasının kontrolü ve çevrede zarar oluşup oluşmadığının kontrolünün Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılması gerektiği,

■ Devletin petrol arama ve üretim faaliyetlerinde varlığını sürdürebilmesi için, TPAO'nun kanunun da en kısa sürede çıkarılması gerektiği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakip, Hükümet tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

■ Petrolün değerinin arttığı, daha çok aranır olduğu bir dünyada Türkiye'nin gelişen yüzünün, ekonomideki artan derinliğinin önemli bir göstergesi olarak da Tasarının hazırlandığı,

■ Araştırma izni kapsamında yapılan araştırma sonucu üretilecek bilgi ve belgelerin doğruluğunun bir başka birim tarafından kontrol edilmesi imkanının bulunmadığı ancak kredibilitésinin olduğu,

■ Tasarının kanunlaşması ile petrolün aranması, üretilmesi ve işletilmesiyle ilgili olarak Ülkemiz petrol piyasasına daha iyi bir zemin oluşturulacağı,

■ Tasarıda "memleket ihtiyacı" düşünülerek üretilen ham petrolün piyasa fiyatı üzerinden rafinerilerce satın alınmasına ilişkin Bakanlar Kuruluna düzenleme yetkisi verildiği,

■ Karadeniz'de şu ana kadar 7 adet ruhsat alanı bulunduğu ve Tasarı ile bu sayının 33 e çıkarılacağı, bunun ise gerek uluslararası sermayeyle beraber arama faaliyetlerinde bulunabilecek bir Karadeniz oluşturmak gerekse yerli yatırımcılarımızdan bu tür kabiliyetleri olanlara bu alanların açılması açısından önemli olduğu,

■ Arama izinlerinde tekelleşmeyi önlemek için, bütün ruhsatların iş programları ve parasal teminatlara bağlandığı, getirilen ruhsatlandırma sistemi ile yatırımların önünün açılacağı ve hızlı ve etkin bir şekilde petrol arama faaliyetlerinin yapılacağı,

■ Münhasır ekonomik bölgeler dışındaki yerlerde verilecek arama izinlerinin Bakanlar Kurulu tarafından verilmesi öngörüldüğünden, ulusal çıkarlarımızla ilgili aykırı bir durum oluşmasının söz konusu olmayacağı,

■ Ruhsat sahiplerinin hisse yapılarındaki değişikliklerinin de Bakanlık iznine tabi olduğu bu sebeple tekelleşme oluşmasına izin verilmeyeceği,

■ Türkiye'nin coğrafi koşulları dikkate alındığında arama ruhsatlarında verilen "altı aylık" ek sürenin yeterli olduğu, aksi durumun ruhsatların ilave uzatma haklarının istismara yol açacağı,

■ Petrol ve doğalgazdan, son on yıllık dönemde alınan devlet hissesinin toplamının, petrolde 1 milyar 905 milyon TL, doğal gazda ise 376 milyon TL'ye ulaştığı,

■ 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nda piyasa fiyatı kavramı bulunduğu, Devlet hissesine esas olan matrahın piyasa fiyatı olarak belirlenmesinin tercih edildiği ve bu piyasada petrol alım satımında fiyatlar en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluştuğu ve yerli ham petrol için teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden piyasa fiyatının fiyat olarak kabul edildiği,

■ Doğal gazda bu fiyatın serbest tüketicilere veya dağıtım şirketlerine satış fiyatı olarak esas alınmasının nedeninin, doğal gazda gelenekselleşmiş bir fiyatın bulunmaması olduğu; Ülkemize mal oluş fiyatının doğal gazdaki devlet hissesinin hesaplanmasında esas alınmasının tercih edildiği,

■ Devlet hissesinin hesaplanmasında esas alınacak oranın farklı şekillerde hesaplanabileceği, özellikle petrol üreticisi ülkelerde farklı yöntemlerin uygulandığı ve % 8 ila % 25'e kadar değişen oranlarda devlet hissesi alındığı, (Irak'ta %15, Brezilya'da % 5 ila % 10 arasında, Cezayir'de % 20, Kolombiya'da % 8 ila % 25 arasında)

■ Ülkemizin petrol üreticisi ülke olmadığı dikkate alındığında izlenebilir ve yönetilebilir fiyat olması açısından devlet hissesinde, 1/8 oranının tercih edildiği,

■ Ülkemizdeki petrollerin genellikle kaba mamul, gravitesi düşük petrol olduğu ve bunların piyasa değerinin bu haliyle çok cazip olmadığı, bu sebeple düşük graviteli petrolün çıkartılmasını teşvik etmek için devlet hissesinde indirim imkanı getirildiği,

■ Yatırımcının petrol çıkartmak için katlandığı maliyetleri geri aldıktan sonra ödemeye başlamasını öngören "R Faktörü"nün uygulanabilir bir yöntem olduğu; ancak petrolün çıkartılmaya başlandığı andan itibaren devlet hissesinin alınmak istendiği, Ülkemizin petrol rezervleri ile ilgili verileri dikkate alındığında sabit oran esasının en uygun yöntem olarak tespit ve tercih edildiği,

■ Ülkemizde üretilen petrolün, en yakın erişilebilir dünya piyasa koşullarına göre teslim yeri olan liman veya rafineride teşekkül eden "piyasa fiyatı" üzerinden satın alınmasının Petrol Piyasası Kanunu'nda düzenlendiği, bu sebeple yerli ham petrolümüz için yurtdışında daha cazip bir fiyat oluşması beklenemeyeceğinden üretimin ihraç edilmesi yerine öncelikle yurt içinde değerlendirilmesinin her zaman daha ekonomik olacağı,

■ Taahhüt edilen yatırım programı yılı içinde uygulanmaması halinde verilen %2 teminatın Hazineye gelir kaydedileceği, taahhüt edilen iş programının iki yıl üst üste hiç gerçekleştirilmemesi durumunda verilen teminatın Hazineye gelir kaydedilip ruhsatın iptal edileceği ve bu surette ruhsat spekülasyonunun ve çantacılığın önüne geçileceği,

■ Yatırımcı firmalardan yatırım programlarında taahhüt ettikleri toplam yatırım tutarının % 2'si oranında teminat alınacağı, her yılsonunda yapılacak değerlendirmede eksik yapılan işlere denk gelen teminat miktarının Hazineye irat kaydedileceği ve bu surette ciddi olmayan yatırımcıların uzun yıllar faaliyet yapmadan ruhsat spekülasyonu yapmalarının önleneyeceği,

■ Denizlerimizdeki münhasır ekonomik alanlarda verilecek ruhsatlarda, ulusal çıkarlarımız ve özel hassasiyetlerimiz dikkate alınarak, bu alanlardaki ruhsatların verilmesinde Bakanlar Kurulu'nun yetkili kılındığı ve bu surette milli menfaatlerimizin en üst seviyede korunması noktasında hassasiyet gösterildiği,

■ Düzenleme ile her bir ruhsatın ayrı bir yatırım programı ile teminat karşılığında verileceği,

■ Özellikle arama güclüğü bulunan denizlerimizin belirli alanlarında sadece TPAO tarafından kısıtlı imkanlarla sismik faaliyet yapıldığı; araştırma izni ile deniz alanlarımızın tamamının, kendi sahasında uzmanlaşmış, teknik altyapıya ve donanıma sahip uluslararası boyuttaki şirketlere hizmet veren firmalarca araştırılmasına imkan verilmesinin amaçlandığı,

■ Petrol işlemleri sırasında petrol şirketlerinin yöre halkını, doğayı ve çevreyi tehlikeye atmayacak şekilde gerekli tesis ve ekipmanı kurması, doğabilecek zarar ve ziyanı karşılaması için ruhsat almadan önce bir "zarar ziyan teminatı" vermesinin öngörüldüğü, ayrıca faaliyetler esnasında tehlikeli bir fiilin ortaya çıkması durumunda tehlikeli fiilin derhal önlenerek varsa çevreye verdiği hasarın tamir ve tanzim ettirilmesi hükmüne de yer verildiği,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

➤ 1 inci maddesi; 17/2/2006 tarihli ve 26083 numaralı Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik'in "Maddelerin sıralanması" başlıklı 15 inci maddesi hükmü uyarınca maddelerin sıralamasındaki sıraya uygun olarak 3 üncü madde olarak,

➤ 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "ülke" ibaresinin "Türkiye Cumhuriyeti" olarak değiştirilmesi ve 1 inci maddedeki değişiklik doğrultusunda yapılan teselsül sebebiyle 1 inci madde olarak değiştirilmesi,

➤ 3 üncü maddesi yapılan teselsül sebebiyle 2 nci madde olarak değiştirilmesi ve redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 4 üncü ve 5 inci maddesi aynen,

➤ 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "arama ruhsatı alanı dışında" ifadesi araştırma faaliyetlerinin ruhsat alanı çevresi ile sınırlanmasını teminen "arama ruhsatı alanı çevresinde" olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ 7 nci maddesi aynen,

➤ 8 inci maddesinin (4) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "işletme ruhsatının tamamı" ifadesinin "işletme sahasının tamamı" olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ 9 uncu maddesi redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 10 uncu ve 11 inci maddesi aynen,

➤ 12 nci redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 13 üncü maddesi aynen,

➤ 14 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerinde yer alan özne eksikliğinden kaynaklı anlatım bozukluğunu gidermek amacıyla; birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerin birleştirilmesi suretiyle,

➤ 15 inci, 16 ncı, 17 nci, 18 inci, 19 uncu ve 20 nci maddesi aynen,

➤ 21 inci maddesi redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 22 nci maddesi aynen,

➤ 23 üncü ve 24 üncü maddesi redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 25 inci maddesi aynen,

➤ 26 ncı maddesi; yatırımlarda sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi eksi olan iller ile kalkınmada öncelikli yörelerdeki desteklerin diğer illere de uygulanacağı ifadesinin yer aldığı 5084 sayılı Kanunun yürürlük süresi 31/12/2012 tarihinde sona erdiği için Tasarıdaki hükmün uygulanma kabiliyeti kalmadığından, teşviklerle ilgili daha esnek bir düzenlemenin yapılabilmesini teminen değiştirilmesi suretiyle,

➤ 27 nci maddesi aynen,

➤ Geçici 1 inci ve Geçici 2 nci maddesi redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ Geçici 3 üncü maddesi aynen,

➤ Geçici 4 üncü maddesi redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ Yürürlük maddesini düzenleyen 28 inci maddesi ile yürütme maddesini düzenleyen 29 uncu maddesi aynen,

kabul edilmiştir.

Tasarının tamamı, yapılan değişiklikler de dikkate alınarak, kanunların yapılmasındaki esas ve usullere uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmuştur.

Ayrıca, İçtüzüğü'nün 45 inci maddesi uyarınca Tasarının Genel Kurul'daki görüşmelerinde Komisyon'un temsil edilmesi amacıyla Gaziantep Milletvekili Halil MAZICIOĞLU, Bursa Milletvekili Mustafa ÖZTÜRK ve Hatay Milletvekili Orhan KARASAYAR özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Mahmut Mücahit Fındıklı
Malatya

Başkanvekili
Hüseyin Üzülmaz
Konya

Sözcü
İbrahim Halil Mazırcıoğlu
Gaziantep
(Bu raporun özel sözcüsü)

Kâtip
Mustafa Öztürk
Bursa
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Ümit Özgümiş
Adana
(Muhalefet şerhi ektedir,
son oylamada bulunamadı)

Üye
Osman Aydın
Aydın
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Bahattin Şeker
Bilecik
(Muhalefet şerhi vardır)

Üye
Ali Ercoşkun
Bolu

Üye
Hüseyin Filiz
Çankırı

Üye
Emin Haluk Ayhan
Denizli
(Muhalefet şerhi ektedir)

Üye
Nihat Zeybekçi
Denizli

Üye
Mehmet Galip Ensarioğlu
Diyarbakır

Üye
Kemal Değirmendereli
Edirne
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Mehmet Erdoğan
Gaziantep

Üye
Orhan Karasayar
Hatay
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Ünal Kacı
İstanbul
Üye
Mehmet Ali Susam
İzmir
(Muhalefet şerhi vardır)

Üye
Metin Külünk
İstanbul
Üye
Durdu Özbolat
Kahramanmaraş
(Muhalefet şerhi ektedir,
son oylamada bulunamadı)

Üye
Nureddin Nebati
İstanbul
Üye
Soner Aksoy
Kütahya

Üye
Alim Işık
Kütahya
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Hasan Ören
Manisa
(Muhalefet şerhi ektedir,
son oylamada bulunamadı)

Üye
Ahmet Erdal Feralan
Neveşehir

Üye
Ömer Selvi
Niğde

MUHALEFET ŞERHİ

Güvenilir ve çeşitlendirilmiş kaynaklardan zamanında yeterli, kesintisiz, temiz kaliteli verimli ve ödenebilir enerjiye erişebilmek her yurttaş için su ve havaya erişim kadar yaşamsal ve temel bir haktır. Enerji politikamızın hedefi bu temel amaçları insan odaklı ve çevreye duyarlı biçimde sağlamak olmalıdır. En yoksul vatandaşımızın da enerjiye erişebildiği enerji üretimi için çevrenin feda edilmediği bir enerji politikası benimsenmelidir.

Son iki yüzyılda bilimde ve ekonomide meydana gelen gelişmeler, enerji kaynaklarına duyulan ihtiyacı arttırmıştır. Tüm dünya Petrol ve doğalgaz giderek artan bir ivmeyle tüketirken, üretim dünyanın çok kısıtlı alanlarında gerçekleştirilmektedir. Dünya kanıtlanmış petrol rezervlerinin yaklaşık yüzde 48'i Ortadoğu'da, yüzde 18'i Güney, yüzde 13'ü Kuzey Amerika'da, yüzde 8'i Asya'da ve yüzde 5'i Kuzey Afrika'dadır. Doğalgazda yüzde 37'si Ortadoğu'da, yüzde 36'sı Asya'da yüzde 7'si Amerika kıtasında bulunmaktadır.

Dünyanın gelişmiş ülkeleri petrol ve doğalgazı en yoğun olarak tüketirken, bu ülkelerin yeterli kaynağı bulunmamaktadır. Amerika, petrol üreten 3 büyük ülkeden birisi olmasına karşın, ürettiğinin 2 katı petrol tüketmektedir. Çin ürettiğinin 3, Hindistan 4 katını ithal etmek durumunda kalmaktadır. Japonya, Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Singapur ve Belçika neredeyse hiç petrol üretmeden yoğun biçimde tüketen ülkeler arasındadır.

Petrolü yoğun olarak kullanan ülkelerin yeterli kaynağa sahip olmaması dünya üzerinde ekonomik ve fiili savaşlara neden olmaktadır. İlk kez bundan 5 bin yıl önce Babillilerle Asurlular arasında -zift olarak inşaat sektöründe kullanıldığı için- savaşa neden olan petrol; 19. Yüzyıldan bu yana, Ortadoğu'nun tarihinde en belirleyici faktör durumuna gelmiştir. Ortadoğu'da ve Kuzey Afrika'da dökülen kanın ve yaşanan darbelerin, savaşların ve isyanların temel nedenlerinden biri emperyal devletlerin petrol kaynakları üzerinde hakimiyet kurma isteğidir.

Bu süreç özellikle 19. yüzyılın sonlarında Almanya ve İngiltere'nin Osmanlı'ya bağlı topraklarda petrol arama, işletme ve petrol ticaretini kontrol etmeye çalışmalarıyla başlamıştır. Arap ülkelerinin peşpeşe Osmanlı'dan ayrılması da bunun sonucudur.

1. Dünya Savaşı'nda Ortadoğu ve Kuzey Afrika üzerindeki mücadeleye, 2. Dünya savaşında Japonya'nın Doğu Hint Adaları'ndaki petrol kaynaklarını, Hitler'in Kafkasya'daki petrol yataklarını ele geçirme mücadelesi eklenmiştir. Soğuk savaş döneminde İran'la Irak arasında yaşanan mücadelede; Saddam'ın Kuveyt'i, ABD'nin Irak'ı işgali ve son olarak da Arap Baharı, petrol üzerinde hakimiyet kurma mücadelesinin sonuçları olmuştur.

Geçen yüzyılın başlarında ticari olarak üretimine geçilen petrol ve doğalgaz, enerji ürünleri arasındaki önemli yerini daha uzun yıllar koruyacağı görülmektedir. 1970'li yıllarda petrol ürünlerinin toplam enerji içindeki payı yüzde 48 seviyesindeyken, nükleer ve yenilenebilir enerjideki yatırımlara karşın bu pay -40 yıl sonra bugün- hala yüzde 40'ın üzerindedir.

Türkiye, dünya petrol ve doğalgaz rezervlerinin dörtte üçüne sahip olan Ortadoğu, Orta Asya ve Kuzey Afrika ile bu kaynakları en yoğun biçimde kullanan Avrupa arasında şanslı bir konumdadır. Uluslararası Enerji Ajansı'nın tahminlerine göre bu bölgeler arasındaki enerji ticareti 2030 yılına kadar mevcut hacmin iki katını aşacaktır. Eşsiz konumu sayesinde Türkiye, Avrupa'nın arz güvenliğini sağlamada bir köprü işlevini görecektir.

Öte yandan Türkiye petrol ya da doğalgazda bilinen zengin yataklara sahip değildir. Türkiye'nin faal 1.649 kuyusundaki petrol üretimi, toplam tüketimin ancak yüzde 7'sini karşılayacak düzeydedir. Yılda 2,5 milyon ton üretimi olan doğalgaz'da bu oran 1,8'e kadar düşmektedir. Buna karşın bu mütevazı üretimin vergi, stopaj ve devlet hakkı olarak Hazine'ye katkısı yılda bir milyar liranın üzerindedir. Bu rakamlarda 10 binin üzerindeki petrol sektörü çalışmasının ekonomiye katkısı hariçtir.

Diğer taraftan Türkiye, petrol ve doğalgaza sahip olmayan diğer ülkeler gibi ithalatının büyük bölümünü bu alana ayırmak zorunda kalmakta; enerji ürünlerinin ithalatı Türkiye'nin toplam ithalatının dörtte biri noktasına ulaşmaktadır.

Bugüne kadar yapılan çalışmalar Karadeniz'de petrol ya da doğalgaz olabileceğine dair bulguları ortaya koymuştur. Ayrıca Akdeniz'de, Kıbrıs'ın güneyinde doğalgaz bulunmuştur. Türkiye'nin bu alanlardaki münhasır ekonomik bölgelerini araştırmaya, petrol ya da doğalgaz varsa çıkartmaya şiddetle ihtiyacı vardır.

Karadeniz'de yürütülen sismik çalışmalar, kimi bölgelerde petrol ya da doğalgaz olabilecek bazı verilere işaret etmektedir. TPAO 2006 yılından itibaren BP, Petrobras, Exxonmobil ve Chevron ile birlikte çalışmış, deniz sondajları gerçekleştirmiş ve 2011 yılının başlarında kendi imkanıyla açtığı Sürmene-1 kuyusundan petrol bulgusu elde etmiştir. Karadeniz'de petrol bulunduğu dair önemli bir aşama bu şekilde kaydedilmiştir. Uluslararası ortaklarla yürüttüğü çalışmalardan deneyim kazanan TPAO, dünyada ultra derin denizlerde sondaj yapabilen 12 büyük şirketten birisi noktasına gelmiştir.

Bu çalışmalar esnasında yetersiz kalan Piri Reis yerine işin içeriğine daha uygun olan Barbaros Hayrettin Paşa gemisi satın alınarak çalışmalara dahil edilmiştir.

Öte yandan Akdeniz'de petrol ve doğalgaz araştırılması için yürütülen çalışmalarda Türkiye geride kalmıştır. Hükümetin dış politikada birbiri ardına yürüttüğü hatalı politikalar, Türkiye'nin enerji alanında da yeni sorunlarını doğurmaktadır.

Türkiye'nin Akdeniz'de doğalgaz aramak için çalışma yürütmek istemesi bu nedenle sekteye uğratılmış, Türkiye'nin kiraladığı gemi bölgeye sokulmamış ve arama yapılamamıştır. Türkiye'nin şimdi bölgeyi Barbaros Hayrettin Paşa gemisiyle tarayarak doğalgaz aramaya başlayacağı söylenmektedir.

Kıbrıs'ın güneyinde Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nin ve İsrail'in arama çalışmaları sonuç verdi. Rum kesiminin Afrodit Parseli de denilen 12. Parsel'de bulduğu doğalgaz, son on yılda bulunan en önemli rezervlerden biri noktasındadır. Bazı kaynaklara göre 380 milyon metreküp civarında olduğu öne sürülen doğalgaz, Rum Kesimi'nin yüz yıllık ihtiyacından fazla olduğu için Avrupa ülkelerine ihracı gündemdedir.

Doğalgazın ulaştırılmasında kullanılabilecek iki yöntem bulunmaktadır.

Liquid Naturel Gas (LNG) adı verilen doğalgazı sıvılaştırarak gemilerle nakletme yöntemi kullanılabilir. Ancak gazın boru hattıyla nakledilmesinden altı kat daha pahalı olan bu yöntemin aynı zamanda verimsiz ve Avrupa pazarının yüksek talebi karşısında yetersiz kalacağı anlaşılmaktadır. Doğalgaz boru hattı döşenmesi, gerek 12. Parselde bulunan doğalgazın; gerekse diğer bölgelerde bulunabilecek doğal gazın Avrupa'ya nakledilmesinde en verimli ekonomik yol durumundadır.

Öte yandan İsrail'in bulmuş olduğu doğalgaz henüz kendi iç tüketimini ancak karşılayacak niteliktedir. Buna karşın bölgede sürdürdüğü arama çalışmaları neticesinde bulma ihtimali olan yeni rezervler, aynı yolu kullanarak Avrupa'ya satılması imkan dahilindedir.

Bölgede bulunan doğalgaz, Rusya'nın Avrupa'ya sattığı doğalgazın yanında mütevazı kalmaktadır. Buna karşın devam eden araştırmalar sonuç vermese dahi Avrupa'nın doğalgaz kaynaklarını çeşitlendirmesi açısından önem taşımaktadır.

Türkiye'nin geçiş yolu olması avantajını kullanırken elinde olacak en önemli güçlerin başında doğu Akdeniz'de Türkiye'nin kendi Münhasır Ekonomik Bölgesinde yürüteceği doğalgaz ve petrol arama faaliyetleri gelmektedir. Türkiye'nin hiç zaman kaybetmeden bu bölgedeki arama faaliyetlerini hızlandırmaya, bölgede petrol ya da doğalgaz bulunuyorsa bunu ekonomik değere dönüştürmeye ihtiyacı bulunmaktadır. Kanun tasarısı, dünyanın ve Türkiye'nin bu koşulları altında, bu ihtiyaca cevap vermesi umuduyla Komisyonda görüşülmeye başlanmıştır.

Ancak daha ilk andan itibaren Kanun tasarısının ruhuna ve Bakanlık bürokrasisine Türkiye'nin bir petrol ülkesi olmadığı, petrol arama ve işletme işinin yerli sermaye ve imkanla yapılamayacağı, bu nedenle bu alanı yabancı yatırımcıya cazip gelecek bir hale getirmek gerektiği anlayışı hakim bulunmaktadır. Bu nedenle kanun ulusal bir politika ortaya koymamıştır.

Bu anlayış yanlış ve eksik bir anlayıştır. Öncelikle ulusal şirketimiz olan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının (TPAO) güçlendirilmesine, o güçlü şirketin lokomotifliğinde Türkiye'de petrol arama işletme işinin ulusal bir petrol politikasıyla yapılmasının öncelikli bir hedef olarak ortaya konulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Ulusal bir petrol stratejisinde TPAO işlevi ve gücü uluslararası şirketler konumuna getirilmeli yaşanan dikey yapılanma bulunmamasının tahribatını önleyecek tedbirler alınmalıdır. Bu koşullar altında özel sektör ve yabancı sermaye dinamizmiyle ülkede petrol arama ve işletme faaliyetlerine destek verilebilir.

Türkiye Akdeniz'in doğusundaki araştırmaları etkin bir TPAO ya da onun hakim ortak olduğu şirketlerle yürütmesi daha doğru olacaktır. Enerji dünyanın bu kadar kritik bir konusu durumundayken devlet adına TPAO'nun bu faaliyetlerdeki gücünün zayıflatılması, gelecekte telafisi imkansız sonuçlara neden olabilir. TPAO'nun etkinleştirilmeye, yatırım gücünün artırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

TPAO'nun devlet adına petrol arama ve işletme faaliyetini yürüttüğü fikri, şeklen de ruh olarak da bu kanuna konulmamıştır. Bundan sonra TPAO, herhangi bir şirket gibi ihalelere girecek, ihaleyi kazanırsa arama ya da işletme faaliyetini üstlenebilecektir.

Dünya üzerindeki özel ya da kamu ayrımı olmaksızın bütün büyük petrol şirketleri -araştırma, arama, işletme, rafineri, bayilik olarak petrolü son kullanıcıya kadar ulaştıracak biçimde- dikey entegre yapıya sahiptir. İşletmeciliği kuyudan pompaya kadar bu entegre sistem içinde yürüttükleri için son derece önemli gelirleri bulunmaktadır.

Diğer taraftan TPAO rafineri ve istasyon ağını geçmişte yapılan özelleştirmelerle kaybettiği için sadece araştırma, arama ve işletme faaliyetini yürütebilecektir. Bu koşullarda dünyanın diğer büyük ve çok karlı petrol şirketleri karşısında ihale kazanması mümkün değildir. Bu koşullarda TPAO petrol bulunma ihtimali daha düşük alanlarda arama daha az karlı kuyularda işletmecilik yapabilecektir.

Petrol ve doğalgazda işletme ruhsatları en fazla 40 yıllıktır. Mevcut kanuna göre kuyular bu süre sonunda TPAO'ya devredilerek kamunun minimum yatırımla petrol çıkartmaya devam etmesi sağlanmaktayken yapılan düzenlemeyle ruhsat süresi sonunda ihale açılacak, TPAO bu ihaleyi kazanırsa işletmeye geçecektir.

Bu tasarı Türkiye'de petrol ve doğalgaz arama ve işletme faaliyetinin öncüsü olması gereken TPAO'yu zayıflatma, atıl bir kuruluş haline getirme ve devlet isteğinden yoksun bırakma amacına hizmet etmektedir.

Türkiye'nin bu kadar önemle ihtiyaç duyduğu bir alanda milli şirketin devre dışı bırakılmasını, zayıflatılmasını, petrol arama ve üretim faaliyetlerinin ağırlıklı olarak yabancı şirketler tarafından yapılmasını son derece yanlış buluyoruz.

Kanunda TPAO'nun mevcut gücünü sürdürebilmesini 'Devlet adına' faaliyet yapma işine devam edebilmesi yönünde tasarının 1, 8 ve 22. Maddelerinde yaptığımız her türlü düzenleme talebi reddedilmiştir. Komisyon çalışmaları sırasında Bakanlık bürokrasisi sık sık bu kanunun TPAO Kanunu olmadığını söyleyerek TPAO'ya yönelik düzenlemelere olumsuz gözlükle bakmıştır. Bu çerçevede kanunun yayınlanmasından sonra 6 ay içinde TPAO kanunu çıkartılması yönündeki talebimiz de karşılık bulmamıştır.

Komisyon çalışmalarında TPAO'nun dünyanın ve Türkiye'nin mevcut konjonktürü içinde nasıl bir yapıya sahip olması gerektiği yönünde tekliflerimiz olmuştur. TPAO, Türkiye'nin sahalarında, Münhasır Ekonomik Bölgelerimizde ve başka ülkelerde Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına petrol ve doğalgazı arama işletme faaliyetini yürüten öncü kuruluş olabilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Verimli ve karlı bir şirket haline gelebilmesi, daha fazla yatırım yapabilmesi için kadrolarının ve anlayışların siyasi iktidarlar tarafından belirlendiği yapıdan uzaklaşarak özerk bir kurum haline dönüşmesi gerekmektedir.

Türkiye'de petrol ya da doğalgaz bulunmuyorsa da milli petrol şirketimizin dünyanın petrol ya da doğalgaz bulunan bölgelerinde çalışma yapabilmesinin önünü açmaya ihtiyacımız bulunmaktadır. Bu çerçevede personel rejimini doğru kurabileceği, yetiştirdiği personeli elinde tutabilecek maaşları ödeyebileceği, ihtiyacı olan ekipmanları satın alma ya da kiralamada daha esnek olabileceği bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir.

Bilindiği gibi bu tasarıya temel teşkil eden 5574 sayılı Türk Petrol Kanunu, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından 2007 yılında Meclis'e geri gönderilmiştir. Red gerekçelerinin başında milli menfaatlerin korunması ifadesinin kanun metninden çıkartılması ve petrolden alınan devlet hakkının azaltılması bulunmaktaydı. Bu kanunda 'Milli menfaat' ifadesi şeklen bulursa da mevcut kanunun Milli Menfaat kenar başlıklı 40. Maddesinin kaldırılarak, uluslararası firmaların faaliyetlerinin Bakanlık iznine bağlanması, Milli Menfaat kavramını işlev olarak azaltmıştır.

Bu çerçevede tasarının 7. Maddesinde ruhsatların verilmesinde milli menfaatlerin de gözetilmesine yönelik öneriler Bakanlıkça geçirilmiştir.

Öte yandan devlet hakkında red gerekçesine uygun ancak devlet hakkında kısmi bir düzeltme yapılmıştır. Petrolün çok az olduğu bugünkü anlayışa göre, çıkartılan petrolün 1/8'nin devlet hakkı olarak ayrılması öngörülmektedir. Oysa Karadeniz ya da Akdeniz'de petrol ya da doğalgaz bulunması durumunda kuyuların elde ettiği gelire göre kademeli devlet hakkı yapısının oluşturulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Tasarının "Devlet Hissesi" kenar başlıkla 9. Maddesinde işletme maliyetinin işletme karlılığına oranlanmasıyla ortaya konulan -petrol üreten ülkelerin pek çoğunda da kullanılan- "r faktörü" çerçevesinde devlet hissesi alınmasının daha uygun olacağı anlatılmaya çalışılmıştır. Ancak 1/8 oranındaki yapı korunmuştur.

Diğer yandan bir şirketin elinde bulundurabileceği arama ruhsatı sayısına yapılan sınırlandırmalar kaldırılarak büyük sermayeli kuruluşların arama tekeli haline gelmesinin önü açılmıştır.

Bu çerçevede tasarının 6. Maddesinde kara ve deniz alanlarında bir gerçek ya da özel sektör tüzel kişinin pafta üzerinde en fazla 6, kamu tüzel kişinin en fazla 8 ruhsata sahip olabilmesi şartı konulmak istenmiştir. Tekelleşmenin önlenmesi noktasında birbirinin yüzde 25'den fazla hissesine ya da kontrol hissesine sahip olan şirketleri aynı kapsam içinde tutulması, gerçek ve tüzel kişilerin bu sınırlamaları doğrudan ya da dolaylı olarak aşmak için anlaşma yapmasının önüne geçilmesi yönünde verilen önergeler de reddedilmiştir.

Buna karşın üretim sahaları kısmen ya da tamamen aynı petrollü arazi içinde bulunan işletmecilerin petrol işlemlerini birleştirebileceği gibi konsorsiyum olmaya yönelik işlemlerin önü açılmıştır. Aynı biçimde 21. Maddede bu konsorsiyumun operatör şirketinin oluşabilmesinin önünü açacak düzenlemeler bulunmaktadır.

Bu tasarının en önemli eksikliklerden biri de çevreye karşı duyarsız tavrıdır. Tasarıyla ormanlar hatta Milli Parklar arama ve işletmeye açılmıştır. Petrol arama ve işletme faaliyetinin, orman ya da Milli Parkların flora ve faunasına uyumlu olması mümkün değildir. Burada yürütülecek böyle bir faaliyet milyonlarca canlı türünü tehdit edecektir.

Enerji gibi önemli soruna yönelirken; çevre gibi daha önemli bir sorunu peşinden sürükleyecektir. Her türlü doğal zenginliğin gün yüzüne çıkartılarak ekonomik birer değere dönüşmesi son derece önemlidir. Ancak bu faaliyet, gelecek nesillerin sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını koruyacak biçimde yürütülmek durumundadır.

Petrol işlemi sona erdikten sonra petrol hakkı sahibinin araziye eski hale getirmesi noktasında mevcut kanundan daha geri gidilmiştir. Büyük ölçüde yönetmeliğe bırakılan düzenlemenin kanun metnine alınmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Petrol hakkı sahibinin bu sorumluluğunu en geç 6 ay içinde tamamlaması, aksi durumda teminattan ve masrafları petrol hakkı sahibine rücu edilerek Genel Müdürlük tarafından yapılması gerekmektedir.

Diğer yandan tasarının 10. Maddesinde arama ya da işletme faaliyeti yürütenin çevrenin su haklarına tecavüz etmeden kullanması gerektiğini belirtmektedir. Ancak nereden sonra başkasının su hakkının başladığı konusu muğlaktır. Özellikle "Kaya Gazı" gibi geleneksel olmayan yöntemlerde yoğun biçimde su kullanılmaktadır. Bu kullanımın çerçevesini kim belirleyecektir? Bu alanda DSİ'nin sınırlandırmalar oluşturmaya ihtiyacı bulunmaktadır.

Kaya gazı üretiminde suyla birlikte kullanılan bileşiklerin tehlikeli olduğu, burada kullanılan suyun daha sonra yer altı sularına karışması durumunda insan ve çevre sağlığı açısından büyük bir tehdit oluşabileceği yönünde endişeler bulunmaktadır. Tasarı bu endişeleri giderecek kontrol mekanizmalarının kurulmasında ve işletilmesinde yeterli hassasiyeti göstermemektedir.

Tasarının 12. Maddesiyle petrol hakkı sahibinin ödeyeceği en üst vergi limiti yüzde 55'den yüzde 40'a indirilmektedir. Mevcut kanundaki ilgili maddenin yürürlüğe girdiği 1970'li yıllarda kurumların ödediği toplam vergi miktarı yüzde 70'leri bulduğu için, kanun koyucu tarafından yüzde 55'e çekilerek bir teşvik verilmiştir. Bugün bu oranlar yüzde 30'lar seviyesine indiğinden oranın yüzde 40'a düşürülmesinde kamunun vergi kaybı bulunmamaktadır. Buna karşın bir teşvik de verilmediğinden bu konunun burada işlenmek yerine vergi mevzuatına bırakılması daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Düzenlemenin yeri vergi mevzuatıdır.

Başta TPAO olmak üzere Türk petrolcülerinin yabancı ortaklarla Türkiye içinde petrol ve doğalgaz araması kadar; yabancı ortak olarak başka ülkelerde de petrol ve doğalgaz aramalarını teşvik etmeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Petrol arama ve işletme faaliyetlerinde yerli personelin daha iyi yetiştirilmesi amacıyla 15. Maddede petrol hakkı sahibine istihdam ettiği her bir yabancı Jeofizik Mühendisi, Jeoloji Mühendisi ve Petrol Mühendisi için her birinden en az iki katı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Jeofizik, Jeoloji, Petrol Mühendisi istihdam etmesi zorunluluğu teklif edilmiştir. Tasarıyla TPAO'nun zayıflatılmasının ardından bu alandaki mühendis gençlerimizin deneyim kazanarak dünyanın diğer yerlerindeki meslektaşlarıyla rekabet edebilmeleri için ihtiyaç duyulan bu düzenleme de reddedilmiştir.

Bu anlayışla "Teşvikler" kenar başlıklı 26. Maddede yurt dışında yatırım yapacak Türk şirketi bünyesinde çalışan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ücretinin ve Sosyal Güvenlik Kurumu Primlerinin yarısının, tesiste çalışan yabancı personel ücretinin beşte birinin devlet tarafından ödenmesi; proje için Türkiye'de üretilen ekipmanların her türlü gümrük vergisinden muaf olması ve yurt dışında açılacak ofislerin giderlerinin yüzde otuzu devlet bir sonraki yılın vergisinden mahsup edilmesi yönünde önergemiz olmuştur.

Bakanlığın takip etmenin mümkün olmadığı gerekçesiyle teklifimizi reddetmesinden 48 saat sonra, Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan yurt dışında yapılacak müteahhitlik yatırımları için benzer bir teşvik modeli üzerinde çalıştıklarını açıklamıştır.

Enerjiyi petrol ya da elektrikten bağımsız olarak ele almak yerine, tüm enerji kaynaklarının birbiriyle ilişkisi de gözetilerek bütünsel bir çerçevede ele alınmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Türkiye'nin enerjiyle ilgili politikaları oluşturulurken üçte biri yenilenebilir, üçte biri yerli ve üçte biri ithal kaynaklardan elde etme hedefi doğrultusunda hareket edilmelidir.

Oysa ulusal bir enerji politikası oluşturmak ve bunun için yasal düzenleme oluşturma konusunda hükümetin temel bir stratejisinin bulunmadığı bu kanunda bir kez daha ortaya çıkmıştır. Biz petrolün milli bir konu olduğunu ve milli petrol politikasını Türkiye'nin büyümesi ve gelişmesinde önemli bir yer teşkil ettiği bilinciyle;

- Türkiye'nin ulusal enerji stratejisiyle uyumlu milli petrol politikasını belirleyecek,
- TPAO'nun atıllaştırılmasının yerine petrol arama ve üretim faaliyetlerini ülke menfaatlerini optimum koruyacak bir yapıya dönüştürecek,
- Münhasır bölgelerdeki menfaatlerimizin TPAO eliyle korunmasını sağlayacak,
- Uluslararası yatırımcılara açılması hedeflenen petrol sahalarında devlet hissesini diğer petrol üreticisi ülkelerin birçoğunda olduğu gibi R faktörü çerçevesinde değerlendirecek,
- Tüm enerji politikalarında olduğu gibi çevreyle uyumlu şartları arama ve üretim safhalarında sağlanmasını gerekli kılacak,

Muhalefeti yapmış ve önerilerimizi getirmemize karşın hükümet bu tasarıya yabancı petrol şirketlerinin önünü açmaktan öte bir vizyon -ne yazık ki- koyamamıştır.

Bu sebeplerle tasarıya muhalefet ettiğimizi bildiririz.

Ümit Özgümüş

Adana

Mehmet Ali Susam

İzmir

Osman Aydın

Aydın

Durdu Özbolat

Kahramanmaraş

Kemal Değirmendereli

Edirne

Hasan Ören

Manisa

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzda görüşülerek kabul edilen "Türk Petrol Kanunu Tasarısına" ilişkin Komisyon Raporuna aşağıda belirtilen gerekçelerle muhalifiz.

Kanun tasarısı, genel olarak 7/3/1954 tarihli ve 6326 Sayılı Petrol Kanununu değiştiren ve Cumhurbaşkanlığı Makamı tarafından yayınlanması uygun bulunmayarak TBMM'ye geri gönderilen 5574 sayılı Türk Petrol Kanunu'nun güncellenmesinden ibarettir. Ancak, anılan Kanunun iade gerekçeleri tam olarak bu tasarıda da giderilmemiştir.

6326 Sayılı Kanunda devlet adına yasada belirtilen faaliyetleri yürütmekle görevlendirilen ve yasanın hükümlerinin yürütülmesinde Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne (PİGEM) yardımcı olması öngörülen Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), tasarısı ile yasa metninden çıkartılmıştır. Böylece tasarısı ile ülkemizde yıllardır petrol arama ve üretim faaliyetlerini yürüten TPAO'nun önce zayıflatılması, ardından da özelleştirilmesi sağlanacaktır.

Yakın gelecekte ülkemizin bu acı gerçekle karşı karşıya kalması kaçınılmaz olacaktır. Petrol gibi son derece stratejik ve ekonomik öneme sahip bir kaynağın aranması ve üretilmesi sürecinde ülke çıkarlarını ön planda tutan bir devlet şirketi olan TPAO, desteklenerek güçlendirilmesi yerine uluslararası şirketler karşısında rekabet gücü zayıflayan bir şirket konumuna düşürülmüştür.

Diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de toplam 40 yıl süreyle yatırımcılar tarafından işletilen petrol sahalarının bu süre sonunda istemesi halinde TPAO'ya devredilmesi yerine müzayedeye çıkılarak tüm şirketlerin değerlendirmesine sunulmaktadır. Bundan sonra TPAO dahil tüm şirketler tarafından bulunacak yeni petrol sahaları da aynı şekilde değerlendirmeye sunulmaktadır. Bu düzenleme ülkemiz açısından ciddi sorunları beraberinde getirecektir.

Ülkemizin petrol arama ve üretiminde söz sahibi olabilmesi için hükümetin öncelikle TPAO Kanunu tasarısını hazırlaması ve çıkartması gerekirken bu Tasarısı çıkartması, diğer birçok uygulamada olduğu gibi TPAO'nun da gözden çıkartıldığının önemli bir göstergesidir.

Tasarıda, petrol arama ve üretiminde çalışan nitelikli personelin özlük ve mali haklarının iyileştirilerek yabancı şirketlere karşılık gerek TPAO'nun gerekse PİGEM'in güçlendirilmesine yönelik önerilerimize yer verilmemiştir.

Tasarı, arz güvenliğinin sağlanması amacıyla ülkemizde üretilcek petrolün bir kısmının ülke ihtiyacı için ayrılması zorunluluğunu ortadan kaldırmakta, üretilip depolanan petrolden alınan devlet hakkının ve vergi gelirlerinin azalmasına yol açacak düzenlemeler de içermektedir.

Belirtilen nedenlerle Türk Petrol Kanunu Tasarısına ve Komisyon Raporuna muhalefet ediyoruz. Saygılarımızla.

Alim Işık
Kütahya

Emin Haluk Ayhan
Denizli

Bahattin Şeker
Bilecik

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRK PETROL KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Mülkiyet, Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Mülkiyet

MADDE 1- (1) Türkiye'deki petrol kaynakları Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Amaç ve kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanunun amacı; ülke petrol kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; Türkiye'de petrol arama ve üretim faaliyetlerinin düzenlenmesi, yönlendirilmesi, teşvik edilmesi, denetlenmesi, arama ve üretim için gerekli bilgilerin ve verilerin toplanması, değerlendirilmesi ve kullanıma sunulmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Açık saha: Bu Kanun hükümleri çerçevesinde aramaya, işletmeye veya bunlar için başvuruya açık bulundurulmuş sahayı,

b) Arama: Araştırma, arama sondajı ve tespit sondajı faaliyetlerini,

c) Arama giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olan malzeme ve tesisat giderleri hariç, arama faaliyetleri için yapılan masrafları,

ç) Arama ruhsatı: Bu Kanuna göre belirlenen alanda arama faaliyeti yapılması için verilen izin belgesini,

d) Arama sondajı: Petrol bulmak amacıyla kuyu açılmasını,

e) Araştırmacı: Araştırma izni sahibini,

f) Araştırma: Petrol aramak üzere arazinin, yerden veya havadan topografik, jeolojik, jeofizik, jeokimyasal ve benzeri yöntemlerle veri toplanarak incelenmesi, arama sondajları hariç jeolojik bilgi edinmek için sondajlar yapılması işlemlerini,

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRK PETROL KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Mülkiyet

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; Türkiye Cumhuriyeti petrol kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; Türkiye'de petrol arama ve üretim faaliyetlerinin düzenlenmesi, yönlendirilmesi, teşvik edilmesi, denetlenmesi, arama ve üretim için gerekli bilgilerin ve verilerin toplanması, değerlendirilmesi ve kullanıma sunulmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Açık saha: Bu Kanun hükümleri çerçevesinde aramaya, işletmeye veya bunlar için başvuruya açık bulundurulmuş sahayı,

b) Arama: Araştırma, arama sondajı ve tespit sondajı faaliyetlerini,

c) Arama giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olan malzeme ve tesisat giderleri hariç, arama faaliyetleri için yapılan masrafları,

ç) Arama ruhsatı: Bu Kanuna göre belirlenen alanda arama faaliyeti yapılması için verilen izin belgesini,

d) Arama sondajı: Petrol bulmak amacıyla kuyu açılmasını,

e) Araştırmacı: Araştırma izni sahibini,

f) Araştırma: Petrol aramak üzere arazinin, yerden veya havadan topografik, jeolojik, jeofizik, jeokimyasal ve benzeri yöntemlerle veri toplanarak incelenmesi, arama sondajları hariç jeolojik bilgi edinmek için sondajlar yapılması işlemlerini,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

g) Araştırma izni: Sınırları belli bir alanda araştırma yapmak üzere Genel Müdürlükçe verilen izni,

ğ) Arayıcı: Arama ruhsatı sahibini,

h) Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanını,

ı) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,

i) Devlet hissesi: Üretilen petrol üzerinden Devlete verilecek payı,

j) Doğal gaz: Yerden çıkan veya çıkarılabilen gaz halindeki doğal hidrokarbonları,

k) Geliştirme: Petrollü arazinin değerlendirilmesi için gerektiği kadar kuyu açılmasını, yerüstü tesislerinin, taşıma hatlarının ve yerüstü depolarının kurulmasını,

l) Genel Müdür: Petrol İşleri Genel Müdürünü,

m) Genel Müdürlük: Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,

n) Ham petrol: Yerden çıkan veya çıkarılabilen sıvı ve katı haldeki doğal hidrokarbonları,

o) İşletmeci: İşletme ruhsatı sahibini,

ö) İşletme ruhsatı: Bu Kanuna göre belirlenen alanda üretim faaliyeti yapılması için verilen izin belgesini,

p) Keşif: İşletmeye elverişli bir petrol birikiminin bulunmasını,

r) Kullanma hakkı: Bir petrol işlemi ile ilgili araziyi kiralama ve bu arazi üzerinde tesisi mümkün olan intifa ve irtifak haklarını,

s) Malzeme: Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere petrol, akaryakıt, ham, yarı mamul veya mamul tüm eşya, donanım ve ekipman, makine, her türlü nakil vasıtaları ve diğer tüm vasıtalar ile bunlara ait yedek parçaları,

ş) Müşterek temsilci: Petrol hakkının birden fazla hissedarı olması halinde, bu hak sahiplerinin birlikte göstereceği temsilciyi,

t) Petrol: Ham petrol ve doğal gazı,

u) Petrol bulgusu: Sondajlı arama faaliyetleri sırasında petrol varlığının tespit edilmesinin,

ü) Petrol birimi: 15,5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 158.984 litre

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

g) Araştırma izni: Sınırları belli bir alanda araştırma yapmak üzere Genel Müdürlükçe verilen izni,

ğ) Arayıcı: Arama ruhsatı sahibini,

h) Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanını,

ı) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,

i) Devlet hissesi: Üretilen petrol üzerinden Devlete verilecek payı,

j) Doğal gaz: Yerden çıkan veya çıkarılabilen gaz halindeki doğal hidrokarbonları,

k) Geliştirme: Petrollü arazinin değerlendirilmesi için gerektiği kadar kuyu açılmasını, yerüstü tesislerinin, taşıma hatlarının ve yerüstü depolarının kurulmasını,

l) Genel Müdür: Petrol İşleri Genel Müdürünü,

m) Genel Müdürlük: Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,

n) Ham petrol: Yerden çıkan veya çıkarılabilen sıvı ve katı haldeki doğal hidrokarbonları,

o) İşletmeci: İşletme ruhsatı sahibini,

ö) İşletme ruhsatı: Bu Kanuna göre belirlenen alanda üretim faaliyeti yapılması için verilen izin belgesini,

p) Keşif: İşletmeye elverişli bir petrol birikiminin bulunmasını,

r) Kullanma hakkı: Bir petrol işlemi ile ilgili araziyi kiralama ve bu arazi üzerinde tesisi mümkün olan intifa ve irtifak haklarını,

s) Malzeme: Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere petrol, akaryakıt, ham, yarı mamul veya mamul tüm eşya, donanım ve ekipman, makine, her türlü nakil vasıtaları ve diğer tüm vasıtalar ile bunlara ait yedek parçaları,

ş) Müşterek temsilci: Petrol hakkının birden fazla hissedarı olması halinde, bu hak sahiplerinin birlikte göstereceği temsilciyi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(bir varil) ham petrolü veya 15,5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 1 metreküp doğal gazı,

v) Petrol hakkı: Araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatından doğan haklardan herhangi birini,

y) Petrol işlemi: Arama, üretim ile yurtiçinde üretilen petrolün satılmasını, bu işlemlerden herhangi biri için lüzumlu enerji ve su tesisleri ile üretilen petrolün saha içinde veya ana iletim hattı veya yakınındaki rafineriye veya doğal gazın serbest tüketiciye teslimine kadar taşınmasını sağlayan boru hatlarının, bina, kamp ve diğer tüm tesislerle teçhizatın inşasını, kurulmasını ve işletilmesini ve bu faaliyetlere ilişkin mali, ticari ve idari faaliyetleri,

z) Petrollü arazi: İşletmeye elverişli miktarda bir petrol varlığının belirlendiği arz parçasını,

aa) Sermaye mevcutları: 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda değerlendirme ölçüleri gösterilen ekonomik işletmelere dahil kıymetler ile ilgili petrol hakkı sahibinin aynı Kanun hükümleri gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve yurt ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma giderlerini,

bb) Sermaye mevcutları esası: Petrol hakkı sahibinin, Türkiye'deki petrol işlemi ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının 213 sayılı Kanuna göre hesaplanmış kıymetini,

cc) Sondaj fer'i giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olup tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya tesisinden veya kullanılmasına başlanmasından itibaren bir yıl sonunda kullanılabilecek durumda olan veya hurda halinde olan tesisat veya malzeme masrafları hariç olmak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için ve bunlara ilişkin olarak yapılan tüm işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal, kira ve malzeme masraflarını,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

t) Petrol: Ham petrol ve doğal gazı,

u) Petrol bulgusu: Sondajlı arama faaliyetleri sırasında petrol varlığının tespit edilmesini,

ü) Petrol birimi: 15,5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 158,984 litre (bir varil) ham petrolü veya 15,5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 1 metreküp doğal gazı,

v) Petrol hakkı: Araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatından doğan haklardan herhangi birini,

y) Petrol işlemi: Arama, üretim ile yurtiçinde üretilen petrolün satılmasını, bu işlemlerden herhangi biri için lüzumlu enerji ve su tesisleri ile üretilen petrolün saha içinde veya ana iletim hattı veya yakınındaki rafineriye veya doğal gazın serbest tüketiciye teslimine kadar taşınmasını sağlayan boru hatlarının, bina, kamp ve diğer tüm tesislerle teçhizatın inşasını, kurulmasını ve işletilmesini ve bu faaliyetlere ilişkin mali, ticari ve idari faaliyetleri,

z) Petrollü arazi: İşletmeye elverişli miktarda bir petrol varlığının belirlendiği arz parçasını,

aa) Sermaye mevcutları: 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda değerlendirme ölçüleri gösterilen ekonomik işletmelere dahil kıymetler ile ilgili petrol hakkı sahibinin aynı Kanun hükümleri gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve yurt ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma giderlerini,

bb) Sermaye mevcutları esası: Petrol hakkı sahibinin, Türkiye'deki petrol işlemi ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının 213 sayılı Kanuna göre hesaplanmış kıymetini,

cc) Sondaj fer'i giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olup tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya tesisinden veya kullanılmasına başlanmasından itibaren bir yıl sonunda kullanılabilecek durumda olan veya

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

çç) Tehlikeli fiil: Petrol işleminin yapılmasında, bunların yapıldığı mahalde veya yakınında bulunan bir kimsenin ölümüne, sakatlanmasına veya sağlığının bozulmasına, çevrenin kirlenmesine, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki varlıkların veya yerlerin tahribine veya yok olmasına sebep olan veya olabilecek nitelikte bulunan bir fiil veya ihmali,

dd) Tespit sondajı: Petrollü arazinin boyutunu tespit etmek üzere sınırlı sayıda kuyu açılmasını,

ee) Türkiye arazisi: Türkiye Cumhuriyetinin topraklarını, iç sularını, kara sularını ve bunların ötesinde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge alanlarını,

ff) Ülke ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri: Sondaj aletleri ve benzeri teçhizat hariç olmak üzere sondaj fer'i giderleri ile üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılmasında kullanılan veya gerekli olan herhangi bir maddi ekonomik değer için yapılan masrafları,

gg) Üretim: Üretim sondajı ve geliştirme faaliyetlerini, petrolün çıkarılmasını, ön işlenmesini, saha dahilinde veya civarında depolanmasını, bu depolara, iletim hattına veya rafineriye boru hattı ve diğer vasıtalarla taşınmasını,

ğğ) Üretim artırma yöntemi: Üretim yapılan bir sahada, rezervuardaki petrolün akışkanlığını artırmak ve/veya azaltmakta olan rezervuar enerjisinin artırılması amacıyla itim desteği sağlanarak ek üretim elde etmek üzere kullanılan metotları,

hh) Üretim sahası: İşletme ruhsatı içindeki petrollü araziye,

ıı) Üretim sondajı: Petrollü arazide üretim amacıyla kuyu açılmasını,

ifade eder.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

hurda halinde olan tesisat veya malzeme masrafları hariç olmak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için ve bunlara ilişkin olarak yapılan tüm işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal, kira ve malzeme masraflarını,

çç) Tehlikeli fiil: Petrol işleminin yapılmasında, bunların yapıldığı mahalde veya yakınında bulunan bir kimsenin ölümüne, sakatlanmasına veya sağlığının bozulmasına, çevrenin kirlenmesine, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki varlıkların veya yerlerin tahribine veya yok olmasına sebep olan veya olabilecek nitelikte bulunan bir fiil veya ihmali,

dd) Tespit sondajı: Petrollü arazinin boyutunu tespit etmek üzere sınırlı sayıda kuyu açılmasını,

ee) Türkiye arazisi: Türkiye Cumhuriyetinin topraklarını, iç sularını, kara sularını ve bunların ötesinde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge alanlarını,

ff) Ülke ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri: Sondaj aletleri ve benzeri teçhizat hariç olmak üzere sondaj fer'i giderleri ile üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılmasında kullanılan veya gerekli olan herhangi bir maddi ekonomik değer için yapılan masrafları,

gg) Üretim: Üretim sondajı ve geliştirme faaliyetlerini, petrolün çıkarılmasını, ön işlenmesini, saha dahilinde veya civarında depolanmasını, bu depolara, iletim hattına veya rafineriye boru hattı ve diğer vasıtalarla taşınmasını,

ğğ) Üretim artırma yöntemi: Üretim yapılan bir sahada, rezervuardaki petrolün akışkanlığını artırmak ve/veya azaltmakta olan rezervuar enerjisinin artırılması amacıyla itim desteği sağlanarak ek üretim elde etmek üzere kullanılan metotları,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Bölgeler ve Açık Sahalar ile Araştırma İzni Bölgeler ve açık sahalılar

MADDE 4- (1) Türkiye arazisi, bu Kanun bakımından kara ve deniz bölgeleri olarak ikiye ayrılır. Kara ve deniz bölgelerini ayıran sınır kıyı çizgisidir. Deniz bölgeleri karasuları içi ve karasuları dışı olmak üzere ikiye ayrılır. Karasuları dışı denizlerde araştırma izni, arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, devri ve süre uzatımları 5 inci, 6 ncı ve 8 inci maddede belirlenmiş haklardan az olmamak üzere Bakanlar Kurulunun iznine tabidir. Bu alanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla tamamen veya kısmen aramaya ve işletmeye kapatılabilir, tadil edilebilir veya kapatılan bir alan tekrar açılabilir.

(2) Bu maddeye göre verilen kararlar müktesep hakları ihlal edemez.

(3) Askeri yasak bölgeler ile güvenlik bölgelerinde yapılacak işlemlerle ilgili izin verilmeden önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşü alınır.

Araştırma izni

MADDE 5- (1) Genel Müdürlük, araştırma izni için yapılan başvuruyu uygun bulduğu takdirde bu izni altmış gün içinde verir. İzin talep edilen sahanın bir kısmında araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı verilmiş olması araştırma izni verilmesini engellemez. Ancak araştırıcı, işlem yapmakta olan diğer bir petrol hakkı sahibinin rızası olmadan sürmekte olan sondaj ve benzeri saha etütlerinin yapıldığı yerlere giremez. Araştırma izni sahibi, araştırma

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

hh) Üretim sahası: İşletme ruhsatı içindeki petrollü araziye,

ıı) Üretim sondajı: Petrollü arazide üretim amacıyla kuyu açılmasını, ifade eder.

Mülkiyet

MADDE 3- (1) Türkiye'deki petrol kaynakları Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Bölgeler ve Açık Sahalar ile Araştırma İzni Bölgeler ve açık sahalılar

MADDE 4- (1) Türkiye arazisi, bu Kanun bakımından kara ve deniz bölgeleri olarak ikiye ayrılır. Kara ve deniz bölgelerini ayıran sınır kıyı çizgisidir. Deniz bölgeleri karasuları içi ve karasuları dışı olmak üzere ikiye ayrılır. Karasuları dışı denizlerde araştırma izni, arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, devri ve süre uzatımları 5 inci, 6 ncı ve 8 inci maddede belirlenmiş haklardan az olmamak üzere Bakanlar Kurulunun iznine tabidir. Bu alanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla tamamen veya kısmen aramaya ve işletmeye kapatılabilir, tadil edilebilir veya kapatılan bir alan tekrar açılabilir.

(2) Bu maddeye göre verilen kararlar müktesep hakları ihlal edemez.

(3) Askeri yasak bölgeler ile güvenlik bölgelerinde yapılacak işlemlerle ilgili izin verilmeden önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşü alınır.

Araştırma izni

MADDE 5- (1) Genel Müdürlük, araştırma izni için yapılan başvuruyu uygun bulduğu takdirde bu izni altmış gün içinde verir. İzin talep edilen sahanın bir kısmında araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı verilmiş olması araştırma izni verilmesini engellemez. Ancak araştırıcı, işlem yapmakta olan diğer bir petrol hakkı sahibinin rızası olmadan sürmekte olan sondaj ve benzeri saha etütlerinin yapıldığı yerlere giremez. Araştırma izni sahibi, araştırma

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

alanının hektarı başına bir defaya mahsus olmak ve ödeme şekilleri yönetmelikle düzenlenmek üzere elli kuruş ücret ödemekle yükümlüdür. Bu tutarlar her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınmak suretiyle yeniden tespit edilir. Araştırma sonucu elde edilen bilgiler Genel Müdürlüğe de verilir ve Genel Müdürlük sekiz yıl süre ile bu bilgileri gizli tutar. Genel Müdürlük ve başvuru sahibi arasında bu Kanun hükümlerine aykırı olmamak üzere mutabık kalınan diğer hususlar, araştırma izninin bir ekini teşkil eder. Bu konuyla ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Arama Ruhsatı, Başvuru ve Ruhsatlandırma Usulü ile İşletme Ruhsatı

Arama ruhsatı

MADDE 6- (1) Bu Kanun hükümlerine göre arama ruhsatı; arama ruhsatı alanı içinde arama yapmak, arama ruhsatı alanı dışında araştırmada bulunmak, bulunan petrolüllü alanları geliştirerek bu sahadan petrol üretmek ve keşif başvurusunda bulunmak üzere verilir.

(2) Arama ruhsatı kara sınırları ve karasuları içi denizlerde 1/50.000 ölçekli pafta esasına göre yapılır. En büyük ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli bir tam paftadır. En küçük ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli aynı pafta içerisinde kalmak kaydıyla 1/25.000 ölçekli bir tam paftadır. Ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli paftanın dışına taşamaz ve 1/25.000 ölçekli paftalardan oluşur.

(3) Münhasır ekonomik bölge sınırları içinde ruhsatlandırma birer tam derecelik enlem ve boylam çizgileri arasında kalan bir derecelik alan esasına göre yapılır. En büyük ruhsat alanı bir derecelik alandır. En küçük ruhsat alanı bir derecelik alan içerisinde kalmak kaydı ile 1/100.000 ölçekli bir tam paftadır. Ruhsat alanı bir derecelik alanın dışına taşamaz ve 1/100.000 ölçekli paftalardan oluşur.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

alanının hektarı başına bir defaya mahsus olmak ve ödeme şekilleri yönetmelikle düzenlenmek üzere elli kuruş ücret ödemekle yükümlüdür. Bu tutarlar her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınmak suretiyle yeniden tespit edilir. Araştırma sonucu elde edilen bilgiler Genel Müdürlüğe de verilir ve Genel Müdürlük sekiz yıl süre ile bu bilgileri gizli tutar. Genel Müdürlük ve başvuru sahibi arasında bu Kanun hükümlerine aykırı olmamak üzere mutabık kalınan diğer hususlar, araştırma izninin bir ekini teşkil eder. Bu konuyla ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Arama Ruhsatı, Başvuru ve Ruhsatlandırma Usulü ile İşletme Ruhsatı

Arama ruhsatı

MADDE 6- (1) Bu Kanun hükümlerine göre arama ruhsatı; arama ruhsatı alanı içinde arama yapmak, arama ruhsatı alanı çevresinde araştırmada bulunmak, bulunan petrolüllü alanları geliştirerek bu sahadan petrol üretmek ve keşif başvurusunda bulunmak üzere verilir.

(2) Arama ruhsatı kara sınırları ve karasuları içi denizlerde 1/50.000 ölçekli pafta esasına göre yapılır. En büyük ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli bir tam paftadır. En küçük ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli aynı pafta içerisinde kalmak kaydıyla 1/25.000 ölçekli bir tam paftadır. Ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli paftanın dışına taşamaz ve 1/25.000 ölçekli paftalardan oluşur.

(3) Münhasır ekonomik bölge sınırları içinde ruhsatlandırma birer tam derecelik enlem ve boylam çizgileri arasında kalan bir derecelik alan esasına göre yapılır. En büyük ruhsat alanı bir derecelik alandır. En küçük ruhsat alanı bir derecelik alan içerisinde kalmak kaydı ile 1/100.000 ölçekli bir tam paftadır. Ruhsat alanı bir derecelik alanın dışına taşamaz ve 1/100.000 ölçekli paftalardan oluşur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(4) Arama sahaları kara, karasuları, münhasır ekonomik bölge sınırları ve kıyı çizgileri dışında, kuzey-güney ve doğu-batı istikametinde ve pafta kenarları ile doğru hatlarla çevrilir. Bu sahaların sınırlarının belirlenmesi, diğer sahalarla komşuluğu ve birleşimine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(5) Arama ruhsatının süresi, karalarda beş, denizlerde sekiz yıldır.

(6) İş programını yerine getiren ruhsat sahibinin en az bir sondaj yapılmasını da içeren iş ve yatırım programı ile buna karşılık gelen yüzde 2 teminatı vermesi kaydıyla ruhsat süresi karalarda iki, denizlerde üç yıla kadar uzatılabilir.

(7) Birinci uzatım süresi içinde sondaj programını yerine getirmiş bir petrol hakkı sahibinin arama ruhsatının süresi, yeni bir sondaj ve yatırım programı ile buna karşılık gelen yüzde 2 teminatı vermesi halinde karalarda iki, denizlerde üç yıla kadar uzatılabilir.

(8) Bu Kanun hükümlerine göre, arama ruhsatının süresi ilk yürürlük tarihinden itibaren yapılan uzatmalar dahil, karalarda dokuz, karasuları içi denizlerde on dört yıldan fazla olamaz. Ancak arama ruhsatının süresi sonunda petrol keşfi yapılan alanlarda bu petrol keşfinin ticari değerlendirmelerinin yapılabilmesi için iki yıla kadar ilave süre verilebilir.

(9) Arama sahasında açılmakta olan bir arama kuyusunun bitirilmesi veya varsa üretim testlerinin tamamlanabilmesi için gerekli olan operasyon süresi, arama ruhsatı süresini aşacak durumda ise petrol hakkı sahibinin talebi üzerine altı aya kadar ek süre verilebilir.

(10) Arama ruhsatında yapılan bir keşiften sonra arayıcı, sahayı geliştirme ve üretime başlamakla yükümlüdür. Bu takdirde arayıcı, üretilen petrol bakımından, işletmecinin tüm hak ve yükümlülüğüne tabidir.

(11) Genel Müdürlükçe belirlenen ve aramaya açık olan alanlar 7 nci maddede yer alan

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Arama sahaları kara, karasuları, münhasır ekonomik bölge sınırları ve kıyı çizgileri dışında, kuzey-güney ve doğu-batı istikametinde ve pafta kenarları ile doğru hatlarla çevrilir. Bu sahaların sınırlarının belirlenmesi, diğer sahalarla komşuluğu ve birleşimine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(5) Arama ruhsatının süresi, karalarda beş, denizlerde sekiz yıldır.

(6) İş programını yerine getiren ruhsat sahibinin en az bir sondaj yapılmasını da içeren iş ve yatırım programı ile buna karşılık gelen yüzde 2 teminatı vermesi kaydıyla ruhsat süresi karalarda iki, denizlerde üç yıla kadar uzatılabilir.

(7) Birinci uzatım süresi içinde sondaj programını yerine getirmiş bir petrol hakkı sahibinin arama ruhsatının süresi, yeni bir sondaj ve yatırım programı ile buna karşılık gelen yüzde 2 teminatı vermesi halinde karalarda iki, denizlerde üç yıla kadar uzatılabilir.

(8) Bu Kanun hükümlerine göre, arama ruhsatının süresi ilk yürürlük tarihinden itibaren yapılan uzatmalar dahil, karalarda dokuz, karasuları içi denizlerde on dört yıldan fazla olamaz. Ancak arama ruhsatının süresi sonunda petrol keşfi yapılan alanlarda bu petrol keşfinin ticari değerlendirmelerinin yapılabilmesi için iki yıla kadar ilave süre verilebilir.

(9) Arama sahasında açılmakta olan bir arama kuyusunun bitirilmesi veya varsa üretim testlerinin tamamlanabilmesi için gerekli olan operasyon süresi, arama ruhsatı süresini aşacak durumda ise petrol hakkı sahibinin talebi üzerine altı aya kadar ek süre verilebilir.

(10) Arama ruhsatında yapılan bir keşiften sonra arayıcı, sahayı geliştirme ve üretime başlamakla yükümlüdür. Bu takdirde arayıcı, üretilen petrol bakımından, işletmecinin tüm hak ve yükümlülüğüne tabidir.

(11) Genel Müdürlükçe belirlenen ve aramaya açık olan alanlar 7 nci maddede yer alan

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ruhsatlandırma usulündeki başvurulara kapatılarak açık artırmaya çıkmak suretiyle arama ruhsatına konu yapılabilir. Başvuruya kapatılan bu alanlar Genel Müdürlük tarafından tekrar açılmadan bu alanlara ruhsat başvurusu yapılamaz. Açık artırmanın hangi usul ve şartlarda yapılacağı, alınacak yatırım teminatının oranı ile bu teminatın iadesi, petrol işlemine ilişkin şartlar ve yaptırımlar açık artırma öncesinde şartnamede belirtilir.

Başvuru ve ruhsatlandırma usulü

MADDE 7- (1) Petrol hakkının elde edilmesi için yapılan başvurunun değerlendirilmesinde, başvurunun mevzuata uygunluğu, başvuranın mali yeterliliği ve taahhüt edilen iş ve yatırım programının bu Kanunun amacını diğer başvurulara nazaran daha kısa sürede yerine getirme özelliği dikkate alınır. Mali yeterlilik ile iş ve yatırım programının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(2) Arama ruhsatı alınması için, yönetmelik hükümlerine uygun olarak Genel Müdürlüğe başvurulur. Petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan ilk arama ruhsatı başvurusunun kapsadığı alan ilan edilir. İlk ve sonraki başvuruların içeriği ilan tarihini takip eden doksan gün boyunca gizli tutulur. Bu süre içinde yapılan ve aynı arazi parçasını tamamen kapsayan başvurular, birinci fıkra çerçevesinde birlikte değerlendirilir. Bu süre içerisinde yapılan ve aynı arazi parçasını kısmen kapsayan arama ruhsatı başvuruları ile doksan günden sonra aynı alana yapılan başvurular değerlendirmeye alınmaz. Reddedilen arama ruhsatı başvuru sahasına veya terk edilen veya iptal edilen arama sahasına, ret, terk veya iptal kararının kesinleşip Resmi Gazetede ilanını takiben yapılacak başvurular hakkında da bu hükümler uygulanır. Doksan gün sonunda Genel Müdürlükçe değerlendirmeye alınan başvurular en geç altmış gün içinde sonuca bağlanır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ruhsatlandırma usulündeki başvurulara kapatılarak açık artırmaya çıkmak suretiyle arama ruhsatına konu yapılabilir. Başvuruya kapatılan bu alanlar Genel Müdürlük tarafından tekrar açılmadan bu alanlara ruhsat başvurusu yapılamaz. Açık artırmanın hangi usul ve şartlarda yapılacağı, alınacak yatırım teminatının oranı ile bu teminatın iadesi, petrol işlemine ilişkin şartlar ve yaptırımlar açık artırma öncesinde şartnamede belirtilir.

Başvuru ve ruhsatlandırma usulü

MADDE 7- (1) Petrol hakkının elde edilmesi için yapılan başvurunun değerlendirilmesinde, başvurunun mevzuata uygunluğu, başvuranın mali yeterliliği ve taahhüt edilen iş ve yatırım programının bu Kanunun amacını diğer başvurulara nazaran daha kısa sürede yerine getirme özelliği dikkate alınır. Mali yeterlilik ile iş ve yatırım programının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(2) Arama ruhsatı alınması için, yönetmelik hükümlerine uygun olarak Genel Müdürlüğe başvurulur. Petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan ilk arama ruhsatı başvurusunun kapsadığı alan ilan edilir. İlk ve sonraki başvuruların içeriği ilan tarihini takip eden doksan gün boyunca gizli tutulur. Bu süre içinde yapılan ve aynı arazi parçasını tamamen kapsayan başvurular, birinci fıkra çerçevesinde birlikte değerlendirilir. Bu süre içerisinde yapılan ve aynı arazi parçasını kısmen kapsayan arama ruhsatı başvuruları ile doksan günden sonra aynı alana yapılan başvurular değerlendirmeye alınmaz. Reddedilen arama ruhsatı başvuru sahasına veya terk edilen veya iptal edilen arama sahasına, ret, terk veya iptal kararının kesinleşip Resmi Gazetede ilanını takiben yapılacak başvurular hakkında da bu hükümler uygulanır. Doksan gün sonunda Genel Müdürlükçe değerlendirmeye alınan başvurular en geç altmış gün içinde sonuca bağlanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(3) Başvuru sahibi, ruhsat başvurusunda ve süre uzatım taleplerinde vermiş olduğu iş programı için gerekli yatırım tutarının yüzde 2'si kadar teminat verir. Denizlerde bu oran yüzde 1 olarak uygulanır. Teminatın taahhüt edilen iş programının yıllık gerçekleşen miktarına karşılık gelen kısmı petrol hakkı sahibine iade edilir. Bu teminata ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(4) Teminatlar, ruhsat verilışı veya süre uzatımı kesinleşmesinden itibaren otuz gün içerisinde Genel Müdürlüğe verilir. Aksi halde ruhsat iptal edilir.

(5) Petrol bulgusu tespit edilememiş veya geleneksel olmayan yöntemlerin uygulanacağı alanlarda teminat alınıp alınmaması, alınacak ise üçüncü fıkradaki oranları geçmemek üzere teminatın oranını belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

İşletme ruhsatı

MADDE 8- (1) Arama faaliyeti kapsamında keşif yapılması halinde, ruhsat süresince arama ve üretim yapılması ile üretilen petrolün satılması için işletme ruhsatı düzenlenir. İşletme ruhsatı arama ruhsatının verildiği tarihte geçerli olan şartları ihtiva eder.

(2) İşletme ruhsatı alınması için yönetmelik hükümlerine uygun olarak Genel Müdürlüğe başvurulur. İşletme ruhsatından arta kalan alana ait arama ruhsatı, süresinin sonuna kadar devam eder.

(3) İşletme ruhsatı, yönetmeliğe göre alınacak iş ve mali yatırım programı dikkate alınarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başvuru sahibinin talebine göre yirmi yıl için verilir. Mücbir sebepler dışında programa uygun olarak üretime başlanması ve faaliyette bulunulması esastır. Aksi takdirde 24 üncü maddede öngörülen idari yaptırımlar uygulanır. İşletme ruhsatı süresi, uzatım talebine ekli olarak verilen üretim programının uygun görülmesi halinde, onar yılı geçmemek üzere iki defa uzatılabilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Başvuru sahibi, ruhsat başvurusunda ve süre uzatım taleplerinde vermiş olduğu iş programı için gerekli yatırım tutarının yüzde 2'si kadar teminat verir. Denizlerde bu oran yüzde 1 olarak uygulanır. Teminatın taahhüt edilen iş programının yıllık gerçekleşen miktarına karşılık gelen kısmı petrol hakkı sahibine iade edilir. Bu teminata ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(4) Teminatlar, ruhsat verilışı veya süre uzatımı kesinleşmesinden itibaren otuz gün içerisinde Genel Müdürlüğe verilir. Aksi halde ruhsat iptal edilir.

(5) Petrol bulgusu tespit edilememiş veya geleneksel olmayan yöntemlerin uygulanacağı alanlarda teminat alınıp alınmaması, alınacak ise üçüncü fıkradaki oranları geçmemek üzere teminatın oranını belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

İşletme ruhsatı

MADDE 8- (1) Arama faaliyeti kapsamında keşif yapılması halinde, ruhsat süresince arama ve üretim yapılması ile üretilen petrolün satılması için işletme ruhsatı düzenlenir. İşletme ruhsatı arama ruhsatının verildiği tarihte geçerli olan şartları ihtiva eder.

(2) İşletme ruhsatı alınması için yönetmelik hükümlerine uygun olarak Genel Müdürlüğe başvurulur. İşletme ruhsatından arta kalan alana ait arama ruhsatı, süresinin sonuna kadar devam eder.

(3) İşletme ruhsatı, yönetmeliğe göre alınacak iş ve mali yatırım programı dikkate alınarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başvuru sahibinin talebine göre yirmi yıl için verilir. Mücbir sebepler dışında programa uygun olarak üretime başlanması ve faaliyette bulunulması esastır. Aksi takdirde 24 üncü maddede öngörülen idari yaptırımlar uygulanır. İşletme ruhsatı süresi, uzatım talebine ekli olarak verilen üretim programının uygun görülmesi halinde, onar yılı geçmemek üzere iki defa uzatılabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(4) İşletme hakkı süresi sona eren sahalarda, işletme ruhsatı verilmek üzere, Bakan onayıyla müzayedeye çıkarılabilir. İşletme ruhsatı evvelce müzayedeye çıkarılmış bulunan bir işletme ruhsatının tamamı veya bir kısmı yine Bakan onayıyla müzayededen kaldırılabilir.

(5) Müzayede kararı kaldırılmadıkça, müzayedeye çıkarılan bir saha için arama ve işletme ruhsatı verilmez. Bir sahanın müzayedeye çıkarılması, en fazla teklifte bulunana verilmesi veya herhangi bir teklifin kabul edilmesini gerektirmez. Müzayedenin usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

(6) İşletme ruhsatı sahibine talebi halinde ürettiği petrolü, nakletmek üzere boru hattı inşaa izni verilebilir.

(7) Üretim sahaları kısmen veya tamamen aynı petrollü arazi içinde bulunan işletmeciler petrol işlemlerini birleştirebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Devlet Hissesi ile Yüzey ve Su Hakları

Devlet hissesi

MADDE 9- (1) Bir arayıcı veya işletmeci ürettiği petrolün sekizde birini Devlet hissesi olarak ödemekle yükümlüdür.

(2) Gravitesi 21.5 API'dan daha düşük olan ham petrolden her bir 0.1 API gravite farkı için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden hesaplanan beş ABD cent karşılığı Türk Lirası daha az Devlet hissesi alınır. Bu gravite ve Devlet hissesinden indirim miktarını her beş yılda bir belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(3) Arama veya işletme ruhsatları ile ilgili olarak yapılan petrol işlemlerinde kullanılan petrolden Devlet hissesi alınmaz.

(4) Petrol sahalarında üretilen karbondioksit gazı, üretim artırma yönteminde kullanılabilir.

(5) Yeraltı deposu olarak kullanılacak petrol rezervuarları, fiilen veya hesaben boşaltılmadan

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) İşletme hakkı süresi sona eren sahalarda, işletme ruhsatı verilmek üzere, Bakan onayıyla müzayedeye çıkarılabilir. İşletme ruhsatı evvelce müzayedeye çıkarılmış bulunan bir işletme ruhsatının tamamı veya bir kısmı yine Bakan onayıyla müzayededen kaldırılabilir.

(5) Müzayede kararı kaldırılmadıkça, müzayedeye çıkarılan bir saha için arama ve işletme ruhsatı verilmez. Bir sahanın müzayedeye çıkarılması, en fazla teklifte bulunana verilmesi veya herhangi bir teklifin kabul edilmesini gerektirmez. Müzayedenin usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

(6) İşletme ruhsatı sahibine talebi halinde, ürettiği petrolü nakletmek üzere boru hattı inşaa izni verilebilir.

(7) Üretim sahaları kısmen veya tamamen aynı petrollü arazi içinde bulunan işletmeciler petrol işlemlerini birleştirebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Devlet Hissesi ile Yüzey ve Su Hakları

Devlet hissesi

MADDE 9- (1) Bir arayıcı veya işletmeci ürettiği petrolün sekizde birini Devlet hissesi olarak ödemekle yükümlüdür.

(2) Gravitesi 21.5 API'dan daha düşük olan ham petrolden her bir 0.1 API gravite farkı için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden hesaplanan beş ABD cent karşılığı Türk Lirası daha az Devlet hissesi alınır. Bu gravite ve Devlet hissesinden indirim miktarını her beş yılda bir belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(3) Arama veya işletme ruhsatları ile ilgili olarak yapılan petrol işlemlerinde kullanılan petrolden Devlet hissesi alınmaz.

(4) Petrol sahalarında üretilen karbondioksit gazı, üretim artırma yönteminde kullanılabilir.

(5) Yeraltı deposu olarak kullanılacak petrol rezervuarları, fiilen veya hesaben boşaltılmadan

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ve Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınmadan yeraltı deposu olarak kullanılamaz. Yeraltı depolaması için uygun görülen saha bir işletmecinin uhdesinde ise o işletmeciye öncelik tanınır. Depolama için gerekli olduğu belirlenen sahada üretilmeyecek petrolden Devlet hissesi alınmaz. Bu petrol ancak Genel Müdürlüğün izni alınarak ve Devlet hissesi ödenerek üretilebilir.

(6) Depolama ve diğer enerji faaliyetleri ile petrol üretim faaliyetlerinin teknik olarak bir arada yapılmasının mümkün olduğu sahalar hem petrol üretim faaliyetine hem de depolama ve diğer enerji faaliyetlerine konu olabilir. Faaliyetlerin bir arada yapılmasının mümkün olmadığı durumlarda varsa kazanılmış haklar dikkate alınarak öncelik Bakanlık tarafından belirlenir.

(7) Petrol üreticisinin ödeyeceği Devlet hissesi, bir petrol birimi üzerinden üretilen ham petrolde varil başına 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenen yerli ham petrolün piyasa fiyatı, doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatı üzerinden hesaplanır.

(8) Devlet hissesi, üretimin yapıldığı ayı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar Genel Müdürlüğe beyan edilerek tahakkuk ettirilir ve ayın sonuna kadar ilgilinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine ödenir. Devlet hissesinin beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, maddi delillere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespit olunan farklar üzerinden Devlet hissesi tarh edilir. Tarh edilen Devlet hissesi yüzde 100 fazlasıyla alınır. Ancak ilgili tarafından eksik beyan edilen Devlet hissesinin beyan edilmesi gereken tarihi takip eden iki ay içerisinde kendiliğinden beyan edilmesi durumunda Devlet hissesi yüzde 50 fazlasıyla tarh edilir. Süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen ve

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ve Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınmadan yeraltı deposu olarak kullanılamaz. Yeraltı depolaması için uygun görülen saha bir işletmecinin uhdesinde ise o işletmeciye öncelik tanınır. Depolama için gerekli olduğu belirlenen sahada üretilmeyecek petrolden Devlet hissesi alınmaz. Bu petrol ancak Genel Müdürlüğün izni alınarak ve Devlet hissesi ödenerek üretilebilir.

(6) Depolama ve diğer enerji faaliyetleri ile petrol üretim faaliyetlerinin teknik olarak bir arada yapılmasının mümkün olduğu sahalar hem petrol üretim faaliyetine hem de depolama ve diğer enerji faaliyetlerine konu olabilir. Faaliyetlerin bir arada yapılmasının mümkün olmadığı durumlarda varsa kazanılmış haklar dikkate alınarak öncelik Bakanlık tarafından belirlenir.

(7) Petrol üreticisinin ödeyeceği Devlet hissesi, bir petrol birimi üzerinden üretilen ham petrolde varil başına 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenen yerli ham petrolün piyasa fiyatı, doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatı üzerinden hesaplanır.

(8) Devlet hissesi, üretimin yapıldığı ayı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar Genel Müdürlüğe beyan edilerek tahakkuk ettirilir ve ayın sonuna kadar ilgilinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine ödenir. Devlet hissesinin beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, maddi delillere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespit olunan farklar üzerinden Devlet hissesi tarh edilir. Tarh edilen Devlet hissesi yüzde 100 fazlasıyla alınır. Ancak ilgili tarafından eksik beyan edilen Devlet hissesinin beyan edilmesi gereken tarihi takip eden iki ay içerisinde kendiliğinden beyan edilmesi durumunda Devlet hissesi yüzde 50 fazlasıyla tarh edilir. Süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Genel Müdürlüğün tespiti ya da ilgilinin kendiliğinden beyanı üzerine artırılarak tarh edilen Devlet hissesi ilgisine tebliğ edilir ve tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde ödenir. Süresinde beyan edilmeyen Devlet hissesine beyan edilmesi gereken son günden tahakkuk ettirildiği tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında faiz uygulanır. Süresinde ödenmeyen Devlet hissesi Genel Müdürlüğün bildirimi üzerine ilgili vergi dairelerince 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Devlet hissesine ilişkin beyan, tarh, tahakkuk, ödeme ile tarhiyata dair usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(9) 8 inci maddenin yedinci fıkrasına göre petrol işlemini birleştiren işletmeciler, tek bir Devlet hissesi ödeyebilirler.

(10) Devlet hissesi, Bakanlığın talebi üzerine aynı olarak da ödenebilir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yüzey ve su hakları

MADDE 10- (1) Petrol hakkı sahibi; arama veya işletme ruhsatında veya civarında petrol işlemi için gerekli arazinin kullanma hakkını, arazi özel mülkiyet konusu ise anlaşma, anlaşmazlık durumunda kamulaştırma yoluyla, arazi Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında ise Maliye Bakanlığından bedeli karşılığında kiralamak, irtifak hakkı tesis etmek veya kullanma izni almak ve ruhsatına kaydedilmek suretiyle elde edebilir. Anlaşmaya dayanan kullanma hakkı üç yıldan fazla sürdüğü takdirde özel mülkiyet konusu arazinin kamulaştırılması, arazi sahibi veya petrol hakkı sahibi tarafından istenebilir.

(2) Kamu yararı niteliğindeki kamulaştırma kararı, talep üzerine Bakanlıkça verilir. İşlemler 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Genel Müdürlüğün tespiti ya da ilgilinin kendiliğinden beyanı üzerine artırılarak tarh edilen Devlet hissesi ilgisine tebliğ edilir ve tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde ödenir. Süresinde beyan edilmeyen Devlet hissesine beyan edilmesi gereken son günden tahakkuk ettirildiği tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında faiz uygulanır. Süresinde ödenmeyen Devlet hissesi Genel Müdürlüğün bildirimi üzerine ilgili vergi dairelerince 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Devlet hissesine ilişkin beyan, tarh, tahakkuk, ödeme ile tarhiyata dair usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(9) 8 inci maddenin yedinci fıkrasına göre petrol işlemini birleştiren işletmeciler, tek bir Devlet hissesi ödeyebilirler.

(10) Devlet hissesi, Bakanlığın talebi üzerine aynı olarak da ödenebilir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yüzey ve su hakları

MADDE 10- (1) Petrol hakkı sahibi; arama veya işletme ruhsatında veya civarında petrol işlemi için gerekli arazinin kullanma hakkını, arazi özel mülkiyet konusu ise anlaşma, anlaşmazlık durumunda kamulaştırma yoluyla, arazi Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında ise Maliye Bakanlığından bedeli karşılığında kiralamak, irtifak hakkı tesis etmek veya kullanma izni almak ve ruhsatına kaydedilmek suretiyle elde edebilir. Anlaşmaya dayanan kullanma hakkı üç yıldan fazla sürdüğü takdirde özel mülkiyet konusu arazinin kamulaştırılması, arazi sahibi veya petrol hakkı sahibi tarafından istenebilir.

(2) Kamu yararı niteliğindeki kamulaştırma kararı, talep üzerine Bakanlıkça verilir. İşlemler 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılır. Aynı Kanunun 27 nci maddesi hükümlerine göre acele kamulaştırma yapılabilir. Kamulaştırılan arazinin mülkiyeti Hazineye, kullanma hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen petrol hakkı sahibine ait olur. Bu durumda, Maliye Bakanlığı tarafından petrol hakkı sahibi lehine bedelsiz olarak ve ruhsat süresi kadar irtifak hakkı tesis edilir. Bu madde hükümleri çerçevesinde elde edilen kullanma hakları arama ve işletme ruhsatının parçası olarak ruhsat süresince devam eder. Arama ve işletme ruhsatı iptal edilirse kamulaştırma bedeli iade edilmez.

(3) Arayıcı veya işletmeci, arama veya işletme ruhsatı içindeki ve civarındaki arazide, üzerindeki kullanma hakkını almak ve diğer kanunların hükümlerine uyma şartları ile sondaj dahil çeşitli yöntemlerle su aramak ve bulunan suları kullanmak, mevcut suların kendi işlemleri için gerekli miktarını, başkalarının bu su üzerindeki haklarına tecavüz etmeden, kullanmak hakkına sahiptir.

(4) Faaliyet sahibi petrol arama ve çıkarma faaliyetleri sırasında yüzey, yeraltı, kıyı ve deniz sularının miktar ve kalite olarak korunması için her türlü etüt, inceleme, araştırma projesini yapmak, gerekli tedbirleri almak ve uygulamakla mükelleftir.

(5) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununa göre orman sayılan yerlerdeki ve milli parklardaki ruhsat ve izin alanlarında, ilgili mevzuata göre izin almak ve bedelleri ödenmek suretiyle petrol arama ve işletme faaliyetleri yapılabilir.

(6) Arayıcı veya işletmecinin petrol hakkı sahibi olduğu arama veya işletme ruhsatının bir başka arama veya işletme ruhsatı ile komşu olduğu durumlarda, kendi ruhsatı ile komşu ruhsat arasındaki sınır çizgisine hangi mesafeden itibaren petrol işlemi yapabileceğine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılır. Aynı Kanunun 27 nci maddesi hükümlerine göre acele kamulaştırma yapılabilir. Kamulaştırılan arazinin mülkiyeti Hazineye, kullanma hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen petrol hakkı sahibine ait olur. Bu durumda, Maliye Bakanlığı tarafından petrol hakkı sahibi lehine bedelsiz olarak ve ruhsat süresi kadar irtifak hakkı tesis edilir. Bu madde hükümleri çerçevesinde elde edilen kullanma hakları arama ve işletme ruhsatının parçası olarak ruhsat süresince devam eder. Arama ve işletme ruhsatı iptal edilirse kamulaştırma bedeli iade edilmez.

(3) Arayıcı veya işletmeci, arama veya işletme ruhsatı içindeki ve civarındaki arazide, üzerindeki kullanma hakkını almak ve diğer kanunların hükümlerine uyma şartları ile sondaj dahil çeşitli yöntemlerle su aramak ve bulunan suları kullanmak, mevcut suların kendi işlemleri için gerekli miktarını, başkalarının bu su üzerindeki haklarına tecavüz etmeden, kullanmak hakkına sahiptir.

(4) Faaliyet sahibi petrol arama ve çıkarma faaliyetleri sırasında yüzey, yeraltı, kıyı ve deniz sularının miktar ve kalite olarak korunması için her türlü etüt, inceleme, araştırma projesini yapmak, gerekli tedbirleri almak ve uygulamakla mükelleftir.

(5) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununa göre orman sayılan yerlerdeki ve milli parklardaki ruhsat ve izin alanlarında, ilgili mevzuata göre izin almak ve bedelleri ödenmek suretiyle petrol arama ve işletme faaliyetleri yapılabilir.

(6) Arayıcı veya işletmecinin petrol hakkı sahibi olduğu arama veya işletme ruhsatının bir başka arama veya işletme ruhsatı ile komşu olduğu durumlarda, kendi ruhsatı ile komşu ruhsat arasındaki sınır çizgisine hangi mesafeden itibaren petrol işlemi yapabileceğine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Terk, Sahaya İlave, Tesislerin Kaldırılması ve Devredilmesi

Terk, sahaya ilave, tesislerin kaldırılması ve devredilmesi

MADDE 11- (1) Petrol hakkı sahibi, araştırma izni ve arama ruhsatını en az bir ay önceden, işletme ruhsatını ise en az üç ay önceden Genel Müdürlüğe başvurarak ve varsa saha ile ilgili kamu kurum veya kuruluşunu haberdar ederek kısmen veya tamamen terk edebilir. Arama veya işletme ruhsatından doğan haklar, terk edilen kısım için başvuru tarihinde sona erer. Ancak ruhsatın tamamı için taahhüt ettiği iş ve mali yatırım programı terk edilmeyen kısımda aynen uygulanır. Petrol hakkı sahibinin, bu tarihe kadar olan yükümlülükleri yerine getirilmişse, sorumlulukları sona erer.

(2) Genel Müdürlük, başvuru halinde bu Kanun çerçevesinde arama ve işletme ruhsatlarına ilaveler yapabilir. Bu durumda, mevcut programa ilave olarak yeni bir iş programı istenir.

(3) Arama ruhsatlarının ve ekonomik olarak üretimi sona eren işletme ruhsatlarının kullanma hakkının sona ermesinden itibaren altı ay içinde petrol hakkı sahibi tarafından araziden kaldırılmayan herhangi bir taşınır veya taşınmazın mülkiyeti, arazi sahibine intikal eder. Arazi sahibinin arazi üzerindeki herhangi bir malın devrini kabul etmemesi halinde 22 nci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarındaki hükümler uygulanır.

(4) Üretimi devam eden ancak kullanma hakkı sona eren işletme ruhsatının yeni işletmeciyeye devri halinde, arazide bulunan yüzey tesislerinin devri hususu kullanma hakkının sona ermesinden üç ay önce devreden ve devralan arasında yapılan anlaşmayla belirlenir. Anlaşma sağlanamaması durumunda ruhsatta bulunan kullanılabilir tüm yeraltı ve yerüstü tesisleri ruhsat süresinin bitişi tarihinden itibaren hiçbir yükümlülük getirmemek kaydıyla Bakanlığa bedelsiz olarak devredilir. Devre ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Terk, Sahaya İlave, Tesislerin Kaldırılması ve Devredilmesi

Terk, sahaya ilave, tesislerin kaldırılması ve devredilmesi

MADDE 11- (1) Petrol hakkı sahibi, araştırma izni ve arama ruhsatını en az bir ay önceden, işletme ruhsatını ise en az üç ay önceden Genel Müdürlüğe başvurarak ve varsa saha ile ilgili kamu kurum veya kuruluşunu haberdar ederek kısmen veya tamamen terk edebilir. Arama veya işletme ruhsatından doğan haklar, terk edilen kısım için başvuru tarihinde sona erer. Ancak ruhsatın tamamı için taahhüt ettiği iş ve mali yatırım programı terk edilmeyen kısımda aynen uygulanır. Petrol hakkı sahibinin, bu tarihe kadar olan yükümlülükleri yerine getirilmişse, sorumlulukları sona erer.

(2) Genel Müdürlük, başvuru halinde bu Kanun çerçevesinde arama ve işletme ruhsatlarına ilaveler yapabilir. Bu durumda, mevcut programa ilave olarak yeni bir iş programı istenir.

(3) Arama ruhsatlarının ve ekonomik olarak üretimi sona eren işletme ruhsatlarının kullanma hakkının sona ermesinden itibaren altı ay içinde petrol hakkı sahibi tarafından araziden kaldırılmayan herhangi bir taşınır veya taşınmazın mülkiyeti, arazi sahibine intikal eder. Arazi sahibinin arazi üzerindeki herhangi bir malın devrini kabul etmemesi halinde 22 nci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarındaki hükümler uygulanır.

(4) Üretimi devam eden ancak kullanma hakkı sona eren işletme ruhsatının yeni işletmeciyeye devri halinde, arazide bulunan yüzey tesislerinin devri hususu kullanma hakkının sona ermesinden üç ay önce devreden ve devralan arasında yapılan anlaşmayla belirlenir. Anlaşma sağlanamaması durumunda ruhsatta bulunan kullanılabilir tüm yeraltı ve yerüstü tesisleri, ruhsat süresinin bitişi tarihinden itibaren hiçbir yükümlülük getirmemek kaydıyla Bakanlığa bedelsiz olarak devredilir. Devre ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ALTINCI BÖLÜM

Vergilendirme, İthalat ve İhracat ile Transferler

Vergilendirme

MADDE 12- (1) Petrol hakkı sahiplerinin, safi kazançları üzerinden ödemekle yükümlü bulundukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamı yüzde 40 oranını geçemez.

(2) Dar mükellefiyet esasında vergilendirilen kurumlara bu Kanun hükümleri uyarınca petrol arama faaliyetleri için yapılan serbest meslek kazancı ödemelerinden 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yüzde 5'i oranında tevkifat yapılır.

(3) Bu Kanunda yazılı petrol işlemleri ile birlikte genel hükümlere bağlı diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerine ait faaliyetleri, diğer faaliyetlerinden ayrı olarak muhasebe kayıtlarında izlenir ve vergilendirilir. Esas faaliyetleri bu Kanuna göre petrol işlemi olan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, aralarında bir ortaklık oluşturmuş olsa bile ayrı ayrı vergiye tabi olurlar.

(4) 5520 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan parantez içi hüküm, petrol işleminden elde edilen gelir ve kazançlara uygulanmaz.

(5) Devlet hissesi hariç olmak üzere, petrol hakkı sahibinin, petrol işlemi için yapmış olduğu yatırımlara tekabül eden sermayesi karşılığında üretimden elde edeceği gelirler, dar mükellefiyet esasında vergilendirilen yabancı kurumlar için sermayenin cari kur üzerinden geri alınmasına kadar, tam mükellefiyet esasında vergilendirilen yerli kurumlar için ise yapılan yatırım maliyeti itfa yoluyla gidere dönüştürülene kadar 213 sayılı Kanun hükümlerine göre itfa payı olarak addolunurlar. Petrol hakkı sahiplerinin mülga 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanununa göre

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ALTINCI BÖLÜM

Vergilendirme, İthalat ve İhracat ile Transferler

Vergilendirme

MADDE 12- (1) Petrol hakkı sahiplerinin, safi kazançları üzerinden ödemekle yükümlü bulundukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamı yüzde 40 oranını geçemez.

(2) Dar mükellefiyet esasında vergilendirilen kurumlara, bu Kanun hükümleri uyarınca petrol arama faaliyetleri için yapılan serbest meslek kazancı ödemelerinden 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yüzde 5'i oranında tevkifat yapılır.

(3) Bu Kanunda yazılı petrol işlemleri ile birlikte genel hükümlere bağlı diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerine ait faaliyetleri, diğer faaliyetlerinden ayrı olarak muhasebe kayıtlarında izlenir ve vergilendirilir. Esas faaliyetleri bu Kanuna göre petrol işlemi olan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, aralarında bir ortaklık oluşturmuş olsa bile ayrı ayrı vergiye tabi olurlar.

(4) 5520 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan parantez içi hüküm, petrol işleminden elde edilen gelir ve kazançlara uygulanmaz.

(5) Devlet hissesi hariç olmak üzere, petrol hakkı sahibinin, petrol işlemi için yapmış olduğu yatırımlara tekabül eden sermayesi karşılığında üretimden elde edeceği gelirler, dar mükellefiyet esasında vergilendirilen yabancı kurumlar için sermayenin cari kur üzerinden geri alınmasına kadar, tam mükellefiyet esasında vergilendirilen yerli kurumlar için ise yapılan yatırım maliyeti itfa yoluyla gidere dönüştürülene kadar 213 sayılı Kanun hükümlerine göre itfa payı olarak addolunurlar. Petrol hakkı sahiplerinin 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanununa göre

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

geçmiş yıllarda yabancı para cinsinden ithal etmiş olduğu fakat halen transferi gerçekleşmemiş sermayesinden arta kalan miktarlar için de bu kural uygulanır.

(6) Bakanlıkça onaylanan arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ülke ekonomisi yönünden verimli olmayan kuyuların açılma ve terk giderlerinin aktifleştirilmesi ihtiyaridir. Bu kapsamda petrol hakkı sahibi tarafından yapılan arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri dışındaki ekonomik değerin maliyeti ile bu ekonomik değerin elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulmasına ait masraflar petrol hakkı sahibinin tercihi doğrultusunda gider yazılarak veya aktifleştirilerek amortisman yolu ile itfa olunur. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilen bu giderler için uygulanacak amortisman oranları 213 sayılı Kanunun 316 ncı maddesi hükmüne kıyasla her petrollü arazi için ayrı ayrı olmak üzere, rezerv durumu da dikkate alınarak Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken tespit edilir. Ancak, petrollü arazinin, petrol üretiminden başka bir amaca tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyet ve kıymeti ile petrol işleminin sona erdiği tarihte bu petrollü arazinin petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye değer amortisman oranından indirilir.

İthalat ve ihracat

MADDE 13- (1) Petrol hakkı sahibinin bizzat veya bir temsilci veya Genel Müdürlükçe kabul edilmiş bir müteahhidi vasıtasıyla kendi adına, Türkiye'deki petrol işlemi için idari faaliyetleri ile bina tesislerinin ve teçhizatlarının inşası, kurulması ve işletmesine ait malzemeler hariç, petrol işlemlerinde kullanılacak ve Genel Müdürlükçe onaylanan malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı, kara, deniz ve hava nakil vasıtalarını ithal etmesi ya da yurtiçinden teslim alması, gümrük vergisinden, yapılan işlemler harçlardan, düzenlenen kağıtlar damga vergisinden

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

geçmiş yıllarda yabancı para cinsinden ithal etmiş olduğu fakat halen transferi gerçekleşmemiş sermayesinden arta kalan miktarlar için de bu kural uygulanır.

(6) Bakanlıkça onaylanan arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ülke ekonomisi yönünden verimli olmayan kuyuların açılma ve terk giderlerinin aktifleştirilmesi ihtiyaridir. Bu kapsamda petrol hakkı sahibi tarafından yapılan arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri dışındaki ekonomik değerin maliyeti ile bu ekonomik değerin elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulmasına ait masraflar petrol hakkı sahibinin tercihi doğrultusunda gider yazılarak veya aktifleştirilerek amortisman yolu ile itfa olunur. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilen bu giderler için uygulanacak amortisman oranları 213 sayılı Kanunun 316 ncı maddesi hükmüne kıyasla her petrollü arazi için ayrı ayrı olmak üzere, rezerv durumu da dikkate alınarak Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken tespit edilir. Ancak, petrollü arazinin, petrol üretiminden başka bir amaca tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyet ve kıymeti ile petrol işleminin sona erdiği tarihte bu petrollü arazinin petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye değer amortisman oranından indirilir.

İthalat ve ihracat

MADDE 13- (1) Petrol hakkı sahibinin bizzat veya bir temsilci veya Genel Müdürlükçe kabul edilmiş bir müteahhidi vasıtasıyla kendi adına, Türkiye'deki petrol işlemi için idari faaliyetleri ile bina tesislerinin ve teçhizatlarının inşası, kurulması ve işletmesine ait malzemeler hariç, petrol işlemlerinde kullanılacak ve Genel Müdürlükçe onaylanan malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı, kara, deniz ve hava nakil vasıtalarını ithal etmesi ya da yurtiçinden teslim alması, gümrük vergisinden, yapılan işlemler harçlardan, düzenlenen kağıtlar damga vergisinden

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

müstesnadır. Ancak, Bakanlar Kurulu, ithal edilen malzemelerle kıyası kabil nitelikte ve miktarda Türkiye'de üretimi bulunan maddelerin isimlerini içeren bir liste oluşturarak, bu listede gümrük vergisinden istisna tutularak ithal edilmekte olan maddelerden hangilerinin gümrük vergisine ve diğer ithal vergisi ve resimlerine tabi tutulacağını tayin ve tespit edebilir. Listeler Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. Ancak, listenin yayımlandığı tarihten önce Genel Müdürlüğe verilmiş dilekçeler ile ithali istenilen maddeler, listenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde ithal edildikleri takdirde, istisnadan faydalanırlar. Bu kapsamda edinilen sondaj kuleleri ve ekipmanları, petrol hakkı sahibinin müracaatı ve Bakanlığın izni ile bu Kanun kapsamı dışında kalan jeotermal faaliyetlerinde kullanılabilir.

(2) Petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerinde kullanmak üzere Genel Müdürlüğe ithalatı uygun bulunan malzemeleri ile ilgili olarak Türk Standartları Enstitüsünün uygunluk değerlendirmesi aranmaz.

(3) Yukarıdaki istisnalara konu malzemenin petrol hakkı sahibinden petrol işleminde kullanılmak üzere başka bir petrol hakkı sahibine Genel Müdürlüğün izni ile devri halinde istisna devam eder. Söz konusu malzemeler petrol işlemi sayılmayan bir faaliyet yolu ile Türkiye dahilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde, devir tarihinde yürürlükte bulunan ithalde ve dahilde alınan vergi, resim ve harçların tümüne tabi tutulur. Ekonomik ömrü bir yıldan az olan sarf malzemeleri hariç olmak üzere, diğer malzemelerin devri, devir ve ihraç sırasındaki kıymet tespit kararındaki kıymeti üzerinden yapılır.

(4) Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak ithal edilmiş olan malzeme, Türkiye'ye giriş tarihinden itibaren on

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

müstesnadır. Ancak, Bakanlar Kurulu, ithal edilen malzemelerle kıyası kabil nitelikte ve miktarda Türkiye'de üretimi bulunan maddelerin isimlerini içeren bir liste oluşturarak, bu listede gümrük vergisinden istisna tutularak ithal edilmekte olan maddelerden hangilerinin gümrük vergisine ve diğer ithal vergisi ve resimlerine tabi tutulacağını tayin ve tespit edebilir. Listeler, Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. Ancak, listenin yayımlandığı tarihten önce Genel Müdürlüğe verilmiş dilekçeler ile ithali istenilen maddeler, listenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde ithal edildikleri takdirde, istisnadan faydalanırlar. Bu kapsamda edinilen sondaj kuleleri ve ekipmanları, petrol hakkı sahibinin müracaatı ve Bakanlığın izni ile bu Kanun kapsamı dışında kalan jeotermal faaliyetlerinde kullanılabilir.

(2) Petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerinde kullanmak üzere Genel Müdürlüğe ithalatı uygun bulunan malzemeleri ile ilgili olarak Türk Standartları Enstitüsünün uygunluk değerlendirmesi aranmaz.

(3) Yukarıdaki istisnalara konu malzemenin petrol hakkı sahibinden petrol işleminde kullanılmak üzere başka bir petrol hakkı sahibine Genel Müdürlüğün izni ile devri halinde istisna devam eder. Söz konusu malzemeler petrol işlemi sayılmayan bir faaliyet yolu ile Türkiye dahilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde, devir tarihinde yürürlükte bulunan ithalde ve dahilde alınan vergi, resim ve harçların tümüne tabi tutulur. Ekonomik ömrü bir yıldan az olan sarf malzemeleri hariç olmak üzere, diğer malzemelerin devri, devir ve ihraç sırasındaki kıymet tespit kararındaki kıymeti üzerinden yapılır.

(4) Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak ithal edilmiş olan malzeme, Türkiye'ye giriş tarihinden itibaren on

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yılıni doldurduğunda, ithal eden veya devralan petrol hakkı sahibi söz konusu malzeme üzerinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak her türlü tasarruf hakkına sahiptir.

(5) Petrol işlemi için ithal edilen malzeme Genel Müdürlüğün izni ile ihraç edilebilir.

Transferler

MADDE 14- (1) Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere ithal edilmiş malzeme, nakdi fonlar ve diğer ekonomik kıymetlerin tescil işlemleri Genel Müdürlükçe yapılır. Petrol hakkı sahibi, Genel Müdürlüğe başvurarak, ödenmesi gereken fakat henüz ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harç ve Devlet hissesinin ödenmesi için gereken tutarı hariç, nakdi fonlarla buna ilişkin haklarını ve sermaye mevcutları esasına dahil diğer iktisadi kıymetleri nakden veya aynen, vergiden muaf olarak harice transfer edebilir.

(2) Petrol hakkı sahibi, sermayesine mahsuben her zaman transfer talebinde bulunabilir. Sermayesinin transferi tamamlandıktan sonra, transfer edilebilecek net kıymetlerini ise cari yıl içerisinde üçer aylık dönemler sonunda transfer edebilir. Mahsup işlemleri için kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesini takiben transfer beyannamesini verir.

(3) Petrol hakkı sahibi ihraç ettiği petrolden sağladığı döviz yurt dışında muhafaza edebilir. Bu döviz tutarı, Türkiye'ye ithal edilmiş sermaye ile bunu aşan net kıymetlerin transferinden mahsup edilir.

(4) Petrol hakkı sahibinin petrol işlemi haricinde elde ettiği gelirlerin sermayesine dahil edilmesi, transfer talebi ve bu kapsamda yurtdışına çıkaracağı dövizin tahsisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yılıni doldurduğunda, ithal eden veya devralan petrol hakkı sahibi söz konusu malzeme üzerinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak her türlü tasarruf hakkına sahiptir.

(5) Petrol işlemi için ithal edilen malzeme Genel Müdürlüğün izni ile ihraç edilebilir.

Transferler

MADDE 14- (1) Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere ithal edilmiş malzeme, nakdi fonlar ve diğer ekonomik kıymetlerin tescil işlemleri Genel Müdürlükçe yapılır. Petrol hakkı sahibi, Genel Müdürlüğe başvurarak, ödenmesi gereken fakat henüz ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harç ve Devlet hissesinin ödenmesi için gereken tutarı hariç, nakdi fonlarla buna ilişkin haklarını ve sermaye mevcutları esasına dahil diğer iktisadi kıymetleri nakden veya aynen, vergiden muaf olarak harice transfer edebilir.

(2) Petrol hakkı sahibi; sermayesine mahsuben her zaman transfer talebinde bulunabilir, sermayesinin transferi tamamlandıktan sonra, transfer edilebilecek net kıymetlerini ise cari yıl içerisinde üçer aylık dönemler sonunda transfer edebilir, mahsup işlemleri için kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesini takiben transfer beyannamesini verir.

(3) Petrol hakkı sahibi, ihraç ettiği petrolden sağladığı döviz yurt dışında muhafaza edebilir. Bu döviz tutarı, Türkiye'ye ithal edilmiş sermaye ile bunu aşan net kıymetlerin transferinden mahsup edilir.

(4) Petrol hakkı sahibinin petrol işlemi haricinde elde ettiği gelirlerin sermayesine dahil edilmesi, transfer talebi ve bu kapsamda yurtdışına çıkaracağı dövizin tahsisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

YEDİNCİ BÖLÜM

Yabancı Personel Çalıştırılması, Mücbir Sebepler ve Diğer Kurumlardan Alınacak İzinler

Yabancı personel çalıştırılması

MADDE 15- (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi için gereken yabancı personeli, Bakanlığın uygun görüşüne istinaden İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek çalışma amaçlı ikamet tezkeresi ile özel kanunlarda belirlenen hükümler saklı kalmak ve yabancı ile işverenin diğer kanunlardan doğan yükümlülüklerini yerine getirmeleri kaydıyla, 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın en fazla altı ay süre ile çalıştırabilir. Çalışma süresinin altı aydan fazla olması halinde 4817 sayılı Kanun hükümlerine göre izin alınır.

Mücbir sebepler

MADDE 16- (1) Doğal afetler veya savaş hali, petrol işlemine etkileri oranında petrol hakkı sahibinin hak ve sorumluluklarını eşit sürede erteler.

Diğer kurumlardan alınacak izinler

MADDE 17- (1) Genel Müdürlüğe yapılan bir başvuru, diğer bir kamu kurum ve kuruluşunun yetki alanına giren bir hususu içeriyor ise başvuru hakkında karar alınmadan önce ilgili kamu kurum ve kuruluşunun izni alınır. İlgili kamu kurum ve kuruluşları, bu talepleri öncelikle ve ivedilikle inceleyerek otuz gün içinde sonuçlandırır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Tebliğat, Kayıtlar, Raporlar, Bildirimler, İzleme ve Denetim, İtiraz ve Dava Açma Tebliğat

MADDE 18- (1) Bu Kanuna göre hak talep eden kişiler, Türkiye'de adres göstermeye mecburdur. Adres göstermeyenlere araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı verilmez.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

YEDİNCİ BÖLÜM

Yabancı Personel Çalıştırılması, Mücbir Sebepler ve Diğer Kurumlardan Alınacak İzinler

Yabancı personel çalıştırılması

MADDE 15- (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi için gereken yabancı personeli, Bakanlığın uygun görüşüne istinaden İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek çalışma amaçlı ikamet tezkeresi ile özel kanunlarda belirlenen hükümler saklı kalmak ve yabancı ile işverenin diğer kanunlardan doğan yükümlülüklerini yerine getirmeleri kaydıyla, 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın en fazla altı ay süre ile çalıştırabilir. Çalışma süresinin altı aydan fazla olması halinde 4817 sayılı Kanun hükümlerine göre izin alınır.

Mücbir sebepler

MADDE 16- (1) Doğal afetler veya savaş hali, petrol işlemine etkileri oranında petrol hakkı sahibinin hak ve sorumluluklarını eşit sürede erteler.

Diğer kurumlardan alınacak izinler

MADDE 17- (1) Genel Müdürlüğe yapılan bir başvuru, diğer bir kamu kurum ve kuruluşunun yetki alanına giren bir hususu içeriyor ise başvuru hakkında karar alınmadan önce ilgili kamu kurum ve kuruluşunun izni alınır. İlgili kamu kurum ve kuruluşları, bu talepleri öncelikle ve ivedilikle inceleyerek otuz gün içinde sonuçlandırır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Tebliğat, Kayıtlar, Raporlar, Bildirimler, İzleme ve Denetim, İtiraz ve Dava Açma Tebliğat

MADDE 18- (1) Bu Kanuna göre hak talep eden kişiler, Türkiye'de adres göstermeye mecburdur. Adres göstermeyenlere araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı verilmez.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Araştırmacı, arayıcı, işletmeci; araştırma izni, arama ve işletme ruhsatını elde ettiği tarihten itibaren otuz gün içinde Türkiye'de yerleşik bir temsilci veya müşterek temsilciyi ve bunların yerleşim yerlerini, temsilci ve yerleşim yeri değişikliklerini otuz gün içinde Genel Müdürlüğe bildirmeye mecburdur. Bu hususlar petrol siciline kaydedilerek tescil edilir. Petrol siciline tescil edilmiş adreste yerleşik temsilciye ve/veya müşterek temsilciye yapılan tebligat petrol hakkı sahibine yapılmış sayılır. Tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununa göre yapılır.

Kayıtlar, raporlar, bildirimler, izleme ve denetim

MADDE 19- (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi ile ilgili her türlü kayıt, hesap, bilgi, belge ve numuneleri yönetmelikle belirlenen süre, şekil ve nitelikte Genel Müdürlüğe vermekle yükümlüdür.

(2) Bakanlık petrol işlemini kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeli eliyle denetime tabi tutar. Petrol hakkı sahibi, bu fıkra gereğince yetkilerini kullandıkları sırada görevlilere yardım etmekle yükümlüdür. Bu konu ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(3) Arayıcı tespit ettiği bir petrol bulgusundan ve keşiften Genel Müdürlüğü haberdar etmeye mecburdur. İhbarın zamanı ve şekli yönetmelikle düzenlenir.

(4) Arama ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ile jeofizik, detay jeolojik ve laboratuvar bilgi ve verileri ruhsat süresinin sonunda, işletme ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ruhsatın yürürlük tarihinden itibaren beşinci yılın sonunda, araştırma izni kapsamında elde edilen bilgiler ise sekizinci yılın sonunda açık hale gelir. 213 sayılı Kanundaki özel hükümler saklıdır. Genel mahiyetteki teknik, mali

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Araştırmacı, arayıcı, işletmeci; araştırma izni, arama ve işletme ruhsatını elde ettiği tarihten itibaren otuz gün içinde Türkiye'de yerleşik bir temsilci veya müşterek temsilciyi ve bunların yerleşim yerlerini, temsilci ve yerleşim yeri değişikliklerini otuz gün içinde Genel Müdürlüğe bildirmeye mecburdur. Bu hususlar petrol siciline kaydedilerek tescil edilir. Petrol siciline tescil edilmiş adreste yerleşik temsilciye ve/veya müşterek temsilciye yapılan tebligat petrol hakkı sahibine yapılmış sayılır. Tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununa göre yapılır.

Kayıtlar, raporlar, bildirimler, izleme ve denetim

MADDE 19- (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi ile ilgili her türlü kayıt, hesap, bilgi, belge ve numuneleri yönetmelikle belirlenen süre, şekil ve nitelikte Genel Müdürlüğe vermekle yükümlüdür.

(2) Bakanlık petrol işlemini kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeli eliyle denetime tabi tutar. Petrol hakkı sahibi, bu fıkra gereğince yetkilerini kullandıkları sırada görevlilere yardım etmekle yükümlüdür. Bu konu ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(3) Arayıcı, tespit ettiği bir petrol bulgusundan ve keşiften Genel Müdürlüğü haberdar etmeye mecburdur. İhbarın zamanı ve şekli yönetmelikle düzenlenir.

(4) Arama ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ile jeofizik, detay jeolojik ve laboratuvar bilgi ve verileri ruhsat süresinin sonunda, işletme ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ruhsatın yürürlük tarihinden itibaren beşinci yılın sonunda, araştırma izni kapsamında elde edilen bilgiler ise sekizinci yılın sonunda açık hale gelir. 213 sayılı Kanundaki özel hükümler saklıdır. Genel mahiyetteki teknik, mali

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ve jeolojik bilgiler, kuyu yerleri, sondaj kesitleri, muhafaza boruları kayıtları ve genel üretim ve satış rakamları sır sayılmaz.

(5) Dördüncü fıkraya göre açık hale gelen petrol işlemlerine ilişkin bilgi ve verilerin yurtiçi ve yurtdışında pazarlanması ve satışı işlemi Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(6) Genel Müdürlük petrol işleminden elde edilen verilerin muhafaza edilmesine, ilgililere sunulmasına, tanıtım ve pazarlanmasına ilişkin konularda ihtiyaç duyduğu hizmet alımını yapar. Bu amaçla petrol verilerinin pazarlanmasından elde edilecek gelirler, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır.

İtiraz ve dava açma

MADDE 20- (1) Bu Kanun hükümlerine göre alınmış veya alınacak olan tüm haklarda başvuru veya hak sahipleri arasında çıkacak ihtilaflara ilişkin itirazlar Bakanlık tarafından sonuçlandırılır.

(2) Bakanlık tarafından alınan başvuru, araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatından doğan haklara tesir eden kararlara karşı açılacak davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Tescil ve İlan

Tescil ve ilan

MADDE 21- (1) Genel Müdürlük petrol sicili tutar ve petrol siciline yönetmelik hükümleri çerçevesinde aşağıdaki hususlar kaydedilir.

a) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı almak için bu Kanuna uygun olarak yapılan tüm başvurular.

b) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilmesi ve bunlardaki değişiklikler, bunların ve araştırma izinlerinin her ne şekilde olursa olsun sona erişleri.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ve jeolojik bilgiler, kuyu yerleri, sondaj kesitleri, muhafaza boruları kayıtları ve genel üretim ve satış rakamları sır sayılmaz.

(5) Dördüncü fıkraya göre açık hale gelen petrol işlemlerine ilişkin bilgi ve verilerin yurtiçi ve yurtdışında pazarlanması ve satışı işlemi Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(6) Genel Müdürlük petrol işleminden elde edilen verilerin muhafaza edilmesine, ilgililere sunulmasına, tanıtım ve pazarlanmasına ilişkin konularda ihtiyaç duyduğu hizmet alımını yapar. Bu amaçla petrol verilerinin pazarlanmasından elde edilecek gelirler, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır.

İtiraz ve dava açma

MADDE 20- (1) Bu Kanun hükümlerine göre alınmış veya alınacak olan tüm haklarda başvuru veya hak sahipleri arasında çıkacak ihtilaflara ilişkin itirazlar Bakanlık tarafından sonuçlandırılır.

(2) Bakanlık tarafından alınan başvuru, araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatından doğan haklara tesir eden kararlara karşı açılacak davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Tescil ve İlan

Tescil ve ilan

MADDE 21- (1) Genel Müdürlük petrol sicili tutar ve petrol siciline yönetmelik hükümleri çerçevesinde aşağıdaki hususlar kaydedilir:

a) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı almak için bu Kanuna uygun olarak yapılan tüm başvurular,

b) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilmesi ve bunlardaki değişiklikler, bunların ve araştırma izinlerinin her ne şekilde olursa olsun sona erişleri,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) Arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol hakları üzerinde tesis edilecek haklar ve arama ruhsatı veya işletme ruhsatında müştereken petrol hakkı sahibi olan şirketlerin aralarında yapacakları ve Genel Müdürlük tarafından da onaylanan bir anlaşmaya göre tayin edilen operatör.

ç) Arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak şartlar ve kısıtlar.

d) Yönetmelikle petrol siciline kaydedileceği gösterilen diğer hususlar.

(2) Birinci fıkranın (c) ve (ç) bentlerindeki hususların kabul ve tescil talepleri, Genel Müdürlük tarafından öncelikle değerlendirilir ve başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde karara bağlanır. Petrol siciline kaydedilmesi gereken hususlar hakkında diğer kanunların sicile ve tescile ait hükümleri uygulanmaz. Petrol hakkı sahibi olmak için yapılacak başvuruların usulü başvuruya eklenecek belgelerin nitelik ve kapsamı, petrol sicilinin ne şekilde tutulacağı, tadil ve terkin edileceği gibi hususlar yönetmelikle düzenlenir. Yönetmeliğe uygun olmayan başvuru, rapor ve belgeler sahibine herhangi bir hak sağlamaz.

(3) Bölgelerin tayin ve tadilleri, açık sahaların tespit, tadil ve kapanmaları, araştırma izni kararları hariç başvurular hakkında verilen kararlar, bir arama veya işletme ruhsatının verildiği, tadil veya devri, sona erdiği, arama ve işletme ruhsatları üzerinde tesis olunan diğer haklar ve kısıtlar ile mevzuata göre ilanı gereken diğer hususlar Genel Müdürlük tarafından Resmi Gazetede ilan edilir. Resmi Gazetede ilan tebligat mahiyetindedir; ancak bu Kanunun veya yönetmeliğin özel tebligatı gerektiren hükümleri saklıdır. Petrol hakkı ile ilgili kesinleşen kararların onbeş gün içinde Resmi Gazetede ilan edilmesi zorunludur.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol hakları üzerinde tesis edilecek haklar ve arama ruhsatı veya işletme ruhsatında müştereken petrol hakkı sahibi olan şirketlerin aralarında yapacakları ve Genel Müdürlük tarafından da onaylanan bir anlaşmaya göre tayin edilen operatör,

ç) Arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak şartlar ve kısıtlar,

d) Yönetmelikle petrol siciline kaydedileceği gösterilen diğer hususlar.

(2) Birinci fıkranın (c) ve (ç) bentlerindeki hususların kabul ve tescil talepleri, Genel Müdürlük tarafından öncelikle değerlendirilir ve başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde karara bağlanır. Petrol siciline kaydedilmesi gereken hususlar hakkında diğer kanunların sicile ve tescile ait hükümleri uygulanmaz. Petrol hakkı sahibi olmak için yapılacak başvuruların usulü başvuruya eklenecek belgelerin nitelik ve kapsamı, petrol sicilinin ne şekilde tutulacağı, tadil ve terkin edileceği gibi hususlar yönetmelikle düzenlenir. Yönetmeliğe uygun olmayan başvuru, rapor ve belgeler sahibine herhangi bir hak sağlamaz.

(3) Bölgelerin tayin ve tadilleri, açık sahaların tespit, tadil ve kapanmaları, araştırma izni kararları hariç başvurular hakkında verilen kararlar, bir arama veya işletme ruhsatının verildiği, tadil veya devri, sona erdiği, arama ve işletme ruhsatları üzerinde tesis olunan diğer haklar ve kısıtlar ile mevzuata göre ilanı gereken diğer hususlar Genel Müdürlük tarafından Resmi Gazetede ilan edilir. Resmi Gazetede ilan tebligat mahiyetindedir; ancak bu Kanunun veya yönetmeliğin özel tebligatı gerektiren hükümleri saklıdır. Petrol hakkı ile ilgili kesinleşen kararların on beş gün içinde Resmi Gazetede ilan edilmesi zorunludur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(4) Resmi Gazetede ilan edilen herhangi bir hususun yayım tarihi, bu ilanda aksine hüküm bulunmadıkça, yürürlük tarihi olarak kabul edilir. Kendilerine özel tebligat yapılmamış kişiler için arama veya işletme ruhsatlarının başlangıç, uzatma, tadil, devir ve sona erme tarihleri de bu husustaki kararların yayım tarihleridir.

(5) Arama ve işletme ruhsatları ve bunlardan doğan petrol hakları ve bu petrol haklarının arama veya işletme ruhsatının herhangi bir parçasına karşılık gelenleri, petrol siciline kaydedilmekle birlikte, taşınmazlar üzerinde yapılabilecek satış, rehin ve benzeri sözleşmelere, bu Kanunda öngörülen şartlar çerçevesinde konu olabilirler.

(6) Petrol hakkının kullanılmasını gerektiren ve bu Kanun çerçevesinde tescil edilmiş bulunan bir hakkın sahibi, kendi hakkı oranında petrol hakkı sahibinin hak ve yükümlülükleriyle sorumlu olur. Arama veya işletme ruhsatı veya bunlardan doğan petrol haklarından herhangi birinin hissedarları, hisseleri oranında bu Kanunun verdiği hak ve yükümlülüklerle sahip olur.

(7) Haciz ve ihtiyati tedbirler hariç olmak üzere birinci fıkranın (c) ve (ç) bentlerindeki haklar ve şartlar, Genel Müdürlükçe kabul edilip petrol siciline kaydedilmedikçe Genel Müdürlüğe ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmez.

(8) Beşinci ve altıncı fıkralardaki hükümlerin uygulanacağı petrol hakları ve altıncı fıkarda belirtilen hak sahiplerinin, hissedarları veya temsilcilerinden birinin sorumluluklarını yerine getirmemesinin diğer hak sahipleri ve hissedarlar hakkında oluşturacağı sonuçlara ait hükümler yönetmelikle düzenlenir.

(9) Genel Müdürlükçe tescil edilmiş bir petrol hakkı sahibinin sermayesinde kontrolün değişimine yol açabilecek her türlü hisse devir işlemleri Bakanlığın ön iznine tabidir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Resmi Gazetede ilan edilen herhangi bir hususun yayım tarihi, bu ilanda aksine hüküm bulunmadıkça, yürürlük tarihi olarak kabul edilir. Kendilerine özel tebligat yapılmamış kişiler için arama veya işletme ruhsatlarının başlangıç, uzatma, tadil, devir ve sona erme tarihleri de bu husustaki kararların yayım tarihleridir.

(5) Arama ve işletme ruhsatları ve bunlardan doğan petrol hakları ve bu petrol haklarının arama veya işletme ruhsatının herhangi bir parçasına karşılık gelenleri, petrol siciline kaydedilmekle birlikte, taşınmazlar üzerinde yapılabilecek satış, rehin ve benzeri sözleşmelere, bu Kanunda öngörülen şartlar çerçevesinde konu olabilirler.

(6) Petrol hakkının kullanılmasını gerektiren ve bu Kanun çerçevesinde tescil edilmiş bulunan bir hakkın sahibi, kendi hakkı oranında petrol hakkı sahibinin hak ve yükümlülükleriyle sorumlu olur. Arama veya işletme ruhsatı veya bunlardan doğan petrol haklarından herhangi birinin hissedarları, hisseleri oranında bu Kanunun verdiği hak ve yükümlülüklerle sahip olur.

(7) Haciz ve ihtiyati tedbirler hariç olmak üzere birinci fıkranın (c) ve (ç) bentlerindeki haklar ve şartlar, Genel Müdürlükçe kabul edilip petrol siciline kaydedilmedikçe Genel Müdürlüğe ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmez.

(8) Beşinci ve altıncı fıkralardaki hükümlerin uygulanacağı petrol hakları ve altıncı fıkarda belirtilen hak sahiplerinin, hissedarları veya temsilcilerinden birinin sorumluluklarını yerine getirmemesinin diğer hak sahipleri ve hissedarlar hakkında oluşturacağı sonuçlara ait hükümler yönetmelikle düzenlenir.

(9) Genel Müdürlükçe tescil edilmiş bir petrol hakkı sahibinin sermayesinde kontrolün değişimine yol açabilecek her türlü hisse devir işlemleri Bakanlığın ön iznine tabidir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ONUNCU BÖLÜM

Yasaklar, Özel Hükümler, İdari Para Cezaları ve İdari Tedbirler

Yasaklar ve özel hükümler

MADDE 22- (1) Bu Kanuna göre araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı alınmadan hiçbir petrol işlemi yapılamaz.

(2) Başka bir kanuna göre alınmış herhangi bir hak, bu hakkın sahibine bir petrol işlemi yapma hakkını vermez.

(3) Petrol işlemi sona ermiş bulunan petrol hakkı sahibi araziye eski haline getirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğe ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(4) Petrol hakkı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan kişiye, araziye, o yerdeki tesislere verdiği zararı ve bu kişinin mahrum kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını ödemekle mükelleftir.

(5) Bu Kanundaki esaslara uygun olmak şartıyla, sermaye şirketlerine veya yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişilerine araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilir.

(6) Bu Kanuna göre verilmiş bir hak başka bir kanuna göre girilmesi veya bulunulması yasak olan bir yere girme veya o yerde bulunma hakkını vermez.

(7) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi esnasında doğrudan veya dolaylı olarak tehlikeli fiil oluşturamaz, oluşmasına izin veremez. Petrol hakkı sahibi ruhsatı dahilinde yöre halkının yaşamını zora sokmayacak, doğaya ve çevreye zarar vermeyecek ve bunları tehlikeye atmayacak şekilde petrol işlemi için gerekli tesis ve ekipmanı kurar.

(8) Petrol hakkı alınmasından önce, petrol işlemleri esnasında doğabilecek zarar ve ziyanı karşılamak üzere teminat verilmesi zorunludur. Teminat miktarları hektar başına; araştırma

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ONUNCU BÖLÜM

Yasaklar, Özel Hükümler, İdari Para Cezaları ve İdari Tedbirler

Yasaklar ve özel hükümler

MADDE 22- (1) Bu Kanuna göre araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı alınmadan hiçbir petrol işlemi yapılamaz.

(2) Başka bir kanuna göre alınmış herhangi bir hak, bu hakkın sahibine bir petrol işlemi yapma hakkını vermez.

(3) Petrol işlemi sona ermiş bulunan petrol hakkı sahibi araziye eski haline getirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğe ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(4) Petrol hakkı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan kişiye, araziye, o yerdeki tesislere verdiği zararı ve bu kişinin mahrum kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını ödemekle mükelleftir.

(5) Bu Kanundaki esaslara uygun olmak şartıyla, sermaye şirketlerine veya yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişilerine araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilir.

(6) Bu Kanuna göre verilmiş bir hak başka bir kanuna göre girilmesi veya bulunulması yasak olan bir yere girme veya o yerde bulunma hakkını vermez.

(7) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi esnasında doğrudan veya dolaylı olarak tehlikeli fiil oluşturamaz, oluşmasına izin veremez. Petrol hakkı sahibi ruhsatı dahilinde yöre halkının yaşamını zora sokmayacak, doğaya ve çevreye zarar vermeyecek ve bunları tehlikeye atmayacak şekilde petrol işlemi için gerekli tesis ve ekipmanı kurar.

(8) Petrol hakkı alınmasından önce, petrol işlemleri esnasında doğabilecek zarar ve ziyanı karşılamak üzere teminat verilmesi zorunludur. Teminat miktarları hektar başına; araştırma

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

izinleri için araştırma izin harcının onbinde beşi, arama ruhsatları için arama ruhsat harcının binde biri, işletme ruhsatları için işletme ruhsat harcının binde beşidir. Bu oranı yüzde 50 oranında artırmaya veya eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Petrol hakkı sahibi teminatını, yeni belirlenen tutarlara iki ay içinde tamamlar.

(9) Bir petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi Genel Müdürlüğü ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerini derhal haberdar eder ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirir. Genel Müdürlük alınmış ve alınacak olan tedbirleri yetersiz gördüğü takdirde, petrol hakkı sahibinden ilave tedbirler almasını isteyebilir.

(10) Petrol hakkı sahibi olacak özel hukuk tüzel kişileri 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir. Türkiye'de petrol hakkı sahibi olacak ve yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişileri, Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki mevzuata göre Türkiye'deki faaliyetleri bakımından Türkiye'de yerleşik sayılırlar.

(11) Hudutlarda, askeri yasak bölgelerde, tarihi yerlerde ve yerleşim yerlerine hangi mesafede petrol işlemi yapılabileceği hususu yönetmelikle belirlenir.

(12) Ülke petrol arz güvenliği açısından ihtiyaç duyulan hallere münhasır olmak üzere yurtiçinde üretilen petrolün tamamının veya bir kısmının 5015 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde düzenlenen piyasa fiyatı üzerinden rafinerilerce satın alınmasına karar vermeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İdari para cezaları

MADDE 23- (1) Bu Kanuna göre yasaklanan fiiller, daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bu madde hükümlerine göre idari para cezası ile cezalandırılır. Bu Kanuna göre idari para cezalarının veya idari

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

izinleri için araştırma izin harcının on binde beşi, arama ruhsatları için arama ruhsat harcının binde biri, işletme ruhsatları için işletme ruhsat harcının binde beşidir. Bu oranı yüzde 50 oranında artırmaya veya eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Petrol hakkı sahibi teminatını, yeni belirlenen tutarlara iki ay içinde tamamlar.

(9) Bir petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi Genel Müdürlüğü ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerini derhal haberdar eder ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirir. Genel Müdürlük alınmış ve alınacak olan tedbirleri yetersiz gördüğü takdirde, petrol hakkı sahibinden ilave tedbirler almasını isteyebilir.

(10) Petrol hakkı sahibi olacak özel hukuk tüzel kişileri 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir. Türkiye'de petrol hakkı sahibi olacak ve yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişileri, Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki mevzuata göre Türkiye'deki faaliyetleri bakımından Türkiye'de yerleşik sayılırlar.

(11) Hudutlarda, askeri yasak bölgelerde, tarihi yerlerde ve yerleşim yerlerine hangi mesafede petrol işlemi yapılabileceği hususu yönetmelikle belirlenir.

(12) Ülke petrol arz güvenliği açısından ihtiyaç duyulan hallere münhasır olmak üzere yurtiçinde üretilen petrolün tamamının veya bir kısmının 5015 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde düzenlenen piyasa fiyatı üzerinden rafinerilerce satın alınmasına karar vermeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İdari para cezaları

MADDE 23- (1) Bu Kanuna göre yasaklanan fiiller, daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bu madde hükümlerine göre idari para cezası ile cezalandırılır. Bu Kanuna göre idari para cezalarının veya idari yaptırımların

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve alınacak tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

(2) Bu Kanuna göre;

a) Tehlikeli fiil nedeniyle önemli ve tamiri mümkün olmayan bir hasar veya zarar verenler beşyüz bin Türk Lirası,

b) Petrol işlemi esnasında tehlikeli fiil yapanlar üçyüzelli bin Türk Lirası, verilen süre içerisinde önlem almayanlar geçen her bir gün için elli bin Türk Lirası,

c) Arama ruhsatı veya işletme ruhsatı almaksızın petrol işlemi yapanlar ikiyüzelli bin Türk Lirası,

ç) Araştırma izni ve arama ruhsatı almadan araştırma yapanlar yüz bin Türk Lirası,

d) Verilen bir hakkın kullanılmasını veya kanunu uygulamakla görevli olanların görevlerini yapmasını engelleyenler elli bin Türk Lirası,

e) Yapılan başvurularda gerçek dışı beyanda bulunanlar elli bin Türk Lirası,

f) Verilmesi gereken bilgi ve belgeleri bir takvim yılı içinde iki defa zamanında göndermeyenler veya eksik gönderenler on bin Türk Lirası, bu durumun bir takvim yılı içinde ikiden fazla tekrarı halinde ise her tekrar için on bin Türk Lirası, idari para cezası ile cezalandırılırlar.

(3) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.

(4) Genel Müdürlük tarafından verilen idari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir.

İdari tedbirler

MADDE 24- (1) Arama ve işletme ruhsatı almadan petrol işlemi yapılması sonucunda elde edilen gelire ve petrole el konularak mülkiyeti 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile 5015 sayılı Kanun hükümlerine göre kamuya geçirilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve alınacak tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

(2) Bu Kanuna göre;

a) Tehlikeli fiil nedeniyle önemli ve tamiri mümkün olmayan bir hasar veya zarar verenler beş yüz bin Türk Lirası,

b) Petrol işlemi esnasında tehlikeli fiil yapanlar üç yüz elli bin Türk Lirası, verilen süre içerisinde önlem almayanlar geçen her bir gün için elli bin Türk Lirası,

c) Arama ruhsatı veya işletme ruhsatı almaksızın petrol işlemi yapanlar iki yüz elli bin Türk Lirası,

ç) Araştırma izni ve arama ruhsatı almadan araştırma yapanlar yüz bin Türk Lirası,

d) Verilen bir hakkın kullanılmasını veya kanunu uygulamakla görevli olanların görevlerini yapmasını engelleyenler elli bin Türk Lirası,

e) Yapılan başvurularda gerçek dışı beyanda bulunanlar elli bin Türk Lirası,

f) Verilmesi gereken bilgi ve belgeleri bir takvim yılı içinde iki defa zamanında göndermeyenler veya eksik gönderenler on bin Türk Lirası, bu durumun bir takvim yılı içinde ikiden fazla tekrarı halinde ise her tekrar için on bin Türk Lirası,

idari para cezası ile cezalandırılırlar.

(3) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.

(4) Genel Müdürlük tarafından verilen idari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir.

İdari tedbirler

MADDE 24- (1) Arama ve işletme ruhsatı almadan petrol işlemi yapılması sonucunda elde edilen gelire ve petrole el konularak mülkiyeti 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile 5015 sayılı Kanun hükümlerine göre kamuya geçirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Genel Müdürlük, petrol işleminde veya bu işlem ile ilgili olarak tehlikeli fiil yapıldığını belirler ise petrolün satışı ve tehlikeli fiilin önlenmesi için yapılacak çalışmalar hariç, petrol işlemi durdurulur. Tehlikeli fiilin önlenmesi için Genel Müdürlüğün vereceği süre içinde, tehlikeli fiil önlenmez ise Genel Müdürlük masrafı petrol hakkı sahibine ait olmak üzere, tehlikeli fiili önleyici tedbirleri alır, hasarı tamir ve tazmin ettirir. Bu amaçla öncelikle 22 nci maddenin sekizinci fıkrasında yer alan teminat kullanılır. Teminatın kullanılan kısmı iki ay içinde petrol hakkı sahibine tamamlattırılır. Teminat miktarı iki ay içerisinde tamamlanmadığı takdirde, her geçen ay için eksik bedel üzerinden yüzde 10 oranında artırım yapılarak tamamlattırılır. Bir yılın sonunda teminatın tamamlanmaması halinde petrol hakkı sahibinin araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı iptal edilir.

(3) Petrol hakkı sahibi bu Kanuna, yönetmeliklere, araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatında yazılı şartlardan herhangi birine uymadığı takdirde kendisine şartlara uyması ihtar edilir. İhtara uymaması durumunda doksan gün sonunda petrol hakkının iptal edileceği bildirilir. Doksan günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibinin şartlara uyabilmesi için ek süreye ihtiyaç olduğu Genel Müdürlükçe tespit edilir ise altmış günü geçmemek üzere ek süre verilir. Bu süre sonunda şartlara uymazsa sahip olduğu izin veya ruhsatı iptal edilir.

(4) 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen Devlet hissesinin bir yıl içerisinde üst üste iki, toplamda üç defa ilgili vergi dairesine ödenmediğinin tespiti halinde arama veya işletme ruhsatı iptal edilir.

(5) Aşağıda belirtilen durumlarda;

a) Arama veya işletme ruhsatı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan şahsa, araziye verdiği zararı ve

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Genel Müdürlük, petrol işleminde veya bu işlem ile ilgili olarak tehlikeli fiil yapıldığını belirler ise petrolün satışı ve tehlikeli fiilin önlenmesi için yapılacak çalışmalar hariç, petrol işlemi durdurulur. Tehlikeli fiilin önlenmesi için Genel Müdürlüğün vereceği süre içinde, tehlikeli fiil önlenmez ise Genel Müdürlük masrafı petrol hakkı sahibine ait olmak üzere, tehlikeli fiili önleyici tedbirleri alır, hasarı tamir ve tazmin ettirir. Bu amaçla öncelikle 22 nci maddenin sekizinci fıkrasında yer alan teminat kullanılır. Teminatın kullanılan kısmı iki ay içinde petrol hakkı sahibine tamamlattırılır. Teminat miktarı iki ay içerisinde tamamlanmadığı takdirde, her geçen ay için eksik bedel üzerinden yüzde 10 oranında artırım yapılarak tamamlattırılır. Bir yılın sonunda teminatın tamamlanmaması halinde petrol hakkı sahibinin araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı iptal edilir.

(3) Petrol hakkı sahibi bu Kanuna, yönetmeliklere, araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatında yazılı şartlardan herhangi birine uymadığı takdirde kendisine şartlara uyması ihtar edilir. İhtara uymaması durumunda doksan gün sonunda petrol hakkının iptal edileceği bildirilir. Doksan günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibinin şartlara uyabilmesi için ek süreye ihtiyaç olduğu Genel Müdürlükçe tespit edilir ise altmış günü geçmemek üzere ek süre verilir. Bu süre sonunda şartlara uymazsa sahip olduğu izin veya ruhsatı iptal edilir.

(4) 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen Devlet hissesinin bir yıl içerisinde üst üste iki, toplamda üç defa ilgili vergi dairesine ödenmediğinin tespiti halinde arama veya işletme ruhsatı iptal edilir.

(5) Aşağıda belirtilen durumlarda;

a) Arama veya işletme ruhsatı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan şahsa, araziye verdiği zararı ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

bu şahsın yoksun kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını ödemezse,

b) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı sahibi, bu Kanuna veya başka bir kanuna göre girilmesi veya bulunulması yasak bir yere girerse,

c) Bir petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi Genel Müdürlüğü ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerini derhal haberdar etmez ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirmezse,

fiilin niteliğine göre; doksan gün süre verilerek petrol işlemlerinin geçici bir süre için durdurulabileceğini veya doğrudan izin ve ruhsatının iptal edileceği petrol hakkı sahibine bildirilir. Bu ihbara rağmen doksan günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibi gereğini yapmazsa, Genel Müdürlük petrol işlemini doksan günden az yüzseksen günden çok olmamak üzere geçici olarak durdurabileceği gibi petrol hakkını doğrudan doğruya iptal edebilir.

(6) Bu Kanunda belirtilen mücbir sebepler dışında, 7 nci maddenin dördüncü fıkrası gereğince verilen teminattan, taahhüt edilen iş programının yıllık gerçekleştirilmeyen miktarına karşılık gelen yatırım tutarının toplam yatırım tutarı oranındaki kısmı irat kaydedilir. Taahhüt edilen iş programının iki yıl üst üste hiç gerçekleştirilmemesi durumunda verilen teminat irat kaydedilir ve ruhsat iptal edilir.

(7) Mücbir sebepler dışında, bir işletme ruhsatında bir yıl içerisinde hiç üretime başlanılmaması veya başlamış bir üretimin durması halinde Genel Müdürlükçe yüzseksen gün içerisinde programına uygun olarak üretime başlanması istenir. Bu süre sonunda Genel Müdürlükçe kabul edilebilecek bir gerekçe sunulamaması halinde işletmeciyeye yüzseksen gün süre verilir. Bu süre sonunda üretime başlanmazsa ruhsat iptal edilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bu şahsın yoksun kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını ödemezse,

b) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı sahibi, bu Kanuna veya başka bir kanuna göre girilmesi veya bulunulması yasak bir yere girerse,

c) Bir petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi Genel Müdürlüğü ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerini derhal haberdar etmez ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirmezse,

fiilin niteliğine göre; doksan gün süre verilerek petrol işlemlerinin geçici bir süre için durdurulabileceğini veya doğrudan izin ve ruhsatının iptal edileceği petrol hakkı sahibine bildirilir. Bu ihbara rağmen doksan günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibi gereğini yapmazsa, Genel Müdürlük petrol işlemini doksan günden az yüz seksen günden çok olmamak üzere geçici olarak durdurabileceği gibi petrol hakkını doğrudan doğruya iptal edebilir.

(6) Bu Kanunda belirtilen mücbir sebepler dışında, 7 nci maddenin dördüncü fıkrası gereğince verilen teminattan, taahhüt edilen iş programının yıllık gerçekleştirilmeyen miktarına karşılık gelen yatırım tutarının toplam yatırım tutarı oranındaki kısmı irat kaydedilir. Taahhüt edilen iş programının iki yıl üst üste hiç gerçekleştirilmemesi durumunda verilen teminat irat kaydedilir ve ruhsat iptal edilir.

(7) Mücbir sebepler dışında, bir işletme ruhsatında bir yıl içerisinde hiç üretime başlanılmaması veya başlamış bir üretimin durması halinde Genel Müdürlükçe yüz seksen gün içerisinde programına uygun olarak üretime başlanması istenir. Bu süre sonunda Genel Müdürlükçe kabul edilebilecek bir gerekçe sunulamaması halinde işletmeciyeye yüz seksen gün süre verilir. Bu süre sonunda üretime başlanmazsa ruhsat iptal edilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(8) Araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı iptal kararları, Bakan tarafından verilir. İptal tarihinde petrol hakkı sahibinin iptale konu olan izin veya ruhsattaki hakları sona erer.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yönetmelik

MADDE 25- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

Teşvikler

MADDE 26- (1) Petrol hakkı sahipleri, sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre, endeks değeri eksi olan iller ile kalkınmada öncelikli yöreler kapsamındaki diğer illere yaptıkları yatırımları için bu yörelere uygulanan teşviklerden yararlandırılır.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 27- (1) 19/4/1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcra'yı San'at ve Ticaret Hakkında Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Ancak, petrol hakkı sahibi yabancılar da Türk kara suları dahilinde petrol arama ve üretim faaliyetlerini icra edebilirler."

b) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına "ecnebi tahlisiye gemilerinin" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve petrol arama ve üretim faaliyetlerinde kullanılan deniz vasıtalarının" ibaresi eklenmiştir.

(2) 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer mevzuatta 6326 sayılı Kanuna yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

(3) 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı Tablonun "IV-Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümüne aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(8) Araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı iptal kararları, Bakan tarafından verilir. İptal tarihinde petrol hakkı sahibinin iptale konu olan izin veya ruhsattaki hakları sona erer.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yönetmelik

MADDE 25- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

Teşvikler

MADDE 26- (1) Petrol hakkı sahipleri tarafından gerçekleştirilecek yatırımlara verilecek teşvikler Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 27- (1) 19/4/1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcra'yı San'at ve Ticaret Hakkında Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Ancak, petrol hakkı sahibi yabancılar da Türk kara suları dahilinde petrol arama ve üretim faaliyetlerini icra edebilirler."

b) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına "ecnebi tahlisiye gemilerinin" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve petrol arama ve üretim faaliyetlerinde kullanılan deniz vasıtalarının" ibaresi eklenmiştir.

(2) 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer mevzuatta 6326 sayılı Kanuna yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

(3) 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı Tablonun "IV-Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümüne aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

"42. Türk Petrol Kanunu kapsamında petrol hakkı sahiplerinin petrol arama ve üretim faaliyetlerine ilişkin olarak düzenlenen sözleşmeler."

(4) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin dördüncü paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"Doğal gaz üretimi yapan petrol hakkı sahibi yerli ve yabancı şirketler ile yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubelerine, ürettikleri doğal gazı; toptan satış şirketlerine, ihracatçı şirketlere, dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere pazarlamak ve ihraç etmek üzere, depolama koşulu aranmaksızın, toptan satış lisansı verilir."

(5) 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

"c) (II) sayılı listedeki 8701.20, 87.04, 87.05 ve 87.09 G.T.İ.P. numaralarında yer alan malların, münhasıran petrol arama faaliyetinde kullanılmak üzere ilk iktisabı,"

ONİKİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Kazanılmış haklar

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış arama ve işletme ruhsatlarına ilişkin hak ve yükümlülükler ruhsat süresi sonuna kadar, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının sahip olduğu mevcut işletme ruhsatlarındaki hak ve yükümlülükler ise üretim sonuna kadar devam eder.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içerisinde talepte bulunulması halinde, mevcut arama ruhsatlarının sınırlarının intibakı bu Kanun hükümlerine tabi olarak yapılır ve hak sahibine yeni bir arama ruhsatı verilir. Bunlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"42. Türk Petrol Kanunu kapsamında petrol hakkı sahiplerinin petrol arama ve üretim faaliyetlerine ilişkin olarak düzenlenen sözleşmeler."

(4) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin dördüncü paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"Doğal gaz üretimi yapan petrol hakkı sahibi yerli ve yabancı şirketler ile yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubelerine, ürettikleri doğal gazı; toptan satış şirketlerine, ihracatçı şirketlere, dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere pazarlamak ve ihraç etmek üzere, depolama koşulu aranmaksızın, toptan satış lisansı verilir."

(5) 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

"c) (II) sayılı listedeki 8701.20, 87.04, 87.05 ve 87.09 G.T.İ.P. numaralarında yer alan malların, münhasıran petrol arama faaliyetinde kullanılmak üzere ilk iktisabı,"

ONİKİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Kazanılmış haklar

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış arama ve işletme ruhsatlarına ilişkin hak ve yükümlülükler ruhsat süresi sonuna kadar, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının sahip olduğu mevcut işletme ruhsatlarındaki hak ve yükümlülükler ise üretim sonuna kadar devam eder.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içerisinde talepte bulunulması halinde, mevcut arama ruhsatlarının sınırlarının intibakı bu Kanun hükümlerine tabi olarak yapılır ve hak sahibine yeni bir arama ruhsatı verilir. Bunlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(3) Petrol hakkı sahiplerinin kendi petrolünü taşımak üzere mülga 6326 sayılı Kanun kapsamında almış olduğu boru hattı belgeleri işletme ruhsatlarının eki haline getirilir.

(4) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl süre ile arama ruhsatı başvurusu alınmaz.

Sonuçlandırılmayan işlemler

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlamış olan ve mülga 6326 sayılı Kanun kapsamında alınan bir belge ile ilgili olarak başlatılmış veya yapımı devam eden projeler tamamlanıncaya kadar ithalat, ihracat ve kamulaştırma haklarının yürürlüğü devam eder.

Düzenleyici işlemler

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu Kanunun 25 inci maddesinde belirtilen yönetmelikler altı ay içerisinde yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Eğitim mükellefiyeti

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Genel Müdürlükçe tespit edilmiş eğitim mükellefiyetleri, işletmeciler tarafından mülga 6326 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre beş yıl içerisinde yerine getirilir. Bu süreyi uzatmaya Bakanlık yetkilidir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Petrol hakkı sahiplerinin kendi petrolünü taşımak üzere 6326 sayılı Kanun kapsamında almış olduğu boru hattı belgeleri işletme ruhsatlarının eki haline getirilir.

(4) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl süre ile arama ruhsatı başvurusu alınmaz.

Sonuçlandırılmayan işlemler

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlamış olan ve 6326 sayılı Kanun kapsamında alınan bir belge ile ilgili olarak başlatılmış veya yapımı devam eden projeler tamamlanıncaya kadar ithalat, ihracat ve kamulaştırma haklarının yürürlüğü devam eder.

Düzenleyici işlemler

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu Kanunun 25 inci maddesinde belirtilen yönetmelikler altı ay içerisinde yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Eğitim mükellefiyeti

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Genel Müdürlükçe tespit edilmiş eğitim mükellefiyetleri, işletmeciler tarafından 6326 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre beş yıl içerisinde yerine getirilir. Bu süreyi uzatmaya Bakanlık yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi
ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 28- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürürlük

MADDE 28- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı V.

T. Yıldız

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

İ. N. Şahin

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

M. Z. Çağlayan

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

Ö. Dinçer

Sağlık Bakanı

R. Akdağ